

รายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร

ครั้งที่ ๒๑

วันศุกร์ที่ ๒๐ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๒๑

ณ สภานิติบัญญัติ

เริ่มประชุมเวลา ๙.๐๐ นาฬิกา

จำนวนสมาชิกที่มาประชุมทั้งหมดทั้งสิ้น ๒๕๘ คน

ประธานสภาผู้แทนราษฎร : มีคุณสมาชิกมาประชุมครบ

องค์ประชุมแล้ว ขอเปิดประชุม

ระเบียบวาระที่ ๑ เรื่องที่ประธานจะแจ้งต่อที่ประชุม ไม่มี

ระเบียบวาระที่ ๒ เป็นการพิจารณาเรื่องด่วน คือพิจารณาร่าง
รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ซึ่งคณะกรรมาธิการพิจารณา
ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพิจารณาเสร็จแล้ว เป็นการพิจารณาในวาระที่ ๒

ขอเชิญคณะกรรมาธิการ เข้าประจำที่ครับ

(คณะกรรมาธิการ เข้าประจำที่)

ประธานสภาผู้แทนราษฎร : ในการประชุมเมื่อวานนี้
ที่ประชุมได้พิจารณาจนหมดมาตรา ๒๕ วันนั้นจะได้ดำเนินการประชุมพิจารณาต่อตั้งแต
มาตรา ๓๐ เป็นต้นไป ขอเชิญท่านเลขาธิการรัฐสภาดำเนินการต่อไป

พันเอก สงวน คำวงษา (เลขาธิการรัฐสภา) มาตรา ๓๐ และ
 มาตรา ๓๑ ไม่มีการแก้ไข มาตรา ๓๒ มีการแก้ไข มาตรา ๓๓ มีการแก้ไข มีผู้
 เปรียญคดีและขอสงวน

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : มาตรา ๓๓ คุณไฟโรจน์ ชัยนาม
 ขอสงวนคำแปรญัตติไว้ ขอเชิญคุณไฟโรจน์ครับ

นายไฟโรจน์ ชัยนาม : ท่านประธานที่เคารพ ผมจะเสนอข้อไป
 ก็ด้วยความปรารถนาดี คือผมรู้สึกว่าการประชุมของเราประชุมกันมา ๓ ครั้ง
 เต็ม ๆ แล้ว แล้ววันนี้เป็นครั้งที่ ๔ ก็รู้สึกว่าการประชุมที่เราประชุมกันไปนั้น ไป
 ไม่ได้เท่าไร ฉะนั้นถ้าหากเราวากันในรายละเอียดอย่างนี้ต่อไป โดยไม่มีการ
 เปลี่ยนแปลงบางแล้ว ผมคิดว่าการร่างรัฐธรรมนูญนั้นเสร็จก็เห็นจะถึงสิ้นเดือน
 พฤศจิกายนเป็นอย่างน้อย ฉะนั้นผมคิดว่าในเวลาที่เราที่มีหลักใหญ่ ๆ อะไร
 ต่าง ๆ เพิ่มขึ้นมาก ในการที่จะพิจารณากันต่อไปนั้นผมคิดว่าเราอาจจะเอา
 หลักใหญ่ ๆ วากันเสียก่อน เพราะคำแปรญัตติต่าง ๆ ที่มีมานี้ เราแปรญัตติตาม
 ร่างที่มีมาแถว แล้วร่างใหม่ขอแปรญัตติในขณะนั้นก็ไม่ว่างใหม่จะเป็นอย่างไร
 ฉะนั้นถ้าเราจะพูดตกลงกันในเรื่องหลักการใหญ่ ๆ เสียให้เสร็จไปก่อนแล้ว ผมก็
 คิดว่าจะเป็นภารกิจที่แปรญัตติไว้แล้วก็จะโอเคเข้าใจว่าที่เราแปรญัตติไปนั้นตกไป
 แล้ว เขาเปลี่ยนหลักการไปแล้วไม่ควรจะเสียเวลาพูดกันอีก และสำหรับเรื่อง
 ที่ผมแปรญัตติไว้ ถ้าไม่เข้าหลักก็พร้อมที่จะถอนออกไปเลยที่เดียวจะได้ไม่เป็นการ
 เสียเวลา

อีกประการหนึ่งที่ผมขอพูดไว้ด้วยความหวังดีในทันทีคือ ทุก ๆ ครั้งว
 การร่างรัฐธรรมนูญในประเทศของเราความรู้สึกว่ามีความปรารถนาเร่งรีบที่จะให้
 รัฐธรรมนูญออกกันเสียเหลือเกินทีเดียว พอลงมติกันเสร็จก็ไม่ค่อยเวลาอะไรกัน
 มากมายประกาศใช้กันไปเลย เมื่อประกาศใช้แล้วความบกพร่องมีมาก นอกจาก
 นี้ยังมีกฎหมายประกอบที่จะต้องออกตามรัฐธรรมนูญอีกหลายฉบับ ไม่ได้คิดกันเลย

รัฐบาลใหม่ก็ไม่ได้คิด สภาเข้ามาใหม่ก็ไม่ได้คิด ผลสุดท้ายบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญก็เป็นหมิ่นมากที่สุดเลย ผมเคยเห็นวาระรัฐธรรมนูญของต่างประเทศนั้น เมื่อเขาโง่งมก็กันเรียบร้อยแล้วเขาอาจจะรอเวลาไว้มานานทีเดียว อาจจะไปถึง ๒ เดือนก็มีย่างรัฐธรรมนูญประเทศญี่ปุ่นที่เขาอยู่จนทุกวันนี้หรือบางทีก็ประมาณ ๓ เดือน เพื่อว่าในระหว่างนั้นจะไม่มีเวลาอะไรเตรียมบทกฎหมายที่ยังขาดอยู่ให้ครบถ้วน เมื่อเวลาประกาศใช้ออกมาจะได้ไม่พะวักพะวนอะไรทำอะไรจะได้เป็นการเรียบร้อยกันไป และผมคิดว่าเราน่าจะทำอย่างนี้ ขึ้นเมื่อเป็นดังนี้ก็ไม่ทราบว่าทางสภาจะเห็นด้วยหรือไม่ ผมคิดว่าน่าจะได้พิจารณาเรื่องหลักใหญ่ ๆ กันเสียให้หมดเสร็จเสียก่อน แล้วอะไรทำอะไรจะทำได้สะดวกขึ้นด้วย เพราะรู้ว่าอะไรจะมีอะไรจะไม่มี เพราะบางที่เราจะวาทกันไปในรายละเอียดในเรื่องซึ่งข้างหน้าอาจจะไม่มี ภายในกี่วันข้างหน้าจะไม่มี เมื่อไม่มีแล้วก็เป็นการเสียเวลาเหลือเกินที่ได้เถียงกันในสภาจะเห็นได้ว่า ๓ วันที่ผ่านไปนี้ เราก็ด่วนไปได้อย่างมากก็ ๒๕ มาตรา หลายมาตราที่เกี่ยวไม่มีคำแปรญัติไว้ ต่อไปจะมีคำแปรญัติอีกมาก เราคงจะไม่เสร็จใจกาย ๆ หรือครบ ก็เป็นการเสียเวลาโดยไม่มีประโยชน์อันใดเลย เมื่อเป็นดังนี้แล้วถ้าหากท่านสมาชิกทุกคนรู้ว่าอะไรเป็นอะไรแล้ว ผมก็เชื่อแน่วารัฐธรรมนูญของเราคงจะเสร็จได้โดยเร็ว และเรื่องที่เราจะว่าจะมีหรือไม่ก็รู้กันไต่ตงแต่เดี๋ยวนี้เลยก็แล้ว ผมจึงขอกราบเรียนไว้ด้วยความเคารพ ก่อนที่จะอภิปรายเรื่องที่ผมขอแปรญัติไว้ ขอขอบคุณครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ผมขอเรียนให้ทราบว่า ตามธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักร มาตรา ๑๐ บัญญัติว่าในการพิจารณาวาระที่ ๑ และวาระที่ ๒ ให้เป็นไปตามข้อบังคับการประชุมของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ทั้งนี้เมื่อพิจารณาตามข้อบังคับการประชุมแล้วก็มีข้อ ๑๐๖ สำหรับเรื่องการพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญ ข้อ ๑๐๖ วรรคสองบัญญัติว่า "ในการพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญ คณะกรรมาธิการพิจารณาเสร็จแล้ว ให้สภาพิจารณาเริ่มต้นด้วยข้อร่างรัฐธรรมนูญ

คำปรารภ แล้วเรียงตามลำดับมาตรา และให้ถือปรัยได้เฉพาะโดยคำหรือข้อความที่มีการแก้ไขเพิ่มเติม หรือที่บัญญัติถึงวงคำแปรญัตติหรือที่กรรมการสงวนความเห็นไว้ ทั้งนี้ เว้นแต่การประชุมจะลงมติเป็นอย่างอื่น" ผมเห็นว่าที่อาจารย์ไพโรจน์เสนอนั้นเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง และจะทวนเวลาอย่างมาก เพราะว่าการร่างในวาระที่ ๑ ขรรณกรรมการปกครอง ฯ ก็เปิดโอกาสไว้แล้ว หรือข้อบังคับการประชุมก็เปิดโอกาสไว้แล้ววา ถ้าคณะกรรมการมีปัญหาอะไรก็เสนอต่อสภาได้ ถ้าทำเสียที่แรกอย่างนี้ ในหลักการใหญ่ ๆ ขอรับความเห็นชอบจากสภาก่อนว่าจะเอาสภาเดียวหรือสองสภา นายกรัฐมนตรีจะมาจากไหน หรืออะไรทาง ๆ เหล่านี้ก็ไม่ต้องมาเถียงกันมากในเวลานี้ แต่เมื่อคณะกรรมการร่างไม่มาขอรับความเห็นชอบจากสภา คือถือว่าอิสระเต็มที่ สภามอบไปแล้วก็ทำไปตามใจ นี้แหละก็เกิดเรื่องยุ่งอย่างนี้ เมื่อคณะกรรมการพิจารณาเอาไปแก้ไขเป็นส่วนใหญ่ออกมาก็เลยเกิดปัญหา แต่ว่าข้อบังคับก็ไม่ได้ตายตัวนะครับ ในข้อบังคับข้อ ๑๐๖ วรรคสองที่เมื่อนานไปท่านสมาชิกทราบ คือถึงแม้จะกำหนดแนวทางการจะคงพิจารณาเรียงตามลำดับมาตรา ก็ยังมีข้อยกเว้นไว้ว่า เว้นแต่สภาจะมีมติเป็นอย่างอื่น ท่านแทนที่จะขอต่อสภาให้เป็นอย่างอื่น ผมคิดว่าอาจารย์ไพโรจน์ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญในทางกฎหมายรัฐธรรมนูญ อยากจะขอเรียนว่า ให้ท่านหารือกับประธานคณะกรรมการพิจารณาการร่างรัฐธรรมนูญว่าจะขอตกลงในข้อไหนก่อนที่เป็นข้อสำคัญเป็นหลักการ เพื่อที่เราจะได้ไม่ต้องเสียเวลาพิจารณากันมาก และเมื่อตกลงใจอย่างไรแล้วเสนอเป็นญัตติขึ้นมา ผมก็จะให้นำหรือข้อที่ประชุมว่าญัตติของท่านอาจารย์ไพโรจน์ที่ใดตกลงกับประธานคณะกรรมการแล้ว สมควรที่เราจะรับไว้พิจารณาหรือไม่ เพื่อจะไม่ต้องปฏิบัติตามข้อบังคับการประชุม ข้อ ๑๐๖ กันว่าเป็นข้อเสนอที่ดีมาก แล้วต่อไปอาจจะทวนเวลาในการประชุมครับ

นายไพโรจน์ ชัยนาม : ท่านประธานที่เคารพ ผมไม่เกียงงอนอะไรหรอกครับ ถ้าทางฝ่ายคณะกรรมการ เห็นควรอย่างไร เสนอขึ้นมาจะทำให้

การพิจารณาไต่สวนเร็ว ผมคิดว่าสำหรับผมพร้อมที่จะตกลงด้วย และผมคิดว่าสมาชิกสภาส่วนใหญ่คงพร้อมที่จะตกลงด้วยเพราะจะโค้เสร็จเรียบร้อยกันไป ผมไม่เกียงงอะไรหรอกครับ ทกลงอย่างไรก็เอาสุดแล้วแต่ทางคณะกรรมการ เพราะคณะกรรมการก็คงจะรู้ว่าอะไร เป็นหลักใหญ่ที่เราควรจะต้องพิทักษ์เสียก่อน ถ้าเราตกลงกันแล้วรายละเอียดต่าง ๆ เราไม่ต้องไปเถียงกันข้างหนามากครับ แล้วผมว่าจะเสร็จเร็วด้วย ท่านเห็นด้วยครับ ผมพร้อมที่จะให้ทานประธานคณะกรรมการหรือคณะกรรมการแนะนำเถอะครับ ผมพร้อมที่จะรับ

นายสามนต์ สายสว่าง (กรรมการ) : ทานประธานที่เคารพ เราเคยพูดกันตั้งแต่พิจารณาข้อ คำปรารภ แล้วว่าคงแต่หมวด ๑ ถึงหมวด ๕ ไม่มีอะไรเป็นไปตามร่างเดิมแล้วตามที่แปรญัตติ หมวด ๒ เราถึงมาว่ากันในหลักการว่าสภาเดียวหรือ ๒ สภา เรากว่ากันมาเรื่อย นึกหมวด ๑ ถึงหมวด ๕ ไม่มีอะไรเลยเป็นร่างเดิมแล้วก็ตามที่แปรญัตติทั้งนั้นแหละครับ ก็กราบเรียนว่าให้เป็นไปตามนั้น แล้วพอขึ้นหมวด ๒ ก็ว่ากันใหญ่โดยว่าสภาเดียวหรือ ๒ สภา ถ้าเป็น ๒ สภาพิจารณาว่าแปรญัตติที่ทานใจแปรญัตติกันไว้ ถ้าเป็นสภาเดียวก็พิจารณาคำที่คณะกรรมการร่างไว้แล้วทานจะแก้ไขให้ความเห็นอย่างไร คณะกรรมการก็รับพิจารณาต่อไป เป็นไปอย่างนั้นแล้วครับ เรื่องนี้ไม่มีอะไรพิจารณามาเรื่อยๆก็ไม่มีอะไร เป็นหลักตามร่างเดิม หมวด ๑ ถึงหมวด ๕ นี้ไม่มีปัญหาอะไรเลย ขอให้เป็นไปตามนั้นจะโค้เร็วขึ้นครับ

นายไพโรจน์ จัฒนาม : ทานประธานที่เคารพ ผมเสนอเช่นนี้ ไม่ใช่จะทำให้ช้าเพราะก็เตรียมการไว้แล้วว่าจะพิจารณาทั้งหมดทั้ง ๕ หมวด แต่อย่าลืมว่ารูปโครงสร้างรัฐธรรมนูญ ในการพิจารณานั้นเราคงพิจารณาทั้งหมดทุกหมวดทุกอะไรก็อะไรต่าง ๆ แต่ที่เราว่ารูปโครงสร้างไปอย่างไหนแล้วเราก็คัดสนใจใจว่าสิ่งนี้ไม่เอา สิ่งนั้นไม่เอา อย่างผมก็คัดสนใจใจโค้ดูว่าอะไรแน่แล้ว นี้แม้แต่ที่เสนอไปแรก ๆ บางสิ่งก็คัดออกไป คือเกี่ยวโยงกันนะครับ อย่าไปนึกว่า

ถ้าเราวางรูปโครงใหม่แล้วละก็ เป็นไปตามรูปโครงนั้นแล้วไม่เกี่ยวของกัน ไม่ใช่
หรือครับ ถ้าเราวางรูปโครงใหม่เป็นอย่างไรรวม สิ่งต่าง ๆ ที่เราจะทำ
ต่อไปเราอาจจะถอนได้ เราอาจจะเปลี่ยนแปลงได้ที่เกี่ยวข้อง เพราะเมื่อวางรูป
โครงใหม่เป็นอย่างนั้นแล้วยังต้องที่จะเสนอไปอย่างเก่าอย่างนั้น ถึงแม้จะไม่
ขัดกันก็รู้สึกว่าจะไม่เกิดผลประโยชน์อันใด ผมจึงขอกราบเรียนว่า คณะกรรมาธิการ
ได้โปรดพิจารณาในเรื่องนี้อีกทีเถาะครับ

พลอากาศเอก บัญชา เมฆวิชัย (กรรมาธิการ) : ท่านประธาน
ที่เคารพ ท่านสมาชิกผู้มีเกียรติ สำหรับเรื่องที่ท่านสมาชิกผู้มีเกียรติได้เสนอขึ้น
มานี้เป็นความคิดที่ดี และเป็นความคิดที่คณะกรรมาธิการก็ได้พิจารณากันหลายครั้ง
หลายหนว่าน่าจะโดยหลักการขึ้นมาด้วยกันหรือไม่ แค่นั้นเพียงไร แต่เมื่อ
ได้พิจารณาโดยต้องแท้แล้วก็เห็นว่าการที่เราได้รับคำแปรญัตติ หรือได้มีการแก้ไข
ในหมวดต่าง ๆ หรือมาตราต่าง ๆ นั้นเป็นสิทธิของท่านสมาชิกที่ขอแปรญัตติไว้ และ
มีหน้าที่ว่าเมื่อคณะกรรมาธิการซึ่งเป็นตัวแทนของท่านได้แก้ไขเป็นประการใดแล้ว มติ
นั้นจะต้องอยู่ที่สภา ซึ่งเป็นที่ตกลงกันแน่นอนแล้วว่า คณะกรรมาธิการนี้เป็นเพียง
ตัวแทนของท่านมาที่จะได้รับการตกลงจากสภานี้ ถึงแม้หากจะทำตามอย่างที่ท่าน
สมาชิกผู้มีเกียรติซึ่งมีเจตนาที่ขอให้พิจารณาในหลักการกันก่อนในโครงสร้างนั้นแล้ว
ถึงแม้จะตกลงในโครงสร้างนั้นแล้วแต่ขอแปรญัตติต่าง ๆ ก็ยังมีสิทธิที่จะขอ
แปรญัตติ และในเมื่อขอใดก็ตามมาตราต่าง ๆ ท่านสมาชิกทั้งหลายมีสิทธิจะ
พูดเพราะว่าเป็นเจ้าของร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ด้วยกัน ในฐานะที่คณะกรรมาธิการ
เป็นตัวแทนของท่านก็จะคงเปิดโอกาสให้ท่านได้พูดเป็นมาตรา ๆ ต่อไปเหมือนกัน
กระผมไม่คิดว่าจะทำให้ในระยะเวลาขึ้นมาไต่ถาม เว้นแต่ว่าจะต้องยึดเยือกกันไป
อีก การที่เราจะต้องมาตกลงกันตอนนี้ก็เท่ากับเสียเวลาไปบ้างแล้ว กระผมคิดว่า
ถ้าหากเราเดินหน้า เรามีความเร่งด่วนแล้ว เดินไปเถาะครับเดี๋ยวก็จบที่
รัฐสภา ที่นี้ตกลงหลักการโครงสร้างนั้น ท่านก็มีสิทธิที่จะพูดตามมาตรา ๆ ภาย

พรรคการเมือง และการรับฐานะของพรรคการเมืองนี้ จริงอยู่อาจจะมียุทธเฉพาะกาลซึ่งจะใช้หรือไม่ใช้ อย่างไรก็ดีแล้วแต่สภาฯ ขงหน้า จริงอยู่อาจจะมียุทธเฉพาะกาลซึ่งทำให้ในเรื่องพรรคการเมืองไม่เต็มรูปแบบ แต่มันก็คิดว่าขอความที่แปรญัตติไว้เป็นเรื่องที่จะใช้ต่อไปข้างหน้า ไม่ใช่เป็นเรื่องที่เราจะวากันเกี่ยวกับเรื่องยุทธเฉพาะกาล หรือเรื่องอะไรก็ตามต่าง ๆ แต่เป็นเรื่องที่จะยื่นยกลงหลักไว้ในร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ ผมจะรับอำนาจหน้าที่ ผมเต็มเข้าไปในมาตรา ๓๓ เป็นพรรคคนและพรรคสุดท้าย พรรคนี้เขียนไว้ว่า "พรรคการเมืองได้รับการจัดตั้งขึ้น เพื่อแสดงให้เห็นถึงความจำเป็นในการออกเสียงลงคะแนนของประชาชน" ขอความนี้ไม่ใช่ความเพื่อฟื้นหรือคิดขึ้นมา คือผมได้เห็นรัฐธรรมนูญของบางประเทศ อย่างรัฐธรรมนูญฝรั่งเศสปัจจุบันนี้และรวมทั้งรัฐธรรมนูญเยอรมันก็มิใช่ว่าจะเป็นการรับฐานะความพรรคการเมืองนี้เป็นการแสดงให้เห็นถึงความประสงค์ของประชาชนเป็นอย่างไรที่จะแสดงออกโดยผ่านคณะพรรคการเมืองนี้ จริงอยู่ในเวลานี้อาจจะยังไม่ครบรูป บทบัญญัตินี้ไม่ใช่สำหรับในเวลานี้ แต่สำหรับเวลาข้างหน้า ส่วนสำคัญจะเป็นประโยชน์ในเวลาข้างหน้า เป็นการแสดงว่าเรายอมรับหลักประชาธิปไตยในเรื่องมีพรรคการเมือง และถือว่าพรรคการเมืองนี้เป็นสิ่งสำคัญ เป็นตัวแทนเจตจำนงของราษฎรที่จะออกมาแสดงความคิดเห็นในการปกครองบ้านเมือง ไม่ใช่ปล่อยให้ราษฎรมาแสดงความคิดเห็นเป็นแต่ละคนไป เป็นสิ่งที่ถามผมอย่างนั้น เมื่อร่างรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๑๗ ก็อาจจะเร็วไป แต่ในเวลานี้ได้สังเกตดูบรรยากาศซึ่งเกิดขึ้นแล้ว ก็น่าจะมียุทธบัญญัติไว้ เพราะเป็นการรับฐานะของพรรคการเมืองแล้ว ยิ่งเวลาที่ร่างรัฐธรรมนูญในคณะกรรมการร่างแรกนั้น ก็มีการเขียนบทบัญญัติลงไปว่าต้องมี การเลือกเป็นพรรค พรรคจะต้องสมัคร เท่านั้นเท่านั้นอะไรก็ตามจริงอยู่สำหรับการภายหลังก็ตาม ก็รู้สึกว่าบทบัญญัติจะเป็นการแสดงรับฐานะพรรคการเมืองได้เป็นอย่างดีว่าจะไม่มีการเปลี่ยนแปลงอะไรข้างหน้า จะต้อง

มีอย่างนี้พรรคการเมืองจะต้องมี จะต้องเป็นการยอมรับไว้ แทนที่จะปล่อยให้
กันไปเป็นหลายสิบพรรคอะไรละ ๆ เทะๆ อย่างคร่าวๆ แล้ว นี้ครับจะเห็นได้ว่า
กรรมการที่อยู่ในคณะกรรมการชุดหนึ่งควมกับหลายท่านเป็นคนที่เสนอในเรื่อง
นี้ด้วย

ข้อที่ ๒ ในวรรคสุดท้าย "รัฐอาจให้เงินอุดหนุนเพื่อช่วยเหลือเป็น
ค่าใช้จ่ายแก่พรรคการเมืองใด ทั้งนี้ ภายในเงื่อนไขและวิธีการที่กฎหมายบัญญัติ"
เราจะเห็นได้ว่าในเรื่องพรรคการเมืองนี้ความประสงค์ไม่ใช่แต่อย่างเดียวว่าให้มี
พรรคการเมือง ก็ต้องการจะควบคุมด้วย คือควบคุมไม่ให้เกิดความระส่ำระสาย
ควบคุมไม่ให้มีพรรคการเมืองอะไรแปลก ๆ เข้ามาลมล้างสถาบันในทางประชาธิปไตย
จึงจะต้องมีการควบคุม แต่ในต่างประเทศนั้นในการควบคุม เขาก็มีความ
ประสงค์ที่จะช่วยเหลืออยู่เหมือนกัน เพราะว่าพรรคการเมืองถ้าไม่มีการช่วยเหลือ
กันแล้วก็เป็นประโยชน์แก่พรรคใหญ่ ๆ เท่านั้น คนมีเงินพวกนายทุนพวกอะไร
อะไรต่าง ๆ นั้นมีโอกาสที่จะทำได้ทุกอย่างเพราะเงินเขามีมาก พรรคเล็กๆ
จะอยู่ไม่ได้ต้องล้มละลายไป ฉะนั้นถ้าเป็นอยู่เหมือนกันที่จะต้องมีการให้เงิน
อุดหนุน แต่ผมใช้คำว่า "อาจจะ" ยังไม่คงให้ก็ได้ รอจนถึงเวลาสมควรก็ได้
สิ่งที่เราใจใหม่ต้องทำเรื่องหนึ่งก็คือว่า เมื่อบริษัทสมัชการใช้รัฐธรรมนูญปี ๒๕๖๒
ได้มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เสนอเป็นความเห็นว่าการจะมีการแก้ไข รัฐธรรมนูญ
อะไรหลายประการ และบางคนก็ปฏิบัติว่าการจะต้องมีการให้เงินอุดหนุนด้วย
และผมก็ได้รับเกียรติยศจากรัฐบาลชุดนั้นเลือกผมเป็นกรรมการคนหนึ่งในฐานะที่
เป็นบุคคลภายนอก เป็นกรรมการวิสามัญให้พิจารณาในเรื่องนี้ และยังได้รับมอบ
หมายหน้าที่ให้ไปช่วยคนดูว่า การให้เงินเพื่อบำรุงเพื่อช่วยเหลือฐานะของพรรค
การเมืองนั้นเขาทำกันอย่างไร ซึ่งรายละเอียดจะพุกกันในหนังสือที่ผมได้ไป
ทำมาให้เหมือนกัน ก็เป็นแต่เพียงว่าเราอาจจะให้ เงินเมื่อเราควบคุมเขาเรา
ก็น่าจะมีเงินให้เหมือนกัน และการให้เงินวิธีการต่าง ๆ ซึ่งจะพุกในหนังสือ

เกินไป และอีกอย่างหนึ่งการที่จะให้หนักไม่โซวาแน่นอนเสมอไป จะให้เมื่อถึงเวลาอันสมควร. และทั้งนี้ต้องเป็นไปตามวิธีการที่กฎหมายบัญญัติ. ผมจึงเห็นว่าในเรื่องนี้เป็นเรื่องที่จะใช้ต่อไปภายหน้าก็จริง แต่เป็นเรื่องที่แสดงให้เห็นได้ว่ารัฐบาลหรือผู้ที่ขึ้นมาบริหารประเทศหลังจากการรัฐประหาร หรือการปฏิวัติแล้วมีเจตจำนงอันมั่นคงที่จะรับฐานะพรรคการเมืองที่จะขายเหลือ ให้พรรคการเมืองคือสิ่งใดที่ยังทำไม่ได้ก็ยังไม่ว่า แต่สิ่งใดที่จะทำได้นั้นก็ออกสำห้เขียนไว้ในบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ เป็นการแสดงให้เห็นความปรารถนาดีของท่านที่จะมีขึ้นในภายหน้านี่ละครับ เป็นเรื่องที่ผมได้เต็มใจขอความ ๒ ข้อลงไป และถ้าถอยค่านั้นท่านจะแก้ไขอย่างไรผมก็ไม่ขัดข้อง แต่มีความประสงค์อย่างน้อยอย่างแท้จริงที่เป็นอย่างนกลขอได้โปรดพิจารณาด้วย ขอพระคุณครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ก่อนที่คณะกรรมการจะชี้แจงในมาตรา ๓๓ นี้ มีท่านผู้ใดจะแสดงความคิดเห็นอย่างไรบ้างหรือไม่ครับ

(ไม่มีสมาชิกผู้ใดแสดงความคิดเห็น)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ไม่มี ก็ขอเชิญกรรมการครับ

พลเรือโท เกตุ สันติเวชกุล (กรรมการ) : ท่านประธานสภาที่เคารพ ก่อนอันความจริงกระผมก็ไม่จำเป็นที่จะต้องพูด แต่ถ้าจำเป็นจะต้องกล่าวสักเล็กน้อยก่อน แม้กระทั่งท่านประธานสภาก็ยังได้กล่าวไว้เมื่อสักครู่ที่ว่า ท่านผู้แปรรูปคดีเป็นผู้ที่มีความเชี่ยวชาญในทางกฎหมาย และกระผมก็เชื่อเหลือเกินว่าท่านเป็นเอกพหุคະในการที่ร่างรัฐธรรมนูญมาหลายยุคหลายสมัย แม้กระทั่งในฉบับที่กำลังพิจารณาอยู่ขณะนี้ เป็นฉบับที่ ๑๓ ท่านก็มีส่วนเกี่ยวข้องในการที่เริ่มร่างกาย แม้กระทั่งในการพิจารณาค่าแปรรูปคดีในที่ประชุมคณะกรรมการ บรรดากรรมการหลายท่านก็เป็นลูกศิษย์ลูกหาท่าน กระผมถึงแม้จะไม่ใช่เป็นลูกศิษย์ลูกหาท่านโดยตรง แต่ก็เป็นลูกศิษย์ลูกหาท่านโดยอ้อม เพราะท่านได้เขียนบทความมาก็ค หรือหนังสืออีก ซึ่งกระผมก็ได้รับความรู้จากสิ่งเหล่านั้นของท่านมาเป็นประโยชน์

LIRT

สำหรับที่กระผมจะอภิปรายต่อไปนี้เป็นการศึกษาเรียนต่อท่านประธาน
สภาท่านไปยังท่านผู้แปรรูปคดีซึ่งขอสงวนไว้ด้วยความเคารพ ทั้งที่กระผมกราบเรียน
ด้วยเหตุผลข้างต้นแล้ว กระผมใครจะเขาประเด็นว่า ความในมาตรา ๓๓ ที่ท่าน
ผู้แปรรูปคดีได้เสนอแปรรูปคดีไว้ั้น ความในการแปรรูปคดีวรรคสองกัก วรรคสามกัก
และวรรคสี่กัก เป็นข้อความในร่างเดิมทั้งสิ้น คณะกรรมาธิการเพียงแต่เดิมคำว่า
"การรวมกัน" ลงไป ดูเหมือนจะเป็นวรรคสาม แต่ทงนักท้วงเหตุผลที่ว่าใหม่
ชั้นตอนต่าง ๆ ครอบคลุมกระบวนการโดยจะต้องมีการรวมกันเป็นจุดเริ่มต้น ของ
พรรคการเมืองก่อนเป็นเบื้องต้น ซึ่งเรื่องนี้อาจจะไม่ใช่ประเด็นที่สำคัญ
ประเด็นที่สำคัญซึ่งท่านผู้แปรรูปคดีกล่าวไว้ในประเด็นแรกก็คือว่า ในวรรคแรก
ท่านผู้แปรรูปคดีได้เสนอให้มีการเพิ่มเติมข้อความว่า "พรรคการเมืองได้รับการจัด
ตั้งขึ้นเพื่อแสดงให้ทราบถึงเจตจำนงในการออกเสียงลงคะแนนของประชาชน" ความ
ดังกล่าวนี้กระผมและคณะกรรมาธิการ เห็นว่าเป็นหลักทฤษฎีและเป็นทางวิชาการใน
ระบอบการปกครองประชาธิปไตย ด้วยยอมไม่มีผู้ใดที่จะเถียงได้ในเรื่องนี้ และ
การตั้งพรรคการเมืองขึ้นมากด้วยเจตนารมณ์เพื่อจะให้ทราบว่าที่ประชาชนเขาออก
เสียงนิยมพรรคการเมืองไหน พรรคการเมืองนั้นก็ได้รับเข้ามาเป็นผู้บริหารใน
หลักของประชาธิปไตยนั้นแน่นอน ซึ่งแตกต่างกับระบอบการปกครองบางอย่างซึ่งมี
พรรคการเมืองเพียงพรรคเดียวประชาชนจะเลือกใคร ๆ ก็ไปแต่พรรคเดียวเท่านั้น
เรื่องนี้เป็นที่ทราบกันอยู่ทั่วไป เมื่อเป็นเช่นนั้นแล้วเราจะสังเกตว่าในรัฐธรรมนูญจะ
เขียนไว้แต่บทบัญญัติซึ่งกำหนดให้มีการปฏิบัติและละเว้นการปฏิบัติ จะให้ทำอะไร
ลงไปก็เขียนลงไปเลย เพราะฉะนั้นการที่เราจะกำหนดสิ่งที่เป็นทฤษฎี หรือ
วิชาการลงไปนั้น กระผมเข้าใจซึ่งกระผมหมายความว่า คณะกรรมาธิการมีความ
เห็นว่าไม่ว่าจะกำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ เพราะว่าในเนื้อหาของรัฐธรรมนูญถ้าจะ
ให้มีลักษณะของทางทฤษฎีและวิชาการอย่างไรแล้วควรไปอยู่ในบทบัญญัติแต่ละ
เรื่อง ๆ ออกมาเป็นวิธีการซึ่งบังคับทางหนึ่งอยู่แล้ว ซึ่งไม่ใคร่แตกต่างไปกว่า

ที่ไควาน แล้วถาทานสิ่งเกิดในบทบัญญัติในร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้มีระบุเลยว่าให้ทำอย่างนั้นให้ทำอย่างนั้น แต่ทำไมหลักการหรือวิชาการซึ่งมาผูกไว้โดยลอย ๆ เพราะฉะนั้นคณะกรรมการจึงมีความเห็นว่าไม่ควรกำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ แต่เรามีความเห็นพ้องควยในหลักการและในทฤษฎีทาทานว่า

ในประเด็นที่ ๒ ก็คือวรรคสุดท้าย ทานญแปรญัตติขอเพิ่มเติมข้อความว่า "รัฐอาจให้เงินอุดหนุนเพื่อช่วยเหลือเป็นค่าใช้จ่ายแก่พรรคการเมืองได้ ทั้งนี้ภายในเงื่อนไขและวิธีการที่กฎหมายบัญญัติ" ความข้อนี้ความจริงคณะกรรมการก็ได้รับพิจารณาด้วยความเคารพต่อทานญแปรญัตติ แล้วทานญแปรญัตติ ก็โลกสาวไว้ต่อหน้าคณะกรรมการทั้งหลายก็รู้ว่าทานมีเจตนาที่จะต้องการนำสิ่งใหม่ ๆ ในหลักการใหม่ ๆ เพื่อจะมาเป็นเป็นการช่วยเหลือ หรือเป็นวิธีการใดวิธีการหนึ่งช่วยเหลือในระบอบประชาธิปไตยของเราซึ่งกำลังจะได้สร้างสรรค์กันขึ้นมาใหม่มันคง แต่ว่าหลักการนั้นถ้าจะพิจารณาให้ดีแล้วใหม่จริง ๆ เพราะในรัฐธรรมนูญตั้งแต่ฉบับที่ ๑ - ๑๒ จนกระทั่งถึงฉบับนี้ไม่เคยมีปรากฏ ในเรื่องหลักการอย่างนี้ไว้ นับว่าเป็นเรื่องใหม่ดอกคานที่เกี่ยว แต่อาจจะไม่ใหม่สำหรับในประเทศที่พัฒนาประชาธิปไตยของงานและมันคง ประชาชนมีความเข้าใจอย่างแท้จริงในหลักการของประชาธิปไตย แต่เรายังสงสัยอยู่ว่าพื้นฐานของเราหรือว่าในหลักการของรัฐธรรมนูญเราที่วางขึ้นมาตลอดนั้น มันยังมีความเข้าใจในเรื่องนี้จะเข้าใจได้มากน้อยเพียงไร เพราะว่าความเข้าใจในเรื่องนี้เกี่ยวข้องกับ

ในประการแรกนั้น ก็มีความเห็นว่าถ้าเราเขียนกำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญเช่นนี้แล้ว ถึงแม้ว่าเราจะใช้คำว่า "อาจจะ" แต่ก็ไม่ได้หมายความว่า เป็นเรื่องซึ่งกระทำไม่ได้ หรือไม่กระทำก็ได้ ไม่ใช่เช่นนั้น การเขียนลงไปนั้นก็หมายความว่า ต้องการให้มีผลในทางบวก คือมีเจตนาที่อยากจะให้กระทำ เมื่อเป็นเช่นนี้แล้วก็เป็นช่องทางที่จะให้มีการเรียกร้องได้ นั้น

ประการที่ ๑

ในประการที่ ๒ ถ้าเราจะคิดว่า การจ่ายเงินของรัฐนี้เป็นภาษีอากรของประชาชนทั่วไปทั้งหลายไม่ว่าจะสังกัดพรรคการเมืองใดพรรคการเมืองหนึ่ง เพราะฉะนั้นในการที่จะจ่ายเงินภาษีอากรของราษฎร ซึ่งรัฐพึงเอามาใช้ในการทำนุบำรุงประเทศนั้นจำเป็นต้องพิจารณาให้จงหนัก จริงหลักการดี แต่กว่าวิธีการนั้นเราจะกระทำอย่างไร ถ้าหากว่าพรรคหนึ่งเราจ่ายเงินไปอย่างหนึ่ง อีกพรรคหนึ่งก็ย่อมจะไม่พอใจที่พรรคนี้ได้เงินมากหรือได้เงินน้อยอย่างไรนั้น ก็เป็นข้อโต้เถียงกันแน่ แต่กระผมไม่ได้หมายความว่า ในหลักการของบางประเทศที่มีความเป็นประชาธิปไตยอย่างแท้จริงแล้วเขาไม่ได้ทำ เขาทำแต่ความมีหลักเกณฑ์ ประชาชนยอมรับ แต่สำหรับของเรากะผมได้เรียนแล้วว่า ในฐานะที่ประชาชนของเรายังมีความเข้าใจในพื้นฐานของประชาธิปไตยนั้นกว้างน้อยบาง ในระบอบทั่ว ๆ ไปโดยเฉลี่ยแล้วก็อาจจะไม่ทั่วถึงกัน

ในประการที่ ๓ กระผมมีความเห็นว่า การที่เราจะจ่ายเงินของรัฐไปนี้ เรามีเจตนาที่จะส่งเสริมระบอบประชาธิปไตยของเราอย่างไร ถ้าเราจะให้เงินน้อยไป สมมุติว่าให้พอเป็นรางวัลเป็นขวัญหรือนำใจอาจจะไม่สมความมุ่งหมายและสมเจตนา เพราะฉะนั้นเงินที่ให้ไปเพื่อช่วยเหลือนั้นก็ควรมีความมุ่งหมายซึ่งกระผมก็เข้าใจว่าคงจะไม่ใช้เงินน้อย ๆ หรือว่าต้องให้เป็นค่าเป็นสิน เมื่อเป็นเช่นนั้นแล้วในฐานะประเทศของเราเป็นอย่างนี้การใช้จ่ายเงินภาษีอากรของราษฎรก็จำเป็นต้องมีข้อควรระวังหรือว่าใช้จ่ายในทางที่จำเป็นจริง ๆ

ในประการที่ ๔ วิธีการต่าง ๆ เหล่านี้ จะก่อให้เกิดความวิวาทบาดหมางระหว่างพรรค ซึ่งเราจะเขียนระเบียบหรือหลักการก็อย่างไรก็ตาม ถ้าหากว่าผู้เสียประโยชน์แล้วยอมอาจได้เสมอ แต่ทั้งหมดที่กระผมกราบเรียนมานั้นกระผมไม่ได้หมายความว่ากระผมไม่เห็นด้วยในหลักการ แต่จะเป็นการเร็วเกินไป

ถ้าเราจะกำหนดไว้ในร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ คณะกรรมการมีความเห็นพ้องด้วย
 ในหลักการ แต่ว่าไม่ควรที่จะใส่ไว้ในร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ ถ้าหากว่า
 ประชาธิปไตยและระบอบของเรานิ่งงอกงองงามเป็นหลักเป็นฐานมั่นคง เรา
 ก็อาจจะไปเขียนในกฎหมายพรรคการเมืองก็ได้ ในเวลาข้างหน้าซึ่งอาจจะเป็น
 อนาคตอันใกล้หรือไกลก็แล้วแต่ ภัยเหตุเช่นคณะกรรมการจึงมีความเสียใจ
 แม้จะเคารพต่อผู้แปรญัตติก็น่าเสียดายที่จะรับได้ ขอพระคุณครับ

นายไพโรจน์ ชัยนาม : ท่านประธานที่เคารพ ที่แรกผมก็ไม่กล้า
 ว่าเรื่องนี้มีปัญหาจะต้องขี้แจงอะไรมาก แต่เมื่อมีการอภิปรายไปแล้ว ก็มีการ
 ที่จะต้องแก้เพื่อความเข้าใจอยู่บ้าง ไม่มีปัญหาครับ ประการแรกผมถือว่า รัฐ
 ธรรมนูญฉบับนี้ต้องมีทฤษฎีและการปฏิบัติเราเห็นได้ในรัฐธรรมนูญหลายฉบับ แม
 แต่ของเราเองตั้งแต่เริ่มร่างในประเทศไทยนั้น ทฤษฎีต่าง ๆ มากมายอยู่ใน
 รัฐธรรมนูญแม้กระทั่งเริ่มแรก ฉบับแรกฉบับวันที่ ๒๗ มิถุนายน ๒๔๗๕ ก็มีทฤษฎี
 อีกหลายอย่างที่เขียนไปในนั้น เช่นอย่างอิมปีคัลหรืออำนาจสูงสุดเป็นของราษฎร
 ทั้งหมด ที่เขียนไว้ในนั้นก็ใหม่เหลือเกิน เราไม่เคยได้ยินมาก่อน แต่
 ว่าเหตุการณ์ต่าง ๆ เปลี่ยนแปลงไปก็ต้องการเขียนเอาไว้ และการที่ว่าจะมี
 ทฤษฎีอยู่ในรัฐธรรมนูญนั้นเราจะเห็นได้ว่ารัฐธรรมนูญนอกจากของเราแล้ว ของ
 ต่างประเทศก็มากหลายเขาเขียนไว้ทฤษฎีของเขาแน่นอนว่าเคยที่ไม่ได้ศึกษาเลย
 แม้แต่ผู้ที่ศึกษาบางทีก็อ่านไม่ค่อยเข้าใจ เพราะผู้ที่เขียนเป็นแต่ที่ใคร่รับการยอมรับมา
 ในเรื่องนี้เป็นพิเศษ เป็นจุดการวางชั้น จึงเห็นได้ว่ามีความทฤษฎีหลายอย่างมาก
 นายที่เคียวทคนสามัญอาจจะไม่เข้าใจอย่างที่เขารเรียกว่า ประกาศแสดงสิทธิของ
 มนุษย์และของพลเมือง ในรัฐธรรมนูญฝรั่งเศสซึ่งปัจจุบันนี้เขาเขียนไว้ประกาศ
 แสดงสิทธิของมนุษย์และพลเมืองนั่นถือเป็นส่วนหนึ่งของรัฐธรรมนูญของเขา ใน
 ปัจจุบันนี้ ขอความที่เขาเขียนไว้แบบนี้ เราคนทั่ว ๆ ไปก็อ่านไม่ค่อยเข้าใจ
 ผมก็ไม่ค่อยเข้าใจก็ต้องไปอ่านซ้ำแล้วซ้ำอีก นี่แหละครับทฤษฎีต้องมีแทรกไว้

รัฐธรรมนูญนั้นจะเอาในทางปฏิบัติมาเขียนอย่างเดียวไม่ได้ จะต้องมีทั้งทฤษฎีและ
ทั้งการปฏิบัติ ที่ผมขอแก้อย่างนี้ขอหนึ่ง

อีกข้อหนึ่งก็คือ การช่วยเงินพรรคการเมืองนั้น ประการแรก ท่าน
จะเห็นได้ว่าผมไม่ได้เขียนไว้ว่าคงจ่ายทันที เมื่อเราเห็นว่าควรจะต้องจ่ายเราก็
อาจจะคงออกกฎหมายขึ้นมาถึงจะจ่ายและปัญหาเรื่องการจัดแย่ง ระหว่างพรรค
การเมืองต่าง ๆ ก็จะไม่ มี เพราะร่างกฎหมายที่จะออกมานั้นจะต้อง เป็นกฎหมาย
ที่เขียนไว้อย่างชัดเจนว่า วิธีการช่วยเหลือทำอย่างไร พรรคการเมืองภายหลังจาก
การเลือกตั้งครั้งสุดท้ายได้คะแนนรับเลือกตั้งเท่าไร เป็นจำนวนเท่าไร การช่วย
เหลือนั้น เขาก็อาจจะทำตามจำนวนน้อยและจำนวนมากที่ได้รับเลือกตั้งมา เพราะ
สิ่งเหล่านี้ปกติกันไม่ได้ รัฐบาลเป็นผู้ควบคุมตัวเลขทั้งหมด พรรคใหญ่ที่ได้รับ
คะแนนมากอาจจะได้รับการช่วยเหลือมาก ที่ได้คะแนนน้อยก็อาจจะได้รับการช่วย
เหลือน้อยซึ่งผมไม่อยากจะมากกล่าวในที่นี้ เพราะจะเป็นการอธิบายถึงรายละเอียด
เกินไป แต่ไม่ใช่หมายความว่าอะไรในทันที เราจะต้องดูเวลาว่าเมื่อไรเราจะ
ใช้เราก็ควรจะใช่ ยังไม่ถึงเวลาที่จะใช้เราก็อยาเพิ่งใช่ เป็นของที่เรียกว่าเป็น
ไปตามกาลสมัย แต่ผมคิดว่า เป็นการก็เป็นการแสดงให้เห็นได้ว่ารัฐธรรมนูญนั้น
ถึงแม้ว่าจะมีบทเฉพาะกาลอะไรอยู่ ระหว่างนี้อาจจะยังไม่ใช่ ในระหว่างที่มีบท
เฉพาะกาล แต่ว่าเป็นการยืนยันเจตจำนงอันแน่วแน่ของสมาชิกสภาในการปกครอง
แผ่นดินว่าบ้านเมืองจะต้องเป็นประชาธิปไตย เราจะคงหาทางช่วยเหลือให้พรรค
การเมืองต่าง ๆ ถึงไหนถึงกัน ถ้าไม่อย่างนั้นเราก็ไม่ต้องเขียนกันละ ข้างหน้า
ว่าพรรคการเมืองการเมืองมีผู้แทนนั้นจะต้องสมัคร เป็นพรรค ก็เลิกไปหมดเลยดีกว่า
นี่แหละครับ ความประสงค์ของเรามาถึงขั้นนี้แล้ว เราจะถอยหลังอยู่ผมก่า
ไม่มาจะทำ นี่ทำให้ความเข้าใจกันอย่างนี้ อย่างไรก็ตามเรื่องนั้นก็สุดแล้วแต่ท่าน
สมาชิกสภาจะเอาหรือไม่ เรื่องนี้เป็นเรื่องที่ผมเสนอขึ้นมาโดยปรารถนาดี และ
ก็รู้สึกว่าไม่เห็นขัดอะไร ไม่เป็นการทำให้เกิดความระส่ำระสายในการที่จะช่วยเหลือ

พรรคการเมือง หรือแสดงว่าพรรคการเมืองมีฐานะที่เราควรสนับสนุน พรรคการเมือง เป็นผู้แสดงออกซึ่งเจตจำนงของประชาชนนั้น ถ้าเราไปรับรู้อย่างนี้ ไม่ใช่เราจะเกิดความระส่ำระสาย เกิดความที่เราเรียกว่าอนาธิปไตยอะไรอย่างนั้น ผมไม่ได้คิดถึงว่าจะเป็นอย่างนั้น แล้วก็เป็นเรื่องที่เราจะต้องช่วยกันทำเมื่อเราเห็นสมควร เมื่อเราไม่เห็นสมควรก็อย่าเพิ่งทำ อย่าเพิ่งออกกฎหมาย ผมคิดว่าไม่มีทางจะเสียหายอะไร ก็สู้แล้วแต่ ถ้าคณะกรรมการเห็นควรว่าจะคัดออกแล้ว ท่านสมาชิกเห็นว่าควรที่จะคัดออก ก็เป็นสิทธิ์ที่จะทำได้ ผมก็เสนอตามความคิดเห็นของผมว่าจะช่วยให้รัฐธรรมนูญซึ่งถูกใจที่ว่าไม่เป็นประชาธิปไตยนั้น มีลักษณะเป็นประชาธิปไตยอยู่บ้าง แต่สิ่งใดที่เราทำได้เราก็กังไม่ทำ แต่สิ่งใดที่เราทำไม่ได้เราก็กังไม่ทำก็ไม่ทำแล้ว ผมจึงมีความปรารถนาอย่างนี้ เท่านั้นแหละครับ แล้วผมจะไม่ขอแรงอะไรอีกพอแล้วครับ เรื่องนี้

นายसानนท์ สายสว่าง (กรรมการ) : ท่านประธานที่เคารพ ความเคารพท่านผู้แปรรูปคดี คณะกรรมการได้ใคร่ครวญคำแปรญัตติของท่านเป็นอย่างดี คำแปรญัตติในพรรคแรกท่านให้เติมคำว่า "พรรคการเมืองได้รับการจัดตั้งขึ้น เพื่อแสดงให้ทราบถึงเจตจำนงในการออกเสียงลงคะแนนของประชาชน" ซึ่งข้อความเหล่านี้คงอยู่ในแนวนโยบายของพรรคความมีอย่างไร เพื่อล่อใจประชาชนให้สนับสนุนพรรคหรือลงคะแนนอยู่ในกฎหมายพรรคการเมืองซึ่งแต่ละพรรค จะจดทะเบียนก็ต้องมีแล้วว่พรรคนั้นต้องมีแนวนโยบายอย่างไร นโยบายอันนั้นแหละ เป็นสิ่งซึ่งจะต้องไปโฆษณาแก่ประชาชนให้เขาสนับสนุนนโยบายนั้น พรรคจะได้รับการสนับสนุน ไม่ใช่เราจะเขียนเจตจำนงให้เขาไว้ในรัฐธรรมนูญ ซึ่งกฎหมายพรรคการเมืองทุกฉบับต้องบังคับให้จดทะเบียน มีสมาชิกเท่านั้น มีแนวนโยบายเท่านั้น แล้วต้องมีกรรมการ มีอะไร ต้องปรากฏในนั้น จึงไม่จำเป็นต้องมาบัญญัติไว้

ส่วนปัญหาพรรคสุดท้ายท่านให้เติมว่า "รัฐอาจให้เงินอุดหนุนเพื่อช่วยเหลือค่าใช้จ่ายแก่พรรคการเมืองได้ ทั้งนี้ ภายในเงื่อนไขและวิธีการแห่งกฎหมาย"

ก็หมายความว่า จะต้องไปออกกฎหมาย แล้วท่านก็บอกเมื่อไรก็ได้ เราไม่จำเป็นต้อง
 ไรก็ได้ไม่ออก ถ้าเราจำเป็นต้องออก ท่านอย่าคิดว่าเรานะครับ เขานะครับ คือ
 คนที่พรรคใหม่เข้ามานั่งในสภา เขาเป็นผู้ออกกฎหมาย ที่นี้เสียงเขามาก เขา
 ออกกฎหมายเอาเงินอุดหนุนพรรคมาก ๆ เอาเงินค้ำมากมายอย่างที่ท่านคิดหรือว่า
 จะเป็นธรรม เมื่อเป็นรัฐบาลอะไรที่จะเป็นประโยชน์ ที่เขาจะเอาประโยชน์ไป
 หาเสียงก็เงินนี้เป็นปัจจัยสำคัญครับ เขาก็ออกกฎหมายให้พรรคเขา ซึ่งมีเสียง
 ข้างมากได้เงินอุดหนุนพรรคมาก ๆ แล้วเอาเงินนั้นไปหาเสียงแล้วเรา
 จะไปจำกัดเขาได้อย่างไร ตามที่ท่านว่าถ้ายังเห็นไม่สมควรเราก็อย่าออก ไม่ใช่
 เราครับ พรรคที่มีเสียงข้างมากเขาก็ต้องออก ที่นี้เราออกไว้แล้วเขาแก้ไขได้อีก
 ในลักษณะวิธีการเงินเท่าไร เรื่องการเงินกับคนไทยกระแสมันยากให้ไปปรากฏว่า
 เราจะไปอุดหนุนเลยครับ เพราะเราให้กันจนเคยตัวอะไรต่าง ๆ นี้ เพราะฉะนั้น
 ต้องให้เขามีการหาของเขาเอง พรรคจะเป็นพรรคการเมืองได้ก็ควรจะมีทุน
 มีรอน มีบุคคล มีความรู้ มีแนวนโยบายที่ดี เขาจะได้ต่อสู้ คณะกรรมการ
 ระดับเป็นอย่างไรพรรคการเมือง เป็นหัวใจสำคัญในระบบประชาธิปไตย ท่าน
 เปิดดูในมาตราข้อ ๆ ไปเถอะครับ เราสนับสนุนพรรค ในบทถาวรเราก็เขียนไว้
 ว่า "พรรคการเมืองจะต้องส่งผู้แทนอย่างน้อยห้าสิบเปอร์เซ็นต์ของผู้แทนทั้งหมด"
 ถ้าส่งเป็นหมื่นต้องส่งให้ครบทีม ในการเลือกตั้งก็ให้เลือกพรรค เบอร์ ๑ ในจังหวัด
 ใดมี ๔ คนก็เบอร์ ๑ หมก ไกมาเป็นพรรค แล้วเราจะกำหนดไว้อีกถ้าลาออกจาก
 พรรคก็สิ้นสมาชิกภาพเพื่อไม่ให้ขายตัวกัน สมมติพรรคนี้พอฉันทัดใจแล้วฉันเรียกเอา
 ตำแหน่งหน้าที่ ไม่พอใจฉันจะออก เราก็เขียนไว้ ถ้าลาออกจากพรรคก็สิ้น
 สมาชิกภาพ นี่เราสนับสนุนพรรคทุกอย่าง เมื่อพิจารณาต่อไปว่าควมพรรครัฐสภา
 แล้วจะปรากฏ เราสนับสนุนพรรค เพราะพรรคนี้เป็นหัวใจสำคัญเหลือเกินใน
 ระบบประชาธิปไตย คือเราพยายามจะให้พรรคแข่งแกร่ง แต่ในขณะที่เดียวกันก็
 ต้องการให้พรรคมีน้อย ไม่ใช่มีตั้ง ๔๐ - ๕๐ พรรค การจะให้พรรคมีน้อยกับขม

วาพรรคหนึ่งต้องส่ง ๕๐ เปอร์เซ็นต์ของที่นั่งทั้งหมด สันนิษฐานว่ามีผู้แทน ๓๐๐ คน
 ต้องส่ง ๑๕๐ คน และในจังหวัดไท่เหมียแทน ๑๐ คนต้องส่งให้ครบทีม เรายังคับ
 อยู่แล้วเพื่อสนับสนุนพรรค แล้วถ้ากรรมการของพรรคลงมติว่าผู้แทนคนนั้นใช้ไม่ได้
 เมื่อกรรมการของพรรคมีมติขับไล่นั้นนั้นก็ถูกต้อง โทษจะต้องถูกออกจากสภา ท่านอง
 นั้น เราส่งเสริมระบบพรรคอยู่แล้ว ที่นั่นหากบัญญัติตามท่านอาจารย์โตแปร์วูตติ
 ปัญหาเรื่องเงินจะเกิดมาก ในต่างประเทศเขาอาจจะไม่มีปัญหาเท่าเรา เขาก็
 บัญญัติได้ ของเรามีปัญหาแน่ ถ้าบัญญัติว่ารัฐอาจให้เงินอุดหนุนเป็นไปตามกฎหมาย
 กฎหมายนั้นเขาก็ออกเขาก็พิจารณาตนเอง เพราะฉะนั้นเราจะไปเปิดช่องขึ้น และ
 พรรคคนก็ไม่จำเป็นจะต้องไปบัญญัติไว้ แนวนโยบายเจตจำนงที่จะให้ลงคะแนนของ
 ประชาชนนั้นก็อยู่ในวิธีการของกฎหมายพรรคการเมือง ซึ่งจะบัญญัติแนวนโยบายและ
 วิธีการโฆษณา เราไม่จำเป็นจะต้องมาเขียนไว้ในรัฐธรรมนูญ เขียนเพียงแต่ว่า
 ประชาชนมีสิทธิในการที่จะตั้งพรรคการเมืองได้ แต่ต้องเป็นไปตามบทบัญญัติแห่ง
 กฎหมาย ให้เขารวมกันตั้งเป็นพรรคการเมืองได้ ไม่ใช่ไปจำกัดสิทธิเขาในแง่นั้น
 เพราะฉะนั้นคณะกรรมการเขียนไว้ก็เพียงพอในสิทธิเสรีภาพว่าควยในทางการ
 เมืองครับ

นายไพโรจน์ ชัยนาม ขอประทานโทษครับท่านประธาน ผมเรียน
 แล้วว่าจะไม่โต้แย้งอีก ฉะนั้นในข้อ ๒ ที่เกี่ยวกับเรื่องให้เงิน ผมคิดว่าผมได้พูด
 กระจ่างแจ้งแล้ว ผมไม่ขอโต้แย้งแล้วครับ แต่ว่าไม่ควรจะพูดนอกเหนือไปจนกระทั่ง
 ให้เงินให้อะไร แล้วจะเกิดความยุ่งยากนั้นนอกเรื่อง แต่ที่ผมจะขอโต้แย้งข้อหนึ่ง
 ก็คือว่า ผมไม่สามารถจะนั่งทนอยู่ได้ เพราะรู้สึกว่าคุณคิดหลักวิชา อย่างในข้อ ๑
 ที่ว่า ในเรื่องพรรคการเมืองเป็นการแสดงเจตจำนงของประชาชนนั้น เขามบัญญัติไว้
 ในรัฐธรรมนูญ เขาไม่ได้เขียนไว้ในกฎหมายพรรคการเมือง เพราะฉะนั้นถ้าหาก
 ว่าเป็นอย่างนี้ รัฐธรรมนูญฝรั่งเศสในปัจจุบันก็คือ รัฐธรรมนูญเยอรมันปัจจุบันนี้
 ก็มีคิดหลักวิชาหมกหรือครบทำไม่เขาถึงไปเขียนในรัฐธรรมนูญ จะอ้างว่าเขา

เจริญกว่าเราก็ไม่ใช่ครับรัฐธรรมนูญแก้กันไปกันทั้งนั้นแหละ เราก็อย่าไปโน้มน้าวกัน
 มากี่เลือกเอา มา สิ่งใดที่เราพอจะใช้ได้ก็ใช้ และหลักวิชาเขาก็เขียนไว้ใน
 รัฐธรรมนูญ รายละเอียดต่าง ๆ เขาอาจจะนำไปเขียนไว้ในกฎหมายพรรคการ-
 เมือง ผมขอแย้งแทน ขอบพระคุณครับ

พลเรือตรี วินิจ ศรีพจนารถ : ท่านประธานสภาที่เคารพ และ
 ท่านสมาชิกผู้มีเกียรติ กระผมใคร่ขอสนับสนุนท่านสมาชิกผู้แปรญัตติคือท่านอาจารย์
 ไพโรจน์ ขอร้องที่กล่าวมา กระผมใคร่เห็นท่านแปรญัตติในคณะกรรมการบริหารครั้งหนึ่ง
 แล้ว แต่กระผมก็ไม่มีความเห็นที่จะสนับสนุนท่าน มากนัก กระผมใคร่ขอกราบเรียน
 เพื่อสนับสนุนท่าน ก็เพราะว่าในการที่เรามีพรรคการเมืองนี้ พรรคการเมือง
 ก็ยอมแสดงออกซึ่งแนวนโยบายในการบริหารประเทศของตน เพื่อให้ประชาชนได้
 รับทราบและได้เกิดความเชื่อถือ แล้วจะได้เลือกพรรคนั้นเข้ามาเพื่อบริหารประเทศ
 เป็นตัวแทนของประชาชน ที่นั่นหากว่าเราไม่ระบุไว้ในรัฐธรรมนูญแล้ว ประชาชน
 ทั้ง ๘๐ เปอร์เซ็นต์อาจจะไม่เข้าใจโดยลงแห้วพรรคการเมืองนั้นมิได้เพื่ออะไร
 และพรรคการเมืองนั้นจะต้องแสดงนโยบายออกมาให้ประชาชนได้เข้าใจ เพื่อที่เขา
 จะได้เลือก ถ้าเราไปกำหนดเอาไว้ในกฎหมายพรรคการเมืองว่าพรรคการเมือง
 จะต้องแสดงนโยบาย ประชาชนไม่ได้ไปอ่านกฎหมายพรรคการเมือง เป็นส่วนใหญ่
 แม้แต่กระผมก็ไม่ค่อยได้อ่านกฎหมายฉบับนั้น แต่รัฐธรรมนูญทุกคนจะต้องสนใจและ
 จะต้องเข้าใจและหลักอันนี้เราจำเป็นต้องระบุเอาไว้ในรัฐธรรมนูญ เพราะเป็น
 หลักใหญ่ของประชาธิปไตยการมีพรรคการเมืองใดรับการจัดตั้งขึ้นเพื่อแสดงให้ทราบ
 ถึงเจตจำนงในการออกเสียงลงคะแนนของประชาชนนั้นเป็นหลักใหญ่ที่ประชาชนจะได้
 เข้าใจ เพราะฉะนั้นจำเป็นอย่างยิ่งในวาระแรกที่ท่านผู้แปรญัตติขอระบุเอาไว้
 กระผมเห็นว่าท่านสมาชิกทั้งหลายน่าจะสนับสนุน เพราะว่า เป็นหลักสำคัญของ
 ประชาธิปไตย ถ้าไม่ระบุไว้ประชาชนก็ไม่สามารถจะมีหลักการอันใดในการ
 เลือกตั้งว่าจะเลือกใคร คุ้มเหตุผลอันใด ยิ่งถ้าหากมีบทเฉพาะกาลกำหนดไว้

คุยว่า ผู้รับผิดชอบไม่ต้องสังกัดพรรคการเมืองใดแล้ว การเลือกตั้งของเรา
 ก็ไม่สามารถจะวิเคราะห์ได้ว่าประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศนิยมแนวนโยบายบริหาร
 ประเทศอย่างไร และในการจัดตั้งรัฐบาลเมื่อภายหลังการเลือกตั้งก็เช่นเดียวกัน
 เราก็ไม่อาจจะจัดรัฐบาลที่ตรงกับเจตจำนงของประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศได้
 เพราะฉะนั้นเรื่องนี้กระผมเห็นว่า เป็นสิ่งสำคัญที่เราอาจจะระงับเอาไว้ในวาระแรกของ
 ทนายแก้รัฐธรรมนูญ สำหรับในวาระสุดท้าย ทนายแก้รัฐธรรมนูญก็ขอให้เพิ่มเติมขึ้นดีกว่า
 จะเป็นหลักการที่ใหม่มากซึ่งนานาประเทศเขาใช้กัน แต่เราไม่เคยทำ กระผมเห็น
 ว่าจะจะเป็นประโยชน์ เพราะว่าการเมืองระบบพรรคของเรานี้ล้มลุกคลุกคลาน
 มานานแล้วไม่อาจจะเติบโตกลางแข็งมั่นคงได้ ก็เพราะว่าความผันผวนทางการเมือง
 ของประเทศไทยมีมากเกินไปเกินความที่ในระบบพรรคต้องหยุดชะงักการเติบโตเป็น
 ครั้งคราวบ่อย ๆ จนมีคนเหมือนเด็กสอนเดินอยู่คนเดียว เมื่อเริ่มใหม่ก็ต้องเริ่ม
 กันใหม่ทุกครั้ง กระผมก็ขอแก้รัฐธรรมนูญในหมวด ๕ ซึ่งจัดแนวนโยบายแห่งชาติ ใน
 ที่สุดคณะกรรมการก็อาจจะเห็นว่าประเทศไทยของเราเป็นประเทศด้อยพัฒนา ทาง
 การเมืองจำเป็นจะต้องกำหนดเอาไว้ อันนี้แหละครับเพราะเหตุที่เราด้อยพัฒนา
 ทางการเมืองนี้เอง เราต้องพยายามที่จะช่วยส่งเสริมให้ประเทศไทยของเรา เป็น
 ประเทศที่พัฒนาทางการเมืองเจริญก้าวหน้า ทั้งนี้ถ้าหากว่าระบอบพรรคหนึ่งและพรรค
 สุดท้ายตามที่ทนายแก้รัฐธรรมนูญขอไว้ กระผมเห็นว่า เป็นแพลตฟอร์มหนึ่งที่จะ
 ช่วยส่งเสริมให้ประเทศไทยของเราได้รับการพัฒนาทางการเมือง ฉะนั้นถ้าหากว่า
 เมื่อเราเห็นและยอมรับกันอยู่ในปัจจุบันนี้แล้วว่า พรรคการเมืองของเราไม่เติบโต
 คุยเหตุอันใดก็ตามและคุยเหตุการณืที่ว่าขาดประมาณเพราะเป็นประเทศยากจน
 พรรคการเมืองต่าง ๆ ก็ไม่อาจร่ำรวยได้ บางทีรัฐอาจจำเป็นที่จะต้องสนับสนุนด้วย
 การเงินโดยเงินช่วยเหลือที่ยุติธรรม การที่เราจะเกรงว่าพรรคใหญ่มีสมาชิกเข้ามาบ้าง
 ในสภามากจะพยายามออกพระราชบัญญัติที่เป็นประโยชน์แก่พรรคของตนนั้น กระผม
 คิดว่าคงจะไม่ไถ่ถายนัก เพราะว่าถ้าพิจารณาพระราชบัญญัติที่เรากระทำอยู่

ในปัจจุบันนี้และที่กระทำมาในครั้งก่อน การออกพระราชบัญญัติที่จะให้เป็นประโยชน์ฝ่ายเดียวนั้นยากจำเป็นจะต้องให้ได้รับความยุติธรรมโดยทั่วหน้ากันตามสัดส่วน เพราะฉะนั้นกระผมเชื่อว่าในการออกพระราชบัญญัติเพื่อให้เงินสนับสนุนพรรคมัน เมื่อเลือกตั้งเข้ามาแล้วจะต้องได้พระราชบัญญัติที่มีความยุติธรรมเพียงพอ พรรคใหญ่ไม่สามารถจะดึงเงินสนับสนุนให้แก่พรรคของตนแต่พรรคเดียว โดยเป็นการได้เปรียบโดยง่าย ตามที่ท่านกรรมาธิการพูดมา กระผมเชื่อว่ารายละเอียดในการปฏิบัติ การออกพระราชบัญญัติเงินสนับสนุนนั้นจะเป็นอย่างไร กระผมก็ยังไม่สามารถที่จะชี้แจงหรือเข้าใจได้โดยละเอียดคงแต่แต่กระผมคิดว่าทฤษฎีหรือหลักการใหม่ที่ท่านอาจารย์ไพโรจน์ ชอภักย์ที่ออกนาม ท่านเป็นแห่งคุณวุฒิ และมีความรู้กว้างขวาง มีประสบการณ์มาก กระผมเชื่อว่าน่าจะเป็นประโยชน์แก่ประเทศของเรา ถ้าหากว่าเราสามารถจะระบุไว้ในรัฐธรรมนูญฉบับนี้ได้ สำหรับในพรรคหนึ่งนั้นไม่มีปัญหาสำคัญอย่างยิ่งครับ เพราะเป็นหลักการที่จะให้ประชาชนได้เข้าใจว่าพรรคการเมืองจะต้องมาเสนอนโยบายให้ท่านทราบ และท่านเชื่อถือของพรรคใดก็เลือกพรรคนั้นเข้าไป ถ้าไม่ระบุเอาไว้แล้วมันป่วนครับ ยิ่งไปเสียเฉพาะกาลว่า ผู้สมัครไม่ต้องสังกัดพรรคการเมืองก็ได้ ยิ่งไปกันใหญ่ ไม่ทราบว่าประชาชนจะเลือกนโยบายอันใดเข้ามา เมื่อเลือกเข้ามาแล้วรวมกลุ่มกันไม่ได้ เมื่อรวมกลุ่มกันไม่ได้เราก็จะจัดตั้งรัฐบาลที่ตรงกับเจตจำนงของประชาชนส่วนใหญ่ได้อย่างไร กระผมขอสนับสนุนขอพระคุณ

นายใหญ่จะ เกสรทอง : ท่านประธานที่เคารพ กระผมว่าในมาตรา นี้ก็ได้อภิปรายกันมาพอสมควรและท่านผู้แปรรูปคดีก็พูดแล้วว่า แล้วแต่ที่ประชุมจะเห็นสมควร ผมขอเสนออภิปรายท่านผู้ใดเห็นควยโปรดยกมือรับรองครับ

(มีสมาชิกยกมือรับรอง)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : คุณใหญ่จะเสนออภิปราย มีผู้รับรอง มีท่านผู้ใดจะเสนอเปิดอภิปรายต่อไปหรือไม่ในคราวนี้

LIRT

(ไม่มีสมาชิกเสนอ)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : เมื่อไม่มี ผมจะขอมติจากที่ประชุม เพราะว่าในมาตรา ๓๓ นี้คณะกรรมการแก้ไขคนหนึ่ง เพราะฉะนั้นผมจะขอมติว่าที่ประชุมจะเห็นสมควรแก้ไขหรือไม่ ถ้าแก้ไขแล้ว ก็จะขอมติอีกครั้งหนึ่งว่าจะแก้ไขตามคณะกรรมการ หรือจะแก้ไขตามที่อาจารย์ไพโรจน์แปรญัตติ ในชั้นนี้ ผมขอเรียนถามก่อนว่าจะให้คงไว้ตามร่างเดิม หรือให้มีการแก้ไข ท่านผู้ใดเห็นควรให้คงไว้ตามร่างเดิม โปรดยกมือขึ้น

(มีสมาชิกยกมือ ๒ คน)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ท่านผู้ใดเห็นสมควรให้มีการแก้ไข โปรดยกมือขึ้น

(มีสมาชิกยกมือ ๑๕๓ คน)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : เป็นอันว่ามาตรา ๓๓ นี้ที่ประชุมลงมติให้มีการแก้ไข ท่านผู้ใดเห็นสมควรแก้ไขตามที่คุณไพโรจน์ขอแปรญัตติไว้ โปรดยกมือขึ้น

(มีสมาชิกยกมือ ๔๗ คน)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ท่านผู้ใดเห็นสมควรแก้ไขตามคณะกรรมการ โปรดยกมือขึ้น

(มีสมาชิกยกมือ ๘๘ คน)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : เป็นอันว่ามาตรา ๓๓ ที่ประชุมลงมติให้แก้ไขตามคณะกรรมการ ขอให้เลขาธิการรัฐสภาดำเนินการต่อไป

พันเอก สงวน คำวงษา (เลขาธิการรัฐสภา) : มาตรา ๓๔

มาตรา ๓๕ มาตรา ๓๖ มาตรา ๓๗ มาตรา ๓๘ มาตรา ๓๙ และมาตรา ๔๐

ไม่มีการแก้ไข หมวด ๔ หน้าที่ของชนชาวไทย ไม่มีการแก้ไข มาตรา ๔๑

ไม่มีการแก้ไข มีญัตติแปรญัตติและขอสงวน

LIART

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : มาตรา ๖ พันเอก ประสงค์ กรีกูล ขอ
แปรญัตติเพิ่มวรรคสอง คณะกรรมาธิการไม่เห็นด้วย ผู้แปรญัตติขอสงวน ขอเชิญ
คุณประสงค์รับ

พันเอก ประสงค์ กรีกูล : ท่านประธานที่เคารพ และท่านสมาชิก
ผู้มีเกียรติ กระผมได้แปรญัตติในมาตรา ๔๑ นี้โดยขอเพิ่มข้อความในวรรคสองดังนี้
"บุคคลพึงถือว่าการใช้สิทธิเลือกตั้งตามกฎหมายบัญญัติ เป็นหน้าที่สำคัญ" ทั้งนี้
เหตุผลว่า ท่านสมาชิกทุกท่านคงจะยอมรับกันว่า การเลือกตั้งนั้นเป็นสิ่งสำคัญ
อย่างหนึ่งในการ เสริมสร้างระบบการปกครองระบอบประชาธิปไตย แต่จากอดีต
ที่ผ่านมาจำนวนผู้ที่ไปใช้เสียงเลือกตั้งนั้นอยู่ในเกณฑ์ต่ำมาก แม้ว่าจะอยู่ในยุคที่พูด
กันว่าประชาธิปไตยเฟื่องฟูก็ตาม เช่นการเลือกตั้งครั้งที่ ๑๐ เมื่อวันที่ ๒๖
มกราคม ๒๕๑๔ มีผู้ไปใช้เสียงเลือกตั้งเพียง ๔๑.๑๗ เปอร์เซ็นต์เท่านั้น ในครั้งที่
๑๑ เมื่อวันที่ ๔ เมษายน ๒๕๑๔ มีผู้ไปใช้เสียงเลือกตั้งเพียง ๔๓.๕๕ เปอร์เซ็นต์
ซึ่งก็เป็นการแสดงให้เห็นได้ว่าอาจจะเป็นเพราะขาดความสนใจในหน้าที่ของบุคคล
เท่าที่ควรประการหนึ่ง ในการเสริมสร้างระบอบประชาธิปไตย กระผมจึงเห็นว่า
สมควรที่จะมีบทบัญญัติเช่นเอาไว้ เพื่อให้บุคคลใหม่มีความสำนึกในความรับผิดชอบต่อ
หน้าที่สำคัญในอันที่จะช่วยกันดำรงไว้ซึ่งการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมี
พระมหากษัตริย์เป็นประมุข ซึ่งต่างก็ใคร่ร่วกร่วมเรียกหากันอยู่ตลอดเวลาในไทยยัง
และเจริญงอกงามต่อไป ขอพระคุณครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : มีท่านผู้ใดจะมีความคิดความเห็น
อย่างไรในมาตรานี้ คณะกรรมาธิการจะชี้แจงหรือไม่ครับ

พลอากาศเอก บัญชา เมฆวิชัย (กรรมาธิการ) : ท่านประธานที่
เคารพและท่านสมาชิกผู้มีเกียรติ ก่อนอื่นกระผมต้องขอเรียนชี้แจงว่าคณะกรรมาธิการ
ในตอนพิจารณามาตรานี้หรือในหมวดนี้ก็ได้พิจารณาถกกันอย่างถกถวนเหมือนกัน และ
ได้ยกข้อนี้มาพิจารณาแล้ว ในความรูสึกของการเป็นทหาร โดยเฉพาะอย่างยิ่ง

ปลัดขอยไป ยังไม่สมควรกำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ แต่อย่างไรก็ตามในลักษณะ ประเทศประชาธิปไตยมีระบบพรรคที่เราเขียนไว้ในรัฐธรรมนูญก็ตามตัวแบบทถาวรซึ่งเป็นประชาธิปไตยเหลือเกิน อย่างบทถาวรในร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ก็ได้กำหนดระบบพรรคไว้ แล้วก็เป็นที่มาของพรรคการเมืองที่จะส่งเสริมการเลือกตั้งส่งเสริมให้คนไปใช้สิทธิ ซึ่งกระแสมติที่ว่าเมื่อประชาธิปไตยเจริญมากขึ้นคนรู้จักใช้สิทธิมากขึ้น อย่างในประเทศอเมริกาเท่าที่กระแสมติที่ประสบการตามสมควรที่เคยไปเป็นทูตทหารอยู่ พอก็นิยมไปพรรคหนึ่ง แมกันิยมไปพรรคหนึ่ง ลูกก็นิยมไปพรรคหนึ่ง ทั้ง ๓ คนพอถึงวันเลือกตั้ง ทางคนต่างไปใช้สิทธิของตน ควบการส่งเสริมพรรค ควบการส่งเสริมระบบประชาธิปไตยที่ช่วยงาม ควบเหตุนี้คณะกรรมการมาธิการจึงมีความเห็นว่า ถ้าหากเราไม่สนใจจะเป็นทางที่คิดว่าเป็นการกระทำที่รู้สึกว่าเป็นประชาธิปไตยก็แต่ละไม่จำกัดสิทธิของเขา กระแสมติที่ว่าเจตนาดีของทนายแปรญัตตินี้ กระแสมติในชั้นต้นกับ แต่เมื่อได้ฟังคณะกรรมการอภิปรายกันแล้วกระแสมติยอมรับหลักการตามที่คณะกรรมการว่า กระแสมติที่ว่าเรื่องนทนายแปรญัตติคงไม่ติดใจมากหรือครบ ถ้าหากว่าขอความกรุณาได้ กระแสมติขอผ่านไปเลย ขอพระคุณครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : คุณประสงคค์ักใจที่จะให้ขอมติหรือไม่ครับ

พันเอก ประสงค์ กรีกูล : กระแสมติขอให้เป็นมติของที่ประชุมครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : มาตรานี้ไม่มีกรแก้ไข แต่คุณประสงค์ขอแปรญัตติและขอสงวนคำแปรญัตติไว้ ผมจะขอมติจากที่ประชุมว่า ท่านผู้ใดเห็นสมควรให้เป็นไปตามร่างเดิมโปรดยกมือขึ้น

(มีสมาชิกยกมือ ๑๐๕ คน)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ท่านผู้ใดเห็นสมควรแก้ไขตามที่พันเอก ประสงค์ กรีกูล แปรญัตติไว้ โปรดยกมือขึ้น

(มีสมาชิกยกมือ ๑๐ คน)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : เป็นอันว่ามาตรา ๔๑ นี้พร้อมลงมติให้คงไว้ตามร่างเดิม ขอให้เลขาธิการรัฐสภาดำเนินการต่อไป

พันเอก สงวน คำวงษา (เลขาธิการรัฐสภา) : มาตรา ๔๑ ไม่มีการแก้ไข มาตรา ๔๑ ไม่มีการแก้ไข มีผู้แปรญัตติและขอสงวน

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : มาตรา ๔๑ คุณนิธิพนธ์ ชาลีจันทร์ ขอแปรญัตติเพิ่มเป็นมาตรา ๔๑ ทวิ คณะกรรมาธิการไม่เห็นด้วย ผู้แปรญัตติขอสงวน ขอเชิญคุณนิธิพนธ์ครับ

นายนิธิพนธ์ ชาลีจันทร์ : ท่านประธานที่เคารพ กระผมขอแปรญัตติเพิ่มเป็นมาตรา ๔๑ ทวิมีข้อความว่า "บุคคลที่อยู่ในวัยทำงานมีหน้าที่ทำงานเพื่อเลี้ยงชีพโดยสุจริตตามที่กฎหมายบัญญัติ" จุดประสงค์ที่กระผมขอเพิ่มมาตรานี้ก็เพราะในการที่รัฐจะรักษาความสงบเรียบร้อยของสังคมให้ได้นั้นปัจจัยอย่างหนึ่งก็คือว่าราษฎรส่วนมากจะต้องมีงานทำเพื่อมีรายได้มาเลี้ยงชีพตามสมควรแก่สภาพ เพราะฉะนั้นกระผมถึงได้เสนอว่าคนทุกคนที่อยู่ในวัยทำงานต้องมีหน้าที่ทำงาน เพื่อเลี้ยงชีพของตนโดยสุจริต ทั้งนี้ก็เพื่อที่จะให้ไว้กับที่กระผมได้ขอแปรญัตติในหน้าที่และแนวนโยบายของรัฐมาตรา ๕๑ "รัฐต้องหางานให้ว่างงานที่แท้จริงได้ทำโดยได้รับค่าแรงตามสมควรแก่สภาพ" ทั้งนี้ก็เพื่อที่จะให้เป็นมาตรการสำคัญที่จะทำให้รัฐสามารถรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชนอย่างไถ่ผล เพราะเมื่อทุกคนมีงานทำโดยดีเป็นหน้าที่และถ้าใครไม่มีงานทำรัฐก็หางานให้ทำ เพราะฉะนั้นการะในการรักษาความสงบเรียบร้อยของรัฐนั้นก็จะเป็นอันคลายลงเป็นอันมาก กระผมมีเหตุผลเท่านั้นครับ

นายอตุล วิเชียรเจริญ (กรรมาธิการ) : ท่านประธานที่เคารพ คณะกรรมาธิการได้พิจารณาคำแปรญัตติของคุณนิธิพนธ์แล้วก็ทราบ ในเจตนาคำของท่านความจริงท่านเพิ่งเล็งในแง่ถึงเรื่องราวประเทศทุกประเทศ รัฐบาลทุกรัฐบาล

LIART

ก็ควรจะต้องพยายามส่งเสริมให้ประชาชนมีงานทำ การให้มีงานทำกันโดยทั่วถึง และทำงานกันโดยมีประสิทธิผลนั้นเป็นสิ่งซึ่งรัฐบาลต้องถือเป็นนโยบายแน่ ๆ เป็นหลักการทั่วไปซึ่งรับกัน แต่ถ้ามหาภาวจะมาเขียนเป็นบทบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ เช่นนี้ คณะกรรมาธิการ เห็นว่าไม่สมควรทั้ง ๆ ที่เห็นด้วยในหลักการนั้น รัฐจะต้องพยายามส่งเสริมให้บุคคลใดทำงาน เหตุผลที่คณะกรรมาธิการไม่ได้เขียนแก้ไขตามคำแปรญัตติของคุณนิติพัฒน์ก็ด้วยเหตุผลหลายประการด้วยกัน

ประการแรกที่เกี่ยว เรื่องสิทธิและเสรีภาพของคนที่มาหากว่าเราจะไป บังคับบุคคลในหลักซึ่งถือว่าสำคัญในประเทศเสรีประชาธิปไตย การใช้เสรีภาพต้องไม่ไปกระทบกระเทือนถึงสิทธิเสรีภาพของผู้อื่นก็ตาม หรือการใช้เสรีภาพต้องไม่ เป็นภัยต่อสังคมก็ตาม รัฐก็ไม่ควรที่จะก้าวเข้าไปยุ่งเกี่ยว แต่มีปัญหากว่าคนที่บุคคล ไม่ทำงานก็อาจจะ เป็นผลเสียกับสังคมถูกต้อง แต่เราก็มีกฎหมายที่ว่าด้วยคนจรจัดอยู่ กรมประชาสงเคราะห์ซึ่งจะให้ความช่วยเหลือแก่บุคคลที่ไม่มั่งงานทำ อะไรในลักษณะ เช่นนี้ก็มีอยู่ แต่ว่าการที่จะไปเขียนบังคับนั้นไม่มาจะถูกต้อง ถ้าประเทศซึ่งเป็น สังคมนิยมแบบจัด ๆ ก็จะมีบังคับบุคคลทุกคนต้องทำงาน เพราะฉะนั้นในเมื่อเรา ยึดถือในหลักเสรีประชาธิปไตยก็ไม่ว่าที่จะไปบังคับ ในเมื่อมีมาตรการทางกฎหมาย และมาตรการในทางสังคมสงเคราะห์ที่ตลอดจนกระทั่งในการจัดงานโดยทั่วไปในการ ฝึกอบรม ซึ่งมีบทบัญญัติว่าให้รัฐพยายามช่วยให้การฝึกอบรมขยายไปถึงประชาชนโดย ทั่วถึง ก็มีอยู่แล้ว

เหตุผลประการที่ ๒ ถ้ามหาภาวจะเขียนเอาไว้ อย่างที่คุณนิติพัฒน์ เสนอ ก็จะมี ความยากลำบากที่คาดคะเนอีกหลายประการ ในประการแรกที่เกี่ยว เรา ก็จะต้องกำหนดความวัยของบุคคลซึ่งถือว่าอยู่ในวัยทำงานนั้นเป็นวัยระหว่างอายุเท่าไร ถึงเท่าไรจะต้องเขียนไว้ ขอออกไปที่เราจะต้องเขียนก็คือว่า จะต้องเขียนต่อไป อีกทำนองเป็นคำนิยามว่าคำว่า "การทำงาน" นั้นหมายถึงอะไร ถ้ามันนั้นทำไม่ได้ ในเรื่องวัยของการทำงานนั้นจะไปกำหนดว่าอายุตั้งแต่เท่าจนถึงเท่า นั้น ไปกำหนด

ตามตัว เช่นนี้ก็ไม่ได้อีก เพราะในการทำงานบางอาชีพบางวิชาชีพที่ทำงานในการกำหนดช่วงระยะเวลาอายุที่แตกต่างกันอย่างในราชการของเรา ก็ถือว่าบรรลุนิติภาวะในบางกรณี หรืออายุ ๑๘ ปีบริบูรณ์ สำหรับงานบางประเภทไปจนกระทั่ง ถึงวัย ๒๐ ปี ในบางประเทศก็อาจจะถือถึง ๒๕ ปี บางประเทศก็อาจจะถือ ๕๕ ปี ในวัยของการทำงานในธุรกิจเอกชนก็แตกต่างกัน แล้วประเภทวิชาชีพหรืออาชีพบางอย่าง แม่กระทั่งในวงการธุรกิจก็ยังคงแตกต่างกัน เพราะฉะนั้นจึงเป็นการยากที่จะกำหนดให้ตายตัวลงไป หรือแม่ว่าอายุจะเป็นที่แน่นอนก็ตาม อย่างในวงการขงชนนั้นก็ถือว่าวัยของการทำงานก็ถึง ๒๐ ปี เกือบอายุ แต่ขณะเดียวกันบุคคลซึ่งได้ทำงานมาก่อนครบอายุ ๒๐ ปี อาจจะลาออกจากราชการแล้วก็รับบำนาญในการรับบำนาญนั้นหากการรายได้จากบำนาญเป็นการเพียงพอหรือจะทยอยเหตุไฉนแล้วแต่ เขาอาจจะทำงานบางเวลาใด ๆ หนอย ๆ ได้ จะถือว่าบุคคลนั้นยังอยู่ในวัยทำงานหรือไม่ ทั้งนี้ก็หาต่อไปก็คือการที่จะนิยามว่าการทำงานคืออะไร การทำงานนี้เราจะให้นิยามครอบคลุมไปหมดก็เห็นถ้าจะไม่ได้ งานบางประเภททำควยสมอง ทำควยมือ ทำควยฝีมือ ทำควยความคิด หรือทำงานควยการที่เอาเงินไปลงทุนหรือการเสี่ยง เราจะกำหนดชี้ชัดขึ้นได้อย่างไรครับ แล้วถ้าจะทำอย่างนั้นก็อาจจะต้องกำหนดต่อไปอีกว่าชั่วโมงของการทำงานในลักษณะดังกล่าว เมื่อเฉลี่ยแล้วคงตกสัปดาห์หรือวันละ เกือบจะเท่ากันชั่วโมง ก็จะเป็นการยากต่อไปอีก กระผมขอยกตัวอย่าง เป็นต้นว่า ถ้าบุคคลคนหนึ่งมีเงินทุนแล้วเขาใช้เงินทุนนั้นไปซื้อหุ้นแล้วก็เปลี่ยนมือโดยการขายหุ้นไปมา การทำงานนั้นเขาอาจจะไม่มีกำหนดเวลาแน่นอนในการทำงานของแต่ละวัน แล้วเขาอาจจะไม่มีสำนักงาน และก็ไม่มีลูกจ้างใคร กรณีเช่นนี้บุคคลนั้นจะถือว่าเป็นบุคคลที่ทำงานหรือเปล่า ก็เป็นเรื่องยาก เพราะฉะนั้นเมื่อคำนึงถึงสิ่งต่าง ๆ หลาย ๆ ประการควยกันแล้ว ทั้ง ๆ เจตนาที่คณะกรรมาธิการนี้เป็นสิ่งที่ดี แต่อาจจะมาเขียนไว้ในรัฐธรรมนูญเห็นถ้าจะเป็นเรื่องลำบาก ถ้าหากจะมีมาตรการใดที่จะพึงส่งเสริมการทำงานของบุคคลให้เป็นมาตรการ

ที่เป็นไปในทางกฎหมาย การปกครอง การสังคมสงเคราะห์ การศึกษา ซึ่งจะ
 ต้องไปทำกันในรูปกรอบขางนอกรัฐธรรมนูญมากกว่า ขอขอบพระคุณครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : คุณนิธิพัฒน์คิดใจหรือไม่ครับ

นายนิธิพัฒน์ ชาลีจันทร์ : กระผมชกกล่าวสรุปเลยครับ ไม่อยากจะ
 เสียเวลา คือในประการแรก ท่านกรรมาธิการโดยปัญหาเรื่องราววิทยทำงานนั้น
 เราจะคิดอย่างไร กระผมเห็นว่าเรื่องนี้ไม่ยาก วิทยทำงานนั้น กรมแรงงานก็มี
 หลักเกณฑ์ในการที่จะคำนวณที่เราเรียกว่าเลเบอร์ฟอร์ซ (Labour force)
 เราใช้อายุของคนงานระหว่างอายุเท่าไรถึงเท่าไร เท่าที่กระผมทราบ ดูเหมือน
 ตั้งแต่ ๑๕ ปีจนถึง ๖๐ ปี หรืออะไรนั้น ถ้าเราไม่ต้องการบังคับมาก ๑๕ ปี
 ถึง ๖๐ ปี เราอาจจะให้ ๒๕ ปีถึง ๕๕ ปีก็ได้ อยู่ที่วิจารณ์ดูว่าแคไหนในชั้นแรก
 การออกกฎหมายบัญญัติเรื่องวิทยทำงานจะเอาแคไหนถึงจะเหมาะสม เห็นว่าเรื่องนี้
 ไม่เป็นการยากที่จะกำหนดเรื่องวิทยทำงาน คราวนี้มีปัญหาว่าอะไรคือการทำงาน
 เรื่องนี้ก็ไม่ยากเช่นเดียวกัน ที่ท่านยกตัวอย่างมานั้น กระผมคิดว่าเขาเรียกว่า
 ทำงาน เช่นว่าเขาได้เงินออกมาบ้าง แล้วเขาก็ไปลงทุนในการที่ซื้อหุ้นขายหุ้น
 อันนั้นก็ถือเป็นการทำงาน เพราะกระผมเขียนไว้ว่า มีหน้าที่ทำงาน ไม่ใช่มีหน้าที่
 ออกแรง แรงงานหมายความว่า เป็นงานทางสรีระ ไม่ใช่ใช้อย่างนั้น หมายความว่า
 ว่าคนใช้สมองทำงานก็ได้ ใช้ออกแรงทำงานก็ได้ ถือเป็นการทำงานทั้งนั้น จุด
 ประสงค์คือต้องการให้ประชาชนสำนึกว่าตัวเองไม่ควรจะเป็นที่เขารับเรียกว่า พาราไซต์
 (Parasite) ของสังคมมีหน้าที่จะต้องทำงาน เพื่อส่งเสริมความอยู่ดีกินดีของ
 สังคม เพราะฉะนั้นกระผมจึงเห็นว่าเมื่อเราให้ทุก ๆ คนสำนึกว่าตัวเองมีหน้าที่
 ที่จะต้องทำงานเพื่อคอนทริบิวต์ (Contribute) เพื่อความเจริญต่อสังคมแล้ว
 ก็จะทำให้รัฐนั้นเมตตาที่จะต้องหางานให้คนหมดเมตตาเพื่อทำงานให้ทำงานได้ เมื่อ
 เขาว่างงาน กระผมเห็นว่าในขณะที่ปัญหาเรื่องความสงบสุขของสังคมเกี่ยวของอยู่
 มากในเรื่องคนที่ไม่มีงานทำเป็นลำดับปัญหาเรื่องโจรผู้ร้ายต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นอยู่

ในขณะที่เกิดจากกรณีเป็นส่วนมาก กระผมเห็นว่าตามบุคคลที่มีหน้าที่จะต้องทำงานแล้ว แล้วรัฐมีหน้าที่ที่จะต้องหางานให้คนทำด้วย ปัญหาเรื่องโจรบุรุษต่าง ๆ ที่มากมายอยู่ในขณะนี้ก็จะลดลงไปเป็นอันมาก ขอขอบคุณครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : มีผู้ใดจะแสดงความคัดค้านความเห็นในมาตรานี้หรือไม่ครับ

นายสุนทร แก้วเนตร : ทหาประธานที่เคารพ กระผมขอสนับสนุนข้อที่ได้อภิปรายของท่านสมาชิกผู้มีเกียรติที่จะให้เพิ่มเป็นมาตรา ๔๓ ทวิ ที่ว่าบุคคลที่อยู่ในวัยทำงานมีหน้าที่ทำงานเพื่อหาเลี้ยงชีพ แต่เราจะต้องไปเพิ่มในหมวด ๕ อย่างที่ท่านอภิปรายไปแล้วว่าเป็นหน้าที่ของรัฐในการที่จะจัดหางานให้แก่ประชาชนทำงานที่หาประธานที่เคารพ ในขณะนี้เราจะเห็นได้ว่ามีประชาชนคนไทยของเราเข้าสู่ตลาดแรงงานปีหนึ่ง ขณะนี้เรามีประชาชนอยู่ทั้งหมด ๕๐ กว่าล้านคนที่มีประมาณ ๒๐๐,๐๐๐ คน ในจำนวน ๒๐๐,๐๐๐ คนนี้ปรากฏว่ามีงานทำได้ประมาณ ไม่เกิน ๓๕ เปอร์เซ็นต์ เพราะฉะนั้นประมาณสัก ๑๐ ปีข้างหน้า ประชาชนหรือคนงานที่จะเข้าสู่ตลาดแรงงาน ก็ต้องมีเป็นล้านคน ถ้ามีเป็นล้านคนเรท (Rate) หรืออัตราที่คนหางานทำได้ หากไม่เพิ่มขึ้นปัญหาเหล่านี้จะเป็นปัญหาต่อสังคมอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ที่ท่านกรรมาธิการท่านหนึ่งได้อภิปรายว่าการที่จะไปบังคับหรือเขียนลงในรัฐธรรมนูญอย่างนี้เป็นการศึกษาสภาพของประชาชน กระผมคิดว่าไม่เห็นจะก้าวท้าวตรงไหน หากเราจะเขียนข้อยกเว้นไว้ว่าหากบุคคลมีงานทำไปแล้วก็แล้วไป ที่นี้เวลานี้ ทหาประธานที่เคารพ หากท่านไปตามชอกคานชอยไปตามสลัม บ้านของกระผมอยู่ในสลัม กระผมเห็นสภาพอันแท้จริงอย่างนั้น คือบางคนไม่ทำงานเป็นพาราไรท์ อย่างท่านสมาชิกผู้มีเกียรติได้อภิปรายไป เมื่อสักครู่นี้ ก็กวนตามป้ายรถเมล์ หรือว่าคุณคิวรถสองแถวอะไรเรื่อยแปดพันประการ เป็นการรังควานสังคมเป็นอย่างยิ่ง เพราะฉะนั้นกระผมเห็นว่าหากใส่ไว้ในหมวด ๔ แล้วก็ไม่ใส่ไว้ในหมวด ๕ เป็นหน้าที่ของรัฐแล้วปัญหาแรงงานจึงเป็นปัญหาที่สำคัญที่สุด

แล้ว เป็นปัญหาที่กระทบกระเทือนต่อความมั่นคงของรัฐ ใส่เข้าไปแล้วก็จะเป็ประโยชน์
อย่างยิ่งต่อความมั่นคงของประเทศชาติ ชอบพระคุณมากครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ถ้าไม่มีท่านผู้ใดมีความเห็นอย่างไรอีก
ผมจะข้อมติในมาตรา ๔๑ นี้ ท่านผู้ใดเห็นสมควรคงไว้ตามร่างเดิม หรือสมควร
จะเพิ่มมาตรา ๔๑ ทวิ ตามที่คณะกรรมาธิการฯ เสนอขอแปรญัตติ ท่านผู้ใด
เห็นสมควรคงไว้ตามร่างเดิม โปรดยกมือขึ้น

(มีสมาชิกยกมือ ๕๐ คน)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ท่านผู้ใดเห็นสมควรเพิ่มมาตรา ๔๑ ทวิ
ตามทมิญ์แปรญัตติ โปรดยกมือขึ้น

(มีสมาชิกยกมือ ๕ คน)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : เป็นอันว่ามาตรา ๔๑ นี้ที่ประชุมลง
มติคงไว้ตามร่างเดิม ขอให้เลขาธิการรัฐสภาดำเนินการต่อไป

พันเอก สงวน คำวงษา (เลขาธิการรัฐสภา) : มาตรา ๔๔ มาตรา ๔๕
และมาตรา ๔๖ ไม่มีการแก้ไข มาตรา ๔๗ ไม่มีการแก้ไข มีผู้แปรญัตติและขอสงวน

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : มาตรา ๔๗ มีพันตำรวจเอก สุธรรม
วรวิเชียรพงษ์ กับคุณแรม พรหมโอบถ บุญประสพ ขอเพิ่มเป็นมาตรา ๔๗ ทวิ ขอเชิญ
คุณสุธรรมก่อนครับ

พันตำรวจเอก สุธรรม วรวิเชียรพงษ์ : ท่านประธานที่เคารพ กระผม
ได้ขอแปรญัตติในมาตรา ๔๗ ทวิ เพิ่มข้อความว่าอย่างนี้ครับ "บุคคลมีหน้าที่ในการใช้
สิทธิเลือกตั้งโดยสุจริต" ที่กระผมแปรญัตติเพิ่มนี้ก็เพราะเห็นว่าการจูงใจของรัฐธรรมนูญ
ทุกฉบับตั้งแต่ร่างกันมาไม่เคยมีกำหนดหน้าที่ในทางการเมืองไว้ให้แก่ประชาชนเลย มี
แต่สิทธิ สิทธิทุกอย่างให้ไว้ แล้วสิทธิในทางการเมืองคงเขียนไว้อย่างอ่อน ๆ เพื่อให้
เป็นการเริ่มต้น จูงใจของรัฐธรรมนูญทุกฉบับไม่เคยบัญญัติหน้าที่ในทางการเมือง
ไว้เลย การให้สิทธิเสรีภาพแก่ประชาชนในทางการเมือง แต่ไม่กำหนดหน้าที่เขาไว้

ผลจะเป็นอย่างไรครับ จากสถิติของการเลือกตั้งทั่วไปเฉพาะในกรุงเทพมหานคร
 เอาสั้น ๆ ในเมืองหลวง การเลือกตั้งทั่วไปเมื่อวันที่ ๒๖ มกราคม ๒๕๑๔ จำนวน
 ผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งตามสถิติของกระทรวงมหาดไทย ๑,๕๑๓,๕๗๑ คน ไปใช้
 สิทธิเพียง ๒๕๐,๐๘๖ คน เฉลี่ยแล้วมีผู้ไปใช้สิทธิเพียง ๑๓.๖๕ เปอร์เซ็นต์ คือ
 มามีการเลือกตั้งทั่วไปอีกเมื่อวันที่ ๕ เมษายน ๒๕๑๕ จำนวนผู้มีสิทธิออกเสียงเพิ่ม
 ขึ้นเป็น ๒,๐๕๓,๐๒๒ คน แต่ไปใช้สิทธิออกเสียงเพียง ๕๙๖,๓๓๖ คน เฉลี่ยแล้ว
 ไปใช้สิทธิเพียง ๒๙.๕ เปอร์เซ็นต์ ตามสถิติเป็นไปในทางลบ ทานประธาน เมื่อ
 คนไปใช้สิทธิขึ้นน้อย ความปกติแล้วถาคคนน้อยเต็มมาก ถาคคนมากถาคคนน้อยลงไป ที่ไหน
 มีรทหนักทุกข ที่ไหนคนน้อยหนักคนมาก ที่ไหนคนมากถาคคนน้อย คณะแนณนแหละ
 ครบทำให้เกิดเป็นหวงเบ่นโย และก็มีทุกครั้งในการเลือกตั้ง กระเมงก็ไคเคยมี
 ประสพการณทางคานการ เมือง คือเป็นกลุ่ของพรรคการเมืองมา ๕ - ๖ พรรค
 ๕-๖ แข่งขัน แล้วคอกพิบูล เวชยันต์ บรรณทั ลักพลี พรหมโยธี บัญญัติ
 สวัสดิ์ เกษ วัณษ อะโรนิกพอจะรูและมีประสพการณในเรื่องพรมไฟไฟ คณะแนณน
 คณะแนณคนอะโรนิกพอสมควรร เพราะคณะนี้กระเมงจึงอยากจะทำกรำเรียนเพียงสั้น ๆ
 เหน่นวว่า หนาพิทเรากำหนดคน ถาคานกรรมาธิการทานจะบอกวาคลุมหมคแล้วใน
 หมวค ๕ นี้ก็เรากจะไปเขียนทำไม บุคคลมีหนาพิทป้องกันประเทศบุคคลมีหนาพิทปฏิบัติ
 ตามกฎหมายมาตรา๕๕เกี่ยวกับลุมหมคเลย กฎหมายก็พัฒนับปฏิบัติตามหมคก็ไคได้ แต่
 นี้เรากำหนดแยกออกไปในหมคสิทธิเสรีภาพ ให้สิทธิในทางการ เมืองกับเขาให้
 ทุกอยางหมคทางการ เมือง แถวว่าหนาพิทไม่กำหนด กระเมงก็ไม่รูว่าจะทำอยางไร
 คือการกำหนดเพื่อให้เขามีความรู้ถึงความสำนึก เป็นหนาพิทชนมูฐานของประชาชน
 ที่มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้ง เขาจะไปหรือไม่ไปนั้นเป็นเรื่องของเขา ถูกแล้ว เขา
 มีอิสระเสรีภาพที่จะไปเลือกพรรคไหนไคทั้งนั้น แต่ควรที่จะกำหนดไว้ เพราะวาระรัฐ
 ธรรมนูญทุกฉบับก็ไมไคกำหนด มาตรา ๕๗ ทวี ที่กระเมงแปรตุคคินจะเขียนอยางไร
 คอไปให้ลละสลวยก็ไมชคของ แถขอให้เขามีหนาพิทในทางการ เมืองไว้บาง เพราะ

ว่าในหมวดต่อไปไม่ได้เขียนไว้เลย การกำหนดหน้าที่ในทางการ เมืองจะเขียน
 อย่างไรก็ได้เพื่อความ เป็นประชาธิปไตย กระผมอยากจะถามเรียนเพียงสั้น ๆ
 เพื่อไม่ให้เสียเวลา การให้สิทธิ แต่ไม่กำหนดหน้าที่ เมื่อให้สิทธิเขา ให้เสรี
 ภาพเขา ก็ควรจะให้เขามีหน้าที่ด้วย ถ้าหากว่ากำหนดสิทธิเสรีภาพให้เขาแล้ว ไม่
 กำหนดหน้าที่ให้แก่เขา จะเป็นระบบอภิชนาธิปไตยครับ ขอประทานกราบเรียน
 เทานครับ

นางแรม พรหมโมล บุญประสพ : ท่านประธานที่เคารพ คิฉันได้
 ขอแปรญัตติไว้ในหมวดนี้ คือหน้าที่ของชนชาวไทย โดยขอให้เพิ่มเป็นมาตรา ๘๓
 ทวิ มีความว่า "บุคคลมีหน้าที่ไปออกเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาแทนราษฎรตาม
 เงื่อนไขและวิธีการที่กฎหมายบัญญัติไว้" ซึ่งก็ประเด็นในความหมายใกล้เคียงกับ
 การแปรญัตติของพันเอก ประสงค์ กรีกูล และของคุณสุธรรม วรวิเชียรพงษ์ ที่
 ขอให้เพิ่มตามนี้ ความหมายอาจจะเป็นอย่างเดียวกัน แต่เขียนกันคนละวิธีหรือว่า
 เขียนข้อความผิดกันบ้างเล็กน้อย เมื่อสักครู่นี้ได้มีการลงคะแนนเสียง ในญัตติของ
 พันเอก ประสงค์ กรีกูล ไปแล้ว และปรากฏว่าที่ประชุมเห็นว่าไม่ควรเพิ่มมาตรา ๘๓
 ทวิลงไป ๑๐๕ เสียง และเห็นด้วยกับญัตติเพียง ๑๐ เสียงเท่านั้น ถึงกระนั้น
 ก็คิดว่าใครจะขอเสนอเหตุผลบางประการ เพื่อท่านสมาชิกผู้มีเกียรติทั้งหลาย
 อาจจะเพิ่มคะแนนให้คิฉันจาก ๑๐ เสียงเป็นจำนวนมากขึ้น ก็ขอขอบพระคุณไว้
 ล่วงหน้า เป็นที่ทราบกันดีแล้วว่าประเทศไทยของเรามีการปกครองในระบบ
 ประชาธิปไตยมาตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๗๕ จนถึงบัดนี้เป็นเวลา ๘ ปีมาแล้ว ถ้าเป็น
 บุคคลก็เลยอายุเพิ่งเริ่มตบตาแล้วถึง ๒ ปี ถ้าหากว่าเป็นชายก็ถกรรจ์เต็มที่ แต่
 การปกครองในระบบประชาธิปไตยของเราก็งงล้มลุกคลุกคลานอยู่ เราได้มี
 รัฐธรรมนูญและสร้างรัฐธรรมนูญใหม่ ๆ มาจนบัดนี้ถึง ๑๒ ฉบับ และกำลังจะได้
 ฉบับที่ ๑๓ ในไม่ช้า แต่การวางรัฐธรรมนูญการปกครองด้วยกันจะเป็นฉบับที่ ๒๑ ถ้า
 พุ่กันตามหลักนิติศาสตร์แล้ว การไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งนั้น นักกฎหมายก็คิดและ

ทางการเมืองการซึ่งใคร่จะไปแล้ว เมื่อนักคิดจะต้องถือว่าเป็นสิทธิในการเมือง
 ซึ่งคิดนั้นก็ยอมรับในข้อว่าสิทธินี้จะต้องคิดด้วยบุคคลมา มันก็แค่คลอกรอกออกมาเป็น
 ทารก แต่การไปใช้สิทธิในการเลือกตั้งนั้น เราต้องยอมรับตามที่คุณสุธรรมใจใคร่จะไป
 แล้วว่าเปอร เช่นที่ใคร่จะไปเรื่อย ๆ จึงทำให้การเลือกตั้งผู้แทนราษฎรที่ใคร่จะไป
 ละครึ่งนั้นเป็นการเลือกตั้งมาจากชนกลุ่มน้อย และจะน้อยเขาทุกที่ ๆ เพราะ
 ฉะนั้นเราจะต้องหาเหตุผลว่าเป็นเช่นนี้เพราะเหตุใด และจะคงช่วยกันแก้ไข
 ข้อบกพร่องนั้น ๆ แต่ในขั้นนี้ในการร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ เมื่อมีทางจะแก้ไขกันได้
 ในเบื้องต้น ก็ฉันจึงใคร่จะขอประทานแก่โดยให้ถือว่าเป็นหน้าที่ของประชาชน
 ชาวไทย ถ้าการที่จะไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งนี้เป็นในเรื่องสิทธิแล้ว การใช้
 สิทธิตามกฎหมายเป็นเรื่องมอบหมายกันได้ เช่นว่าการใช้สิทธิที่จะไปรับเงินเดือน
 เป็นต้น ก็มีโอกาสที่จะมอบหมายให้ผู้อื่นไปรับเงินเดือนแทนก็ได้ แต่ถ้าเป็นหน้าที่
 แล้วตามกฎหมายจะมอบหมายให้กระทำแทนไม่ได้ เรื่องการลงคะแนนเสียงเลือก
 ตั้ง จึงควรให้เป็นหน้าที่ไม่ใช่สิทธิ เพราะการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งนั้นจะ
 มอบหมายให้ใครไปลงคะแนนเสียงแทนตนไม่ได้ จะเป็นการถูกต้องตามหลัก
 นิติศาสตร์ยิ่งกว่าเป็นการให้สิทธิ รัฐบาลประชาธิปไตยจะต้องลงเสาะหามาตั้งราก
 ฐานมาจากประชาชน จึงจะเป็นระบอบที่ถูกต้อง ไม่ใช่จะมาพูดกันว่าเป็น
 ประชาธิปไตยแล้วก็ปล่อยให้ลมลูกคลุกคลาน เกี่ยวมีการปฏิรูป เกี่ยวมีการปฏิวัติ
 คิดกันโดยนายทหารชั้นผู้ใหญ่หลายท่าน เขาใจว่าคงจะมีทั้งโง่เขลา และยังมีเติร์ก
 ปรารภเป็นเสียงเดียวกันว่าท่านไม่มีความประสงค์เลยที่จะดำเนินการปฏิวัติ ท่านก็เป็น
 คนไทยคนหนึ่ง เมื่อออกเครื่องแบบออกแล้ว ท่านก็เป็นประชาชนคนไทยธรรมดาๆ
 เหมือนพวกเราเอง มีความรักชาติและปรารถนาคือขอประเทศไม่ยิ่งหย่อนไปกว่า
 คนอื่น ฉะนั้นระบอบประชาธิปไตยนั้นจะต้องร่วมมือกันทุกฝ่าย ถ้าประชาชนพร้อม
 ใจกันมาลงคะแนนเสียงในการเลือกตั้งผู้แทนราษฎร ด้วยความบริสุทธิ์ใจของเขา
 เองแล้ว รัฐบาลประชาธิปไตยก็จะยังยืนถาวรตลอดไปได้ เพราะฉะนั้นการที่จะรับ

ให้เป็นหน้าที่ของประชาชนชาวไทยไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งจะต้องมีกฎหมายรองรับ
 ทั้งเจ้าหน้าที่บริหารราชการไต่ถามเจตคติของพี่น้อง ประสงค์ ไปแล้ว บางท่านอาจจะ
 เข้าใจว่าถ้ามีกฎหมายเช่นนั้นแล้ว บุคคลซึ่งไม่สามารถออกไปลงคะแนนเสียงเลือก
 ตั้งใจจะมีถูกลงโทษหรือ ความจริงนั้นไม่มีความจำเป็นเลย การจะเขียนกฎหมาย
 ใด ๆ นั้น ย่อมมีวิธีการย่อมจะมีข้อยกเว้นได้เสมอ และในกฎหมายฉบับนั้น รัฐ
 อาจจะเขียนว่า "ถ้าบุคคลใดไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง รัฐจะจ่ายค่าพาหนะให้" ใด
 จึงเป็นการจูงใจให้ประชาชนรู้สึกว่าการระดมประชามติโดยนี้ เป็นเรื่องที่เขาจำเป็นจะ
 ต้องห่วงแหน และจะต้องมีการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งจากประชาชนนั่นเอง เมื่อเรา
 เขียนไว้ว่าประชาชนเป็นเจ้าของประเทศ ก็ควรจะต้องระบุให้เขามีหน้าที่ทำกิจกรรม
 ของเขาให้สมกับที่เขาเป็นเจ้าของประเทศ ฉะนั้นจึงขอรองคอกาหนดกรรมาธิการ ใด
 ไปรทพิจารณาอีกสักครั้งเถอะว่าควรจะเขียน หรือควรมีวิธีการใหม่ ๆ ในร่าง
 รัฐธรรมนูญฉบับนี้ไว้ด้วย อย่างเมื่อก่อนกรรมาธิการคนหนึ่งบอกกว่า ในเรื่อง
 รัฐธรรมนูญก็อยากจะมีเรื่องใหม่ ๆ ถอดคำเขียนไว้ เพราะฉะนั้นอันนี้ถ้าได้ไปก็
 จะคงเป็นเรื่องใหม่ที่ถอดคำที่เดียว และการที่จะมอบหมายให้เป็นหน้าที่ของเขา
 ว่าจะต้องไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ฉะนั้นก็คิดว่าในขณะที่เรายังไม่มีกฎหมายรองรับก็
 จะเป็นการเตือนใจ เตือนความรู้สึกของทุก ๆ คนว่าเขามีหน้าที่นะ ทุกคนต้องมี
 หน้าที่รวมมอรวมใจกันที่จะระดมประชามติโดยของเราให้ยั่งยืนอยู่ให้
 จึงได้ ขอขอบคุณค่ะ

นายसानนท์ สายสว่าง (กรรมาธิการ) : ท่านประธานที่เคารพ เมื่อ
 ก็นี่เราก็ได้ลงมติไปแล้วความเปลี่ยนแปลงเจตคติท่านแรกกว่าจะให้การเลือกตั้งเป็นหน้าที่ กระแสม
 ขอประธานกราบเรียนว่า เราจะเขียนเพียงมาตราเดียวว่า "บุคคลมีหน้าที่ปฏิบัติ
 ตามกฎหมาย" เขียนได้แต่ถ้าเราเน้นไว้ว่าหน้าที่ป้องกันประเทศ มีหน้าที่เสียภาษี
 คือเราเน้นหน้าที่สำคัญ ๆ จึงต้องบัญญัติเนนไว้ ที่ท่านผู้มีเกียรติจะให้เติมไปเป็น
 หน้าที่ในการใช้สิทธิเลือกตั้ง ก็ไม่ถูกในหลักที่เราเขียนไว้ในมาตรา ๒๑ ว่า บุคคล

ยอมมีสิทธิในทางการเมือง การใช้สิทธิทางการเมืองเช่นไปเลือกตั้ง ไปสมัคร
 บัญชี หรือเป็นสมาชิกพรรคก็เป็นไปตามบทบัญญัติในกฎหมายบัญญัติเป็นสิทธิ เมื่อ
 เป็นสิทธิเราจะบังคับมีไหมเป็นหน้าที่ไปชดถัมมาตรา ๒๑ แล้วความจริงก็เป็นสิทธิ
 จริง ๆ ไม่ใช่เป็นหน้าที่ในการไปลงคะแนน ที่นี้เมื่อเป็นหน้าที่ไปลงคะแนนหรือว่า
 จะไปน้อยไปมากเป็นวิธีการชนิดหนึ่งของผู้สมัครรับเลือกตั้งก็ ผู้แทนก็ ส่วนท่าน
 สมาชิกบอกว่ามีอะไรนั้นก็ก็เป็นขอเท็จจริง ใครจะโกงกันอย่างไร เขาก็มีบัญญัติใน
 กฎหมายเลือกตั้ง ต้องมีตัวแทนอยู่ เมื่อสละสิทธิไม่ตั้งตัวแทนไปอยู่ไหนตลอด
 ใจก็เป็นความเสียหายของพรรคตัวเอง ฉะนั้นพรรคต้องรักษาวินัยประนีประนอมให้
 ตั้งตัวแทนไปนั่งอยู่เลยทุกพรรค เมื่อสละสิทธิไม่ใช่สิทธิตามกฎหมายแล้วจะมา
 โวยวายว่ามีลงคะแนนกัน เรื่องนี้เป็นขอเท็จจริง อาจจะมีจริงก็ได้ไม่จริงก็ได้
 ฉะนั้นในการที่จะบัญญัติให้เป็นหน้าที่ของประชาชนต้องไปลงคะแนน นี้ไม่ถูกซึ่งเรา
 ใค้อภิปรายในสถานกฎหมายเกี่ยวกับเมืองพิทิว กิ่งที่ออกเตอร่วมาแล้วเป็นของที่
 ไม่ถูกหลัก และไปชดถัมมาตรา ๒๑ ที่เราใค้อ่านมาแล้ว เป็นสิทธิทางการเมือง
 เมืองของเขา เมื่อเป็นสิทธิของเขาเขาจะไปใช้สิทธิหรือไม่ใช้สิทธิเป็นเรื่องของ
 เขา เขาพอใจพรรคนี้พอใจนโยบายพรรคนี้เขาก็ไปลง ถ้าเขาไม่พอใจนโยบาย
 พรรคนี้ ไม่พอใจตัวบุคคลที่พรรคส่งไปเขาก็ไม่ไปลง ก็เป็นเรื่องให้เป็นสิทธิของ
 เขา ซึ่งเราก็คงใค้อ่านการอภิปรายมาแล้วครับ

นายอรรถ วิเชียรเจริญ (กรรมาธิการ) : ท่านประธานที่เคารพ
 กระผมใครขอเสริมท่านกรรมาธิการส่วนแพว ปัญหาที่คณะกรรมาธิการเสนอมาเป็น
 ปัญหาซึ่งกระผมส่วนตัวใค้อสนใจและใค้เคยคิดมาเป็นเวลานานแล้วว่า ทางหนึ่งที่เรา
 จะส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยในยามเราใค้เข้ามาที่จะกำหนดใค้บุคคลมี
 หน้าที่ และคุณที่แรกก็คงจะจำใค้ว่าใค้คณะกรรมาธิการยกร่างชุดแรกที่ใค้กร่างกัน
 ขึ้นนั้น ปัญหาใค้ใค้ใค้เข้ามาพิจารณาว่าควรจะทำใค้การไปใช้สิทธิออกเสียง ลง
 คะแนนจะควรทำใค้เป็นหน้าที่หรือเป็นสิทธิ กระผมเองก็ใค้ยกตัวอย่างว่าประเทศ

ซึ่งมีกฎหมายบังคับอย่างอิสระ เสียก็มี กระผมในตอนนั้นก็มีความไม่เอียงไปไหน
 ทางนั้น แต่เมื่อได้ฟังการอภิปรายได้ฟังความคิดเห็นของท่านกรรมาธิการซึ่งได้เคย
 เป็นตัวแทนราษฎร เป็นหัวหน้าพรรคการเมือง ฟังเหตุผลต่าง ๆ ก็แล้วรู้สึกว่าการ
 ที่จะนำมาใช้ในบ้านเรานั้นยังไม่เหมาะสม และที่อยู่ในสภาพทำให้เป็นจริงไป
 ไม่ได้ เพราะเหตุว่าถ้าเราไปบังคับให้ถือว่าเป็นหน้าที่ ในข้อแรก รัฐบาลหรือรัฐ
 ก็อยู่ในฐานะที่จะต้องบังคับการให้เป็นไปตามนั้นให้ได้ การที่จะบังคับการให้เป็นไป
 ตามนั้นให้ได้ไม่หมายความว่าแค่เพียงว่าจะมาออกกฎหมายกำหนดแม่กระทั่งลงโทษ
 ซึ่งอาจจะเป็นโทษปรับหรือโทษทางอาญาอะไรก็ได้แล้วแต่ ในลักษณะเช่นนี้ก็จะเป็น
 โทษปรับมากกว่าถ้าจะกำหนดไว้ ไม่ว่าจะกำหนดลักษณะโทษประการใดก็ตาม รัฐก็
 ต้องอยู่ในฐานะที่สามารถจะบังคับการให้เป็นไปตามนั้นให้ได้ ในข้อนี้ลองพิจารณา
 เราสามารถที่จะทำให้เป็นไปตามนั้นได้หรือไม่ มีกฎหมายอื่นอีกมากมายหลายอย่าง
 ซึ่งเป็นกฎหมายที่ใช้อยู่ตลอดกาลเวลา อย่างกฎหมายจราจร กฎหมายอื่น ๆ อีก
 เราก็ไม่สามารถที่จะบังคับการให้เป็นไปตามนั้นได้อยู่แล้ว ครั้นมาถึงเรื่องกฎหมาย
 เลือกกอง ถ้าเราจะกำหนดให้มีบทบังคับไว้ การเลือกก็จะเกิดขึ้นในขณะเดียวกันคือ
 ในระยะที่มีการเลือกตั้งทั่วไปหรือเลือกตั้ง เฉพาะในท้องที่เขตจังหวัดหรือเขตการ
 เลือกตั้งหนึ่งเลือกตั้งใด จะมีคนจำนวนหนึ่งซึ่งจะไปหรือไม่ไป ถ้าจะมีคนไปหรือไม่
 ไปนั้น รัฐต้องมีมือไม้ที่จะไปคว้าต้องเป็นไปตามนั้น ถ้าหากว่ารัฐไม่สามารถจะ
 กำหนดการให้เป็นไปตามนั้นได้ก็จะมีประโยชน์อะไรที่ไปเขียนไว้ คนก็จะนำมา
 กล่าวอ้าง แล้วในที่สุดความปรารถนาที่จะให้มีผลในทางบวก ก็จะมีผลในทางลบ
 เกิดขึ้นแก่ระบบประชาธิปไตยคนก็จะพูดกันว่า รัฐ บังคับ ก็ยังมีคนไปเลือกตั้งเพียง
 เท่านั้น แล้วรัฐก็ไม่เห็นทำอะไร ผลที่เราจะได้อาจจะไม่ได้ตามสมควร นอกจากนั้น
 ความสามารถในการที่รัฐจะบังคับการให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติให้กันนั้น จะ
 ต้องเสริมความมาตรการที่รัฐจะต้องพยายามจัดสรรให้ความสะดวกแก่การที่ประชาชน
 จะมาใช้สิทธิออกเสียงในการลงคะแนน นั้นหมายความว่ารัฐจะต้องพยายามจัด

กระจายหน่วยสำหรับออกเสียงนี้ไปในท้องที่ทุกตำบลทุกหนทุกแห่งเท่าที่พึงสามารถจะ
 กระทำได้ เพื่อที่จะให้ประชาชนซึ่งอยู่ในดินแดนทางไกลเช่นชาวภูไท แม่กระหัง เราจะ
 อยู่ในหมู่บ้านซึ่งกระจายอย่างไรก็จะได้รับความสะดวกในการที่จะไปออกเสียง ลง
 คะแนน ถ้าไม่อย่างนั้นก็เป็นการไม่เป็นธรรมที่รัฐจะมายังบังคับให้ราษฎรต้องเดินทาง
 เป็นระยะทางซึ่งไกลแสนไกลเพื่อจะไปออกเสียงลงคะแนน แล้วเราต้องยอมรับ
 ความเป็นจริงว่า ในท้องที่บางแห่งสำหรับคนบางคนนั้นเขาอยู่ในฐานะที่ทำให้ลำบาก
 กระแสมขอยกตัวอย่างถาหากวาวจะมีกฎหมายเช่นนั้นบังคับ อาจจะมีชาวไร่ ชาวนา
 ชาวเขาซึ่งเขาอยู่ไกลกฎหมายบังคับเขา เขาจะต้องเดินทางมาต้องทิ้งการทำงาน
 ทิ้งอาชีพเพื่อมาใช้สิทธิ แล้วการที่เขาใช้สิทธิเพราะมีใจว่าเขาอยากจะใช้สิทธิ เขา
 อยากจะใช้โดยแท้ ให้มีรัฐบาลนั้นโดยพรรคนี้พรรคนี้ เปล่าเลย แต่กฎหมายบังคับ
 นะครับ ต้องเดินทางมา เช่นนี้เราลองนึกถึงหัวอกของชาวไร่ ชาวนา ซึ่งมีภาระ
 หน้าที่ในทางครอบครัว ในการหาเลี้ยงชีพ และไม่มีชาวสารที่จะไปป้อนให้เขาได้
 ได้โปรดกรุณาพิจารณาถึงบุคคลเหล่านั้นซึ่งเขาเห็นอกเห็นใจบ้าง และเหตุผล
 ประการอื่น ๆ อีกท่านกรรมาธิการก็เฝ้าพิจารณาเสร็จไปแล้ว ตั้งแต่ในตอนที่พิมพ์เอก
 ประสงค์ท่านใดก็ไปรายละเอียดข้อแปรญัตติของท่าน ที่กระแสมเสนอมามากเป็นแต่เพียง
 เหตุผลบางส่วน กระแสมคิดว่าคงจะเป็นที่กระจางแก่ท่านสมาชิกผู้เกียรติที่จะ ได้
 วินิจฉัย ขอพระคุณครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : คุณสุธรรมยังตั้งใจหรือไม่ครับ

พันตำรวจเอก สุธรรม วรวิเชียรวงษ์ : กระแสมไม่อยากจะพูด
 ให้เสียเวลา คือผมเห็นวาทะที่สำคัญเท่ากยสิทธิ์ เมอมสิทธิ์เสรีภาพให้เขา เรา
 ก็ควรกำหนดหน้าที่ให้เขาม่าง เป็นหน้าที่ของมูลฐาน คือขบวนการของระบอบ
 ประชาธิปไตยที่เราจะวางกันขึ้นมา ถึงแม้ว่าสตร เจมจะไม่เคยมีมา แต่เราก็
 คึกขงใหม่ ๆ ขึ้นมาโดยเขียนไว้ให้เขาสำนึกในหน้าที่กนจะทำได้ แล้วก็ไม่ให้
 เกิดครอนกับใครที่ใหม่ วัตถุประสงค์คือว่า ต้องการระบอบประชาธิปไตยจากสภคต

LIART

โดยเฉพาะตัวแล้ว ตามหลักกฎหมายก็มีสิทธิที่จะไปมอบอำนาจให้ไปใช้สิทธิหรือ
ใช้เสียงของคนใด ที่ท่านบอกว่าอาจจะไม่ได้ผล เต็มที่นัก คิดนักคิดว่ายังดีกว่าที่จะ
ไม่ระบุไว้เสียเลย เพราะการที่จะปล่อยปละละเลย ทั้งที่โครงการเรียนมาแล้วนั้น
ก็ยิ่งจะทำให้ระบบประชาธิปไตยเป็นไปในทางลบ ทั้งที่คนสุจริตท่านพูดเมื่อกัน
จากหากฎหมายเลือกตั้งซึ่งได้ปรากฏแล้วใน พ.ศ. ๒๕๑๔ ที่ได้มีการเลือกตั้ง
ในครั้งนั้นก็กำหนดเขตการเลือกตั้งและหน่วยการเลือกตั้งเข้าไปหาประชาชน ใน
ลักษณะการ ส่วนใหญ่มีบางที่จะคำนึงถึงพหุชนเพียง ๒๐๐ คน ซึ่งจะใช้สิทธิเลือกตั้ง
ได้ ทางรัฐบาลก็ได้ส่งหน่วยการเลือกตั้งเข้าไปตั้ง ณ ที่นั้น หรือว่าตามหมู่บ้าน
ซึ่งจะรวมกันได้โดยที่ไม่ขัดต่อพหุชนเป็นลักษณะการ คนที่จะมาใช้สิทธิเลือกตั้งได้
ประมาณ ๔๐๐ คน ทางรัฐบาลก็ส่งหน่วยเลือกตั้งเข้าไปตั้งอยู่ ณ ที่นั้น ซึ่งเป็น
ความสะดวกและก็ได้เคยมีประสบการณ์มาแล้ว คิดนักก็ใครจะชอบประธานเรียนว่า ถึง
หากว่าได้มีการลงคะแนนไปแล้วในตอนสุดท้ายของพันเอก ประสงค์ นั้นไม่ใช่เรื่องแพ
เรื่องชนะ แต่เรื่องที่คิดนักขอเรียนแจ้งเหตุผลและคิดนักขอมาไว้ในมาตรา ๔๗
ทวี เพียงแต่ให้ใส่ว่า "บุคคลมีหน้าที่ไปออกเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
ตามเงื่อนไขและวิธีการที่กฎหมายบัญญัติ" ไว้ เพราะฉะนั้นการที่กระทำดังนี้
คิดนักใจเหลือเกินว่าจะทำให้เกิดความกระตือรือร้นในระหว่างประชาชนขึ้นมาที่จะ
รักษาและธำรงไว้ซึ่งระบอบประชาธิปไตย ขอคุณค่ะ

นางกนก สามเสน วิล : ท่านประธานสภาที่เคารพ คิดนัก กนก
สามเสน วิล ค่ะ คิดนักใครขอเสนอสมมุติฐานการแปรญัตติของคณะกรรมาธิการ พหุชนโอบ
ควยเหตุผลดังนี้ เมื่อกันกรรมาธิการท่านบอกว่าเราได้ให้สิทธิตามมาตรา ๒๐ เรื่อง
สิทธิทางการเมืองไปแล้ว เพราะฉะนั้นจะมากำหนดเป็นหน้าที่อีกจะเป็นการขัดกัน
คิดนักอยากขอทราบเรียนว่า มาตรา ๔๐ ได้เขียนไว้ว่า "บุคคลมีหน้าที่รักษาไว้ซึ่ง
ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์และการปกครองระบอบประชาธิปไตยตามรัฐธรรมนูญ
นี้" การที่เขียนไว้แบบนี้เป็นการขัดกันมาตรา ๒๐ ซิคะ เพราะว่าการที่ให้คน

รักษาไว้ซึ่งการปกครองระบอบประชาธิปไตยนั้นก็เป็นสิทธิทางการเมือง یشหรือไม่คะ เพราะฉะนั้นฉันจึงเห็นว่า การที่ท่านกรรมาธิการได้ให้เหตุผลนั้นเป็นเหตุผล ที่ไม่เหมาะสม ไม่สมควร ไม่ถูกต้อง และไม่ควรรีบฟัง เพราะเหตุว่า ตามมาตรา ๔๑ นั้น เราเขียนไว้ บุคคลมีหน้าที่รักษาไว้ซึ่งชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และการปกครองระบอบประชาธิปไตย เราก็เขียนไว้อีกในมาตรา ๔๒ บุคคลมีหน้าที่ป้องกันประเทศ มาตรา ๔๓ บุคคลมีหน้าที่บริหารราชการทหาร สิ่งเหล่านี้คล้าย ๆ กันที่จะเขียนอธิบายว่าหน้าที่รักษาไว้ซึ่งชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และการปกครองระบอบประชาธิปไตยนั้น บุคคลควรจะทำอะไรบางอย่าง อันนั้นเป็นหน้าที่ซึ่งเขียนลงมา แต่เท่าที่เขียนมาทั้งหมดนี้ก็ไม่ใช่เป็นการช่วยรักษาประชาธิปไตย หรือรักษาการปกครองระบอบประชาธิปไตย เพราะว่าการปกครองระบอบประชาธิปไตยนั้น จะอยู่ได้ก็ด้วยประชาชนเขาสนใจและเขามาใช้สิทธิเลือกตั้ง ถ้าประชาชนเขาไม่สนใจ ไม่มาใช้สิทธิเลือกตั้งแล้วการปกครองระบอบประชาธิปไตยจะอยู่ได้อย่างไร เพราะเราก็ยอมรับกันแล้ว การปกครองระบอบประชาธิปไตยนั้นคือการมีผู้แทนราษฎรที่ได้รับเลือกตั้งมา เพราะฉะนั้นฉันจึงเห็นว่า การมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งนั้น เป็นมาตรการที่สำคัญที่จะป้องกัน จะรักษาไว้ซึ่งการปกครองระบอบประชาธิปไตย ความรัฐธรรมนูญ

อีกเหตุผลหนึ่งนั้นท่านบอกว่าถ้ากำหนดลงไว้เป็นหน้าที่แล้วก็ไม่อาจจะบังคับให้คนมาปฏิบัติตามได้ เพราะเหตุว่า เขาอยู่ทางไกล เป็นชาวไร่ชาวนาอะไรต่าง ๆ นานา การที่กำหนดว่า บุคคลมีหน้าที่รับการศึกษาอบรมภายในเงื่อนไขและวิธีการของกฎหมายบทบัญญัตินั้น เราเองก็ต้องยอมรับว่าไม่ใช่เด็กทุกคนจะมารับ การศึกษาอบรมตามพระราชบัญญัติประถมศึกษาที่กำหนดไว้เลย เด็กที่อยู่ทางไกลเกิน ๒ กิโลเมตร ๓ กิโลเมตร ก็ได้รับยกเว้นไม่ต้องมาเรียน เพราะว่าทางไกลเกินไปกว่าที่เขาจะมาเรียน อันนี้เรายังมากำหนดไว้เป็นหน้าที่ เพราะฉะนั้นเราควรที่จะกำหนดหน้าที่ที่เราคิดว่าสำคัญไว้ เพราะถ้าเราไม่มีการปกครองระบอบประชาธิปไตย

แล้ว ก็จะมีประโยชน์อะไรเล่าคะ ที่จะมาเขียนหน้าที่เหล่านี้อะไร เพราะว่าเขาก็ไม่มีหน้าที่ เราก็กไม่มีหน้าที่ เรามีนหน้าที่ย่างเดียวคือทำตามคำสั่ง ไม่ว่าจะป็นคำสั่งของเนคตึการหรือไม่ว่าจะเป็นคำสั่งของคอมมิวนิสต์ เราก็กมีหน้าที่ยทำตามคำสั่ง เพราะฉะนั้นการที่เราจะต้องไปออกเสียงเลือกตั้งนั้นจึงเป็นมาตรการที่สำคัญที่สุดในการรักษาระบอบประชาธิปไตย คิดนึจึงเห็นสมควรว่าน่าที่จะใคร่บรูไว้ในหน้าที่ยของชนชาวไทย เพราะถึงแม้ว่าเขาจะมาเลือกตั้งโดยบังไมโดยบัง แต่ถาหากเขาบรูว่าเป็นหน้าที่ยของเขา เขาก็กคงจะพยายามมา เพราะว่าเหตุวการที่เรามีกฎหมายรัฐธรรมนูญนั้น เรามีกวใจเพื่อปกครองประชาชนทั้งประเทศ ไม่ใช่บรูวาทดออกกฎหมายเท่านั้นควรจะรัฐธรรมนูญ ประชาชนเขาเป็นบรูที่ถูกต้อง เขาก็กควรจะบรูคววว่าหน้าที่ยของเขาเป็นบรูอย่างไร คิดนึอยากจะกราบเรียนววอย่าไปคิดววประชาชนนั้นไม่สนใจรัฐธรรมนูญ คิดนึได้บรูจกหมายจากคนในชนบทหลายแห่งที่เขาติดคาคำพิง ถึงแม้ว่าเราจะไม่ได้อมีการตายทอคทั้งหมด แต่ก็กมีการเก็บการอภิปรายในทอนไปออกวิทญูกระจายเสียง คิดนึได้บรูจกหมายจากคนจังหวัดนครสวรรค์ จากจังหวัดศสบุรี จากจังหวัดสุรินทร์ และจากจังหวัดมหาสารคามหลายแห่ง เขาได้บรูพิงเกี่ยวกับเรื่องสิทธิสตรี และเขาเขียนจกหมายมาเป็นการให้อคำสั่งใจ เขาเสียใจเขาไม่ได้รับสิทธิ คิดนึไม่พูกเรื่องนี้ อันนี้เป้นแต่เพียงยกตัวอย่างเท่านั้น เพราะฉะนั้นเพื่อจะยืนยันววประชาชนนั้นถึงจะอยู่ห่างไกล เขาก็สนใจเป็นบรูถูกต้องปกครอง เขาไม่บรูเลยวว่าเขามีหน้าที่ยอะไรบาง คิดนึคิดว่าถาการปกครองที่เราจะให้ แต่สิทธิอย่างเดียวกัน คิดนึวว่าเรากำลังจะผลักดันประชาชนของเราให้เป็นบรูที่ไม่มีความรับผิดชอบบ้านเมืองของเขาเลย แล้วเราจะหวังให้เขารักวไว้อิงชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และรัฐธรรมนูญนั้น คิดนึก็เห็นว่าเป้นความหวังที่เลื่อนลอยเต็มประคว จึงขอสนับสนุนให้มามีมาตรการอยู่ในหมวดที่ ๔ นี้ควย ขอพระคณคະ

พลอากาศเอก บัญชา เมฆวิชัย (กรรมาชิกการ) : ทานประธานที่เคารพ และทานสมาชิกณนี้เกี่ยวกับ หลักการที่คณะกรรมาชิกการได้เรียนให้ทราบนั้น

LIART

กัณอยู่แล้ว ตามที่กระแสมกราบเรียนตั้งแต่ครั้งแรก และได้มีท่านกรรมาธิการชี้แจง
เพิ่มเติมหลายประการ หลักการใหญ่ที่สุดก็คือมีความสำคัญอยู่ที่ในการเลือกตั้ง
ระบอบประชาธิปไตยนี้ ถ้าหากว่าได้มีการส่งเสริมให้แล้ว การที่จะส่งเสริมให้คน
สนใจในการไปเลือกตั้ง ถ้าหากว่าไคผล เช่นเป็นคณวาพรรคการเมืองตาม
รัฐธรรมนูญนี้ไคออกไป แล้วมีการดำเนินการตามระบอบพรรคการเมืองที่ถูกต้อง มี
การส่งเสริมกัน ความหมายของรัฐธรรมนูญที่ไปสมัครไครับความเลื่อมใสจากประชาชน พรรค
ไคแถลงนโยบายให้ประชาชนไคทราบเป็นที่เลื่อมใสกันจริง ๆ แล้ว อย่างที่กระแสม
ไคกราบเรียนแล้วว่า ในประเทศอเมริกาพอไคไปเลือก แมไคไปเลือก ลูกไคไป
เลือก ไปเลือกกันคนละพรรค คนละพวก ไคไคไปเลือกพรรคเดียวกันด้วยซ้ำ
กระแสมอยากจะขอยกตัวอย่างว่าท่านคณวาพรรคที่เป็นที่สนใจและที่ทำงานไคผลให้
ราษฎรทั้งหลายไคเห็นมาแล้ว ยกตัวอย่างที่จังหวัดไคเกิดถ้าหากว่าคณวาพรรค
คนต้องมาเลือกแน่ แล้วมากันมาก ๆ ยกตัวอย่างกันง่าย ๆ กระแสมไคไม่ไคมี
เฟเวอร์ (Favour) อะไร อย่างจังหวัดสุพรรณบุรี คนรู้จักคณวาพรรค
ศิลาอาชา มากันพริบเลยครั้บ อันนี้เป็นการจูงใจซึ่งสมควรอย่างยิ่งในระบอบ
ประชาธิปไตย แล้วไคโดยเฉพาะอย่างยิ่ง กระแสมอยากจะยกตัวอย่าง การเลือก
ประธานสโมสรของทหารอากาศที่มีมาทุกปี เกมที่ไคไคไคมีคณวาสนใจทั้ง ๆ ที่เป็น
ทหารไคไคไคเรียนแมไคคณวาเราจะบังคับกันหรือไม่ ควรจะคณวาส่งคณวาแทนของ
หน่วยเป็นแทนแทนเปอร เช่นคณวาหรือไม่ ก็เห็นว่าเป็นวิธีการที่ไม่เป็น
ประชาธิปไตย เพราะเราถือเอากระบวนการเลือกตั้งในสภานี้ เป็นระบอบ
ประชาธิปไตยที่ถูกต้องเอาไปใช้ที่ทหารอากาศด้วย ก็ไคโดยการชักจูงกันชี้แจงให้
แล้วไคโดยเฉพาะพยายามส่งคนเขาไป มีอยู่หนึ่งกระแสมเป็นประธานอยู่ แล้ว
จะคณวาจะมีการเลือกตั้งก็เป็นทีเกงกณวากระแสมจะคณวาไปประธานอีก แต่กณวาหน่วย
หนึ่งซึ่งเป็นหน่วยใหญ่ แล้วมีผู้ใหญ่หนุนหลัง ส่งคนเขามาเลือกตั้ง แล้วสืบสนุน
กัน คณวาไคมากมายครั้บ เพราะสนใจที่จะคณวาจะมีการแข่งขันกัน มีการเลือกตั้งกัน

LIRT

แล้วคู่แข่งขึ้นมากลุ่มคู่แข่งน่าสนใจ การกระทำอย่างนี้ ต่อมาทางสโมสรรทวาร
 อากาศก็มีการปรับปรุง เช่นมีการชี้แจงให้เห็นถึงความจำเป็น แล้วมีการพูดกัน
 ง่าย ๆ ว่ามีการคอนวินซ์ (Convince) เชื้อเชิญชักชวนต่าง ๆ อย่างนานา
 ประเทศเขาทำกัน แมกระทั่งในอิตาลีในกองทัพอากาศก็ได้เอาเรื่องนี้เข้ามา
 เป็นต้นว่า มีการแจกของขวัญที่ระลึก ซุวีเนียร (Souvenir) เล็ก ๆ น้อย ๆ
 เป็นการจูงใจใหม่ การเลือกตั้งเพิ่งสำเร็จไปเมื่อวันสองวันนี้ประธานสโมสร
 ไม่ใช้กระแอมได้ เปลี่ยนแปลงไปแล้ว กระแอมเป็นมา ๕ ปี แล้วก็เลิกกันไป ที่
 เป็นมาแล้วไม่ไหว เพราะว่าต้องไปบริการเขาเห็นอ่อนหนักก็ควรที่จะเปิดโอกาส
 ให้ผู้อื่น บัดนี้การประชุมของสโมสรประหวานเมื่อวันก่อนนี้ ๔ วันมาแล้ว คนมา
 เลือกตั้งมากมาย สโมสรสัณฐานบัตรซึ่งประชุมเมื่อวานนั้นคนมาเลือกตั้งมากมาย
 เนื่องจากการจูงใจแล้วโดยหลัก ซึ่งแมกระทั่งในวงแคบ ๆ อย่างนั้นเราจูงใจในส
 ถาหากว่าลักษณะประชาธิปไตยที่แท้จริงและมีการเลือกตั้ง มีผู้แทนที่เพาะสมเป็นที่
 สนใจแก่ประชาชนแล้ว คนจะต้องมาเลือกตั้งกันมาก กระแอมคิดว่าในลักษณะต่อไป
 เขาจะต้องมากันมากแน่ ๆ ขออย่างเดียวกันไม่ใช่ออย่างเดียวกันหลายอย่าง ในการ
 ประชุมสภานี้ ถ้าหากถ่ายทอวิทยุกระจายเสียงไปแล้วประชาชนเขาฟัง ฟังแล้ว
 เขาบอก พุทธิ โทธิ โทธิ เออแล้วยังกว่านกระแอมก็ไม่กล้าพูดคำหยาบ ๆ เพราะ
 กระแอมก็เคยเคยคำหยาบ ๆ ออกมาในขณะที่ฟังวิทยุกระจายเสียง อย่างนั้นพอสมัคร
 ลึกคนเขาก็ไม่อยากจะไปเลือกตั้ง เพราะฉะนั้นถ้าหากว่าเป็นอย่างที่คุณพี่แรมพูดนั้น
 ในทางใจก็เลยคนที่สมัครก็ ๆ คนหม่อมเสีย และคนที่จะทำประโยชน์ให้
 ประเทศชาติเขาต้องไปเลือก และโดยเฉพาะอย่างยิ่งการจูงใจนี้จะไคผลในทาง
 จิตวิทยามากกว่าในการบังคับ ประเทศเรา เราก็ถือว่าเราอยากได้
 ประชาธิปไตยกันเป็นระบอบประชาธิปไตยเราก็ต้องปลูกฝัง ต้องส่งเสริม ต้อง
 พยายามค่อย ๆ ไปโดยวิธีทางที่ถูกต้อง การบังคับนั้นกระแอมคิดว่าเป็นการบังคับที่
 ไม่ถูกต้อง แต่ถาหากว่าจะไปบังคับอย่างการศึกษามาว่าการศึกษาทำไม่ถึง

บังคับได้ การศึกษานั้นจำเป็นต่อการพัฒนาประเทศ จำเป็นต่อความเจริญก้าวหน้า
 ของประเทศ นานาประเทศก็บังคับกัน แต่ภายใต้เงื่อนไข แต่อันนี้เป็นสิทธิทาง
 การเมืองจริง ๆ ธรรมดาอยากจะเรียนตรง ๆ ตามความรู้สึกของกรรมว่า ถ้า
 สิทธิทางการเมืองเป็นของกรรมแล้ว ใครมาบังคับว่ากรรมจะต้องไปเลือกตั้งหรือ
 จะต้องไปชอมอย่างโน้นอย่างนี้ กรรมคิดว่ามาบังคับกรรมไม่ได้ แล้วกรรม
 ไม่อยากให้บังคับทั้ง ๆ ที่กรรมเป็นทหารแล้วก็เคยถูกบังคับมาแล้ว ก็ชอบการบังคับ
 พอสมควรในขอบเขตซึ่งกรรมก็เห็นว่าเรื่องนั้นควรจะเป็นได้ และโดยเฉพาะ
 อย่างยิ่ง อย่างที่ท่านบอกเตอร์ออคูล์โค้ชแจงแล้วว่า ถ้าหากเรามีการบังคับกันแล้ว
 ละก็ ความจำเป็นต่าง ๆ ของแต่ละกลุ่มแต่ละเหล่า แต่ละอาชีพ หรือความ
 จำเป็นที่เกิดมาไม่ได้นั้นมา หรือจะมีเงื่อนไขอย่างไรก็ตาม ก็จะต้องมีปัญหาทาง
 กฎหมายขึ้นมาว่าคนเหล่านี้ถึงกฎหมายหรือไม่ คนนี้ทำไมไม่มา คนนั้นอย่างนั้น
 ปัญหาจะต้องเกิดขึ้นมาก และโดยเฉพาะอย่างยิ่งกรรมขอสรุปว่าการจริงจังใน
 ระบอบประชาธิปไตยเพื่อความสมัครใจของประชาชนนั้น เป็นความสำคัญอย่างยิ่ง
 ยวด กรรมคิดว่าการใช้สิทธิต่าง ๆ นั้นไม่ใช่ว่าสิทธิจะต้องมอบได้ หรือมอบไม่ได้
 สิทธิบางอย่างเราก็มอบได้ ออกเตอร์ออคูล์ ผ่ากรรมมานมาว่าอย่างสิทธิ ขอโทษ
 เอะครับ สามีกรรมตามกฎหมายบอกมอบกันไม่ได้ แต่ถาสิทธิอยากจะมาแปรปฏิบัติให้
 มอบได้ ขอโทษท่านสมาชิก คุณถนง นักเคยมอบให้คุณสมจันทร์ไปแทน แต่ถา
 ตอนจะยกมือบอกคุณสมจันทร์ช่วยยก ๒ มือแทนที่อย่างนี้ไม่ได้ เป็นบางอย่างได้บาง
 อย่างไม่ได้ กรรมคิดว่าอย่างนี้ ขอไว้เอะครับอันนี้ ก็แล้วแต่มติของสภา สภา
 จะเอาอย่างไร คณะกรรมาธิการมอบรับทุกอย่างครับ

นางแรม พรหมโมบล บุญประสพ : คิดนั้นจะไม่พูดก็ยาวอะไร เพราะ
 เห็นว่าใครพูดกันมากแล้วและรู้สึกเหลือเกินว่าท่านกรรมาธิการแต่ละท่านได้กรุณา
 ให้เหตุผลอย่างดี จนกระทั่งคิดนั้นแทบจำจนคอเหตุผลเหมือนกัน แต่ถึงกระนั้นก็นอนที่จะ
 ไต่ถามอะไรไปอีกคิดนั้นก็คงเริ่มตนด้วยการขอขอบพระคุณท่านกรรมาธิการ ซึ่งเพิ่ง

ไต่ถามลงไปนั้นว่าไต่เออระบุดังจังหวัดภูเก็ตและจังหวัดสุพรรณบุรี ในฐานะที่ท่าน
 บรรหาร ศิลปอาชา ไม่ได้อยู่ในที่นี้ ก็ฉันก็ขอขอบพระคุณแทนด้วย และฉันเห็นด้วย
 ในการที่ท่านกรมการปกครองบอกว่าควรจะต้องให้พรรคการเมือง และผู้ที่จะไปสมัคร
 รับเลือกตั้งได้โหมงาดังวิธีการของพรรคการเมืองและสรรพคุณของตนเอง ให้
 ประชาชนมีความเลื่อมใสศรัทธาในการที่จะมาเลือกตั้ง ฉันเห็นด้วย แต่ฉันก็ได้
 เรียนแล้วใช่ไหมหรือไม่ว่าไมใช่จะไม่โยนให้กับพรรคการเมือง หรือว่าผู้ที่ไป
 สมัครรับเลือกตั้งโหมงา โดยมีอีกฝ่ายหนึ่งคอยโหมงาทับโหมงากล่าวหาในทางที่
 เลื่อนลอย เราจะต้องร่วมกันไม่ใช่ว่าจะให้เขาทำแคข้างเดียว เราจะต้องร่วมกัน
 ในที่นี้ไม่ว่ามีโอกาสหรือช่องทางอย่างไรก็ตามคงให้ประชาชนเขารู้สึกในหน้าที่ของ
 เขาในการที่จะมาเลือกตั้ง ฉันไม่เห็นเป็นการลำบากอะไรเลยในการที่จะเขียน
 ไปเช่นนั้น เพราะเหตุว่าในขณะที่ท่านบอกว่าไม่ต้องการให้มีเผด็จการหรือมีการ
 บังคับ แต่เราเขียนไว้เพื่อจริงใจให้ประชาชนเข้าใจในหน้าที่ของคนที่ประชาธิปไตย
 นี้ต้องเป็นเรื่องของเขาจะต้องห่วงแทนไว้ ฉันขอประธานอภัยด้วยในการที่พูดถึง
 คำว่า สิทธิมอบอำนาจกันไม่ได้ เรื่องสัมภรรมยานนี้ไปรลลิมเสียเถิดค่อยๆ ได้พูดกัน
 อีกละ เพราะเราเองก็มีความรู้สึกขบขันมากอยู่แล้วในมาตรา ๑๕ ที่ท่านมา
 ฉันจึงขอประธานอภัยด้วย คำนี้ฉันเองจะไม่กล่าวถึงอีก และจะไม่ยอมไปพูดถึง
 มาตรา ๑๕ ประการใดอีกเลย ฉันจึงวอนท่านประธานมายังท่านสมาชิก ทั้ง
 หลายท่านอยู่ ณ ที่นี้ว่า ถ้าหากเห็นว่าจะให้เป็นที่น่าพอใจของประชาชน ในขณะที่
 เป็นการเริ่มคนให้เขาสำนึกในหน้าที่ของเขา ก็ฉันก็ใคร่จะขอเดิมนตามที่ฉันได้
 สงวนคำแปรญัตติไว้ ขอขอบพระคุณค่ะ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ผมจะขอมติจากที่ประชุม สำหรับ
 มาตรา ๑๕ นี้ว่าจะคงไว้ตามร่างเดิม หรือจะเพิ่มมาตรา ๑๕ ทวิ ถ้าสมาชิกมีมติ
 ให้เพิ่มมาตรา ๑๕ ทวิ ก็จะไขข้อความเห็นต่อไปว่า จะเห็นด้วยกับท่านสมาชิกที่
 ขอแปรญัตติแก้ไขเพิ่มเติมความที่พันตำรวจเอก สุธรรม เสนอ หรือว่าตามที่

คุณธรรมเสนอ สำหรับมาตรา ๘๗ ท่านผู้ใดเห็นสมควรคงไว้ความร่างเดิม โปรดยกมือขึ้น

(มีสมาชิกยกมือ ๘๒ คน)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ท่านผู้ใดเห็นสมควรเพิ่มมาตรา ๘๗ ทวิ โปรดยกมือขึ้น

(มีสมาชิกยกมือ ๓๘ คน)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : เป็นอันว่ามาตรา ๘๗ ให้ประมุขลงมติให้คงไว้ความร่างเดิม

ต่อไปหมวด ๕ แนวนโยบายแห่งรัฐ หมวดนี้มีท่านสมาชิกสงวนคำแปรญัตติไว้ ๗ ท่าน เฉพาะคุณนิธิพัฒน์คนเดียว เสนอแปรญัตติตั้งแต่ชื่อหมวดและต่อไปอีก ๑๕ มาตรา รวกลงไปเดียนะครัมภ์และคณะกรรมาธิการแก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ในตอนต้นนี้ หมวด ๕ แนวนโยบายแห่งรัฐชื่อหมวด ไม่มีการแก้ไข แต่คุณนิธิพัฒน์ ขอแปรญัตติไว้ ขอเชิญคุณนิธิพัฒน์ และขอความกรุณาให้ท่านรองประธานสภาคนที่ ๒ ทำหน้าที่แทนสักครู่

นายนิธิพัฒน์ ชาลจิณทร : ท่านประธานที่เคารพ กระผมขออภิปรายในหมวด ๕ ทั้งนี้ คือหมวด ๕ นี้เดิมตั้งชื่อหมวดไว้ว่า "แนวนโยบายแห่งรัฐ" แต่กระผมมีความเห็นความพบญัตติที่อยู่ในหมวดนี้ควรที่จะแบ่งออกเป็น ๒ ประเภทใหญ่ ๆ คือ ประเภทหนึ่งนั้นถือเอาเป็นสิ่งที่รัฐมีหน้าที่จะต้องทำให้แก่ราษฎร หรือจะคงทำให้แก่ประเทศชาติ และอีกประเภทหนึ่ง เป็นประเภทที่อยู่ในนโยบายที่จะทำก็ได้หรือไม่ทำก็ได้หรือจะทำได้แค่ไหนก็ได้ กระผมใคร่ขอให้เป็นที่มาว่าสภาจะเห็นควยในการแบ่งหัวข้อต่าง ๆ หรือมาตราต่าง ๆ ในหมวดนี้เป็น ๒ ประเภทหรือไม่ ถ้าไม่เห็นควย กระผมก็ขอลงอนคำสงวนทั้งหมดเลยครั้นเพื่อสงวนเวลา ที่กระผมเห็นว่าในหมวด ๕ นี้เราควรแบ่งมาตราต่าง ๆ ออกเป็น ๒ ประเภท คือส่วนหนึ่งเป็นหน้าที่ของรัฐบาล อีกส่วนหนึ่งเป็นแนวนโยบายของรัฐนั้น ก็โดยเหตุนี้แล้ว ใน

หมวด ๕ เราได้กำหนดหน้าที่ของประชาชนชาวไทยเอาไว้ว่าศาสนานี้มีหน้าที่
 อย่างไรแก่ประเทศชาติ และในขณะที่เกี่ยวกับรัฐก็เหมือนเป็นพ่อแม่ของประชาชน
 ชาวไทยก็ควรจะมีหน้าที่ตอบสนองต่อประชาชนเช่นเดียวกัน เพราะฉะนั้นกระผมจึง
 ไขข้อแปดข้อขอหมวดเป็น "หน้าที่และแนวนโยบายของรัฐ" ที่นโยบายถูกต้องต่าง ๆ
 ทานก็จะเห็นได้ว่ากระผมได้แก้ไขปรับปรุงข้อความต่าง ๆ ในหมวดนี้ไว้ตั้งแต่
 มาตรา ๔๔ ไปจนถึงมาตรา ๕๕ ถือว่าเป็นหน้าที่ ค่อยไปจากมาตรา ๕๖ ถึงมาตรา
 ๖๒ ถือว่าเป็นนโยบาย ซึ่งหมายความว่าจะทำให้แก้ไขแล้วแต่ความเหมาะสมของ
 แต่ละรัฐบาล ส่วนนอกจากนี้เพื่อว่าเป็นหน้าที่ทุกรัฐบาลจำเป็นจะต้องทำตามนี้
 ขอขอบคุณ

นายอมร จันทรมานูรณ์ (กรรมวิธีการ) ขอขอบคุณมากครับ
 ทหาประธานที่เคารพ ความจริงท่านผู้แปดข้อที่แก้ไขนั้นมาด้วยความหวังที่จะ
 พยายามเขียนกฎหมายให้ชัดเจนบังคับให้รัฐมีหน้าที่อย่างไรบ้าง แล้วในบางกรณี
 ก็ถือเป็นนโยบาย ในข้อคิดเห็นของผู้แปดข้อคณะกรรมวิธีการไม่ได้โต้แย้งอย่างไร
 ในด้านที่รัฐควรจะต้องทำอะไรบ้างลำดับก่อนลำดับหลัง แต่ที่คณะกรรมวิธีการ
 เห็นว่าร่างเดิมมันถึงแม้ว่าจะใช้ชื่อที่แตกต่างกันโดยถ้อยคำก็ใดเนนอยู่แล้วว่า เรื่อง
 ใดเป็นเรื่องของทำ เรื่องใดเป็นเรื่องที่พึงกระทำ ดังนั้นผลก็ไปทำตามที่ท่าน
 ผู้แปดข้อได้กำหนดไว้แล้ว ถึงแม้ว่าจะไม่ใช่คำว่า "หน้าที่" เน้นไว้ในหัวหมวด
 ก็ตาม ส่วนในรายละเอียดต่าง ๆ ที่ท่านผู้แปดข้อได้เสนอไว้ตั้งแต่มาตรา ๔๔ จน
 กระทั่งถึงมาตรา ๖๒ ในรายละเอียดบางอย่างเป็นต้นว่ามาตรา ๕๐ ที่กล่าวไว้ว่า
 "รัฐต้องปรับปรุงกฎหมายให้ทันกับวิวัฒนาการของประเทศและการรักษากฎหมายอย่าง
 เฉียบขาด" จริงอยู่สิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งที่ทุกท่านรวมทั้งคณะกรรมวิธีการก็เห็นว่า
 เป็นสิ่งที่รัฐจะต้องกระทำแต่ความเห็นที่แตกต่างกันก็คือว่า เราควรที่จะเขียนในรัฐธรรมนูญ
 อย่างไร ถ้าหากว่าเราเขียนไว้ทุกอย่างทุกชนิดรวมทั้ง เรื่องการปรับปรุงกฎหมาย
 ซึ่งหมายความว่าครอบคลุมกิจการงานของรัฐนั้น ๆ ในทุกสาขาเพราะว่ารัฐมีกฎหมาย

เป็นเครื่องมือขอแตกต่างกันจึงอยู่ตรงที่ว่าเราควรที่จะเขียนมากน้อยเพียงใด กระผม
 ไม่อยากจะเข้าไปในรายละเอียดว่าในแต่ละเรื่องที่ท่านผู้ปฏิบัติได้เสนอไว้แตกต่าง
 กันทางคณะกรรมการได้เสนอไว้มีอะไรบ้าง เพราะถ้าหากเราจะพูดถึงใน
 รายละเอียดเป็นรายมาตราไปแล้ว กระผมคิดว่าคงจะไม่จบ กระผมอยากจะ
 กรายเรียนว่า คณะกรรมการนั้นเคารพความเห็นของผู้ปฏิบัติเสมอ แต่
 คณะกรรมการนั้นไต่ถามในแง่ที่ว่าสิ่งที่เขียนไว้ในรัฐธรรมนูญนั้นพอเพียงที่จะให้
 ภาครัฐจะทำอะไรบ้าง จริงอยู่นโยบายอาจจะไม่มีความเข้มแข็งเหมือนกับ
 หมายของคำว่า "หน้าที่" แต่ถ้อยคำในบทบัญญัติแต่ละเรื่องได้เน้นให้เห็นถึงความ
 สำคัญว่ากรณีใดรัฐจะจึกลำดับโลกก่อนลำดับใดหลังอยู่แล้ว กระผมขอกราบเรียน
 เพียงเท่านี้ ขอขอบคุณครับ

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : มีท่านผู้ใดจะ
 อภิปรายบ้างครับ คือในหมวดคุณนิติพัฒน์เสนอว่า ให้เป็นหน้าที่และแนวนโยบาย
 แห่งรัฐ แต่คณะกรรมการมีเฉพาะแนวนโยบายแห่งรัฐ แต่คุณนิติพัฒน์เสนอว่าใน
 หัวหมวกคนที่ประชุมลงมติเอาแต่เฉพาะ "แนวนโยบายแห่งรัฐ" ละก็จะสละสิทธิ
 ที่ส่งวนไว้หมวกทุกมาตรา อย่างนั้นใช่หรือไม่ครับ

นายนิติพัฒน์ ชาติจันทร์ : ใช่ครับ

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ถ้าอย่างนั้นผมจะ
 ขอมติในเรื่องหัวหมวกเสียก่อนว่าที่ประชุมจะเห็นตามคณะกรรมการคือคงไว้ว่า
 "แนวนโยบายแห่งรัฐ" หรือว่าจะแก้ไขตามที่คุณนิติพัฒน์เสนอ ท่านผู้ใดเห็นตาม
 คณะกรรมการ โปรดยกมือขึ้น

(มีสมาชิกยกมือ ๑๐๒ คน)

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ท่านผู้ใดไม่เห็นด้วย
 โปรดยกมือขึ้น

(มีสมาชิกยกมือ ๖ คน)

บัญญัติหน้าที่แทนประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : เป็นอันว่าใน
 หัวหมวด ๕ นี้ประมุขลงมติให้ถือว่าเป็นแนวนโยบายแห่งรัฐ ขอให้เลขาธิการรัฐสภา
 ดำเนินการต่อไป

พันเอก สงวน คำวงษา (เลขาธิการรัฐสภา) : มาตรา ๔๔ ไม่มี
 การแก้ไข มาตรา ๔๔ มีการแก้ไข

นายอมร จันทรมุข (กรรมาธิการ) : ขอขอบคุณที่ท่านประธาน
 ธรรมจะเรียนชี้แจงอย่างสั้น ๆ ว่า มาตรา ๔๔ ทัดตกความตอนท้ายออกนอกเพื่
 ที่จะย้ายส่วนซึ่งเป็นสาระสำคัญอันหนึ่งมาไว้ในมาตรา ๔๕ ทวี ความจริงความเค
 มั่นคงเหมือนกัน ขอพระคุณครับ

บัญญัติหน้าที่แทนประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ขอให้เลขาธิการ
 รัฐสภาดำเนินการต่อไป

พันเอก สงวน คำวงษา (เลขาธิการรัฐสภา) : มาตรา ๔๕ ทวี
 คณะกรรมาธิการเพิ่มขึ้นใหม่ มาตรา ๕๐ มีการแก้ไข มาตรา ๕๒ มีการแก้ไข

นายแสวง พุทธสถิตย์ : ท่านประธานที่เคารพ ธรรมมีข้อคิดเห็น
 อยู่ก็คือสำหรับมาตรา ๕๒ ที่คณะกรรมาธิการเค
 มั่นลงไปว่า "รัฐพึงจัดระบบ
 งานราชการและงานของรัฐอย่างอื่น ให้มีประสิทธิภาพอย่างจริงจัง" เค
 มั่นคำว่า
 "อย่างจริงจัง" ลงไปควย "และพึงดำเนินการทุกทางเพื่อป้องกันและปราบปราม
 การแสวงหาประโยชน์ในทางมิชอบ" และเค
 มั่น "โดยเฉียบขาด" ลงไป ธรรม
 ไม่เข้าใจเหมือนกันว่าทำไมต้องเค
 มั่นลงไป คือว่ารัฐจะจัดระบบราชการ และ
 งานของรัฐอย่างอื่นให้มีประสิทธิภาพ ก็น่าจะพอ "อย่างจริงจัง" หรือว่า "พ
 ึ่ง
 ดำเนินการทุกทางเพื่อป้องกันและปราบปรามการแสวงหาประโยชน์ในทางมิชอบโดย
 เฉียบขาด" ธรรมว่าไม่จำเป็นต้องเค
 มั่นลงไป เพราะถ้าหากเค
 มั่นเช่นนั้นแล้ว
 มาตรา ๕๐ ควรจะคงเค
 มั่นควยเหมือนกันต้องรักษากฎหมายและความเรียบร้อยอย่าง
 จริงจัง อะไรก็คงจริงจัง เฉียบขาด คงเค
 มั่นอีกหลายมาตรา สมมุติว่ารัฐพึงจัด

ระบบ มาตรา ๕๒ ทวี "รัฐพึงจัดระบบงานของกระบวนการยุติธรรมให้เกิดความยุติธรรม" ต้องเติม "โดยแท้จริง" หรือ "อย่างจริงจัง" ต้องเติมอีกหลายมาตรา ทำไมจะต้องไปเติมเฉพาะมาตรานี้มาตราเดียว กระผมสงสัยในข้อนี้จึงขอเรียนถาม ถ้าเติมก็ต้องเติมกันทุกมาตรา และจริงจังและจริงใจด้วย

นายปรีดี หิรัญพฤกษ์ (กรรมวิธีการ) : ความจริงตามที่ท่านสมาชิกผู้มีเกียรติให้ความคิดเห็นนั้นก็เห็นว่ามันเป็นสิ่งที่ไม่ผิด แต่การที่คณะกรรมการได้เติมความลงไปเป็น ๒ ตอนของมาตรานี้ก็ควรเจตนาที่ต่องการ เน้นในเรื่องซึ่งเป็นสิ่งสำคัญยิ่งและเป็นปัญหาที่เป็นห่วงเป็นใยกันอยู่มากในวงราชการในหมู่ประชาชน และในสื่อมวลชน เพราะการจ้ดระบบราชการที่เป็นมาแล้วจนถึงปัจจุบันได้ถูกวิพากษ์วิจารณ์ในทางซึ่งแสดงให้เห็นว่าประสิทธิภาพยังไม่เพียงพอ คนของราชการยังไม่ได้ทำหน้าที่ใกล้ชิดประชาชนและช่วยเหลือประชาชนสมบูรณ์แบบตามที่ควรจะเป็น และในเรื่องสำคัญอีกประการหนึ่งก็คือการแสวงหาประโยชน์ในทางมิชอบ คณะกรรมการได้พิจารณาอย่างรอบคอบ ในเรื่องของมาตรานี้ก็ติดต่อกันเป็นเวลานานด้วยความที่เป็นห่วงและด้วยความปรารถนาที่จะพยายามเขียนรัฐธรรมนูญให้เกิดผลในทางที่จะก่อให้เกิดการกระทำของรัฐในอนาคตที่จะปรับปรุงประสิทธิภาพของราชการที่จะควบคุมข้าราชการที่แสวงหาประโยชน์โดยมิชอบให้โดยผลอย่างจริงจัง นอกจากความปรารถนาของคณะกรรมการแล้ว ผู้แปรญัตติบางท่าน ก็ได้เสนอขอแก้ไขไว้ตัวอย่างเช่นคุณนิพนธ์ ซาลิจันทร์ ในมาตรา ๕๔ ที่ท่านได้เสนอในหมวดว่าควยหน้าที่และแนวนโยบายของรัฐนั้น ท่านก็พูดไว้ชัดเจนว่ารัฐจะต้องปรับปรุงราชการและงานของรัฐอย่างอื่นให้รัดกุมโดยให้มีการประหยัดและให้มีประสิทธิภาพสูง ในวรรคสองได้เสนอว่า "เจ้าหน้าที่ของรัฐทุกประเภทต้องทำตัวให้ใกล้ชิดประชาชนต้องฟังความคิดเห็นและความต้องการของประชาชนและอุทิศตนเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน" คณะกรรมการได้พิจารณาเห็นว่าสิ่งที่ผู้แปรญัตติได้เสนอนั้นเป็นข้อเท็จจริงที่พึงได้รับการพิจารณารวมเข้ามาไว้ แต่ทำอย่างไรจึงจะเขียนข้อความ

รัฐธรรมนูญของคณะกรรมการชุกก่อนให้สิ้น และได้ความเพียงพอสมกับเจตนารมณ์
ของญัตติและคณะกรรมการ คณะกรรมการจึงได้เพิ่มความอย่างที่
ปรากฏอยู่ในร่างนี้

อีกประการหนึ่ง ที่กระผมใคร่ขอกราบเรียนว่า คณะกรรมการมีความ
ความคิดเห็นในเรื่องเกี่ยวกับการแสวงหาประโยชน์ โดยมีชัยของข้าราชการนั้น
อย่างไร คณะกรรมการได้พูดกันอย่างกว้างขวางในประเด็นที่ว่าเราสมควรหรือ
ไม่ที่จะได้เสนอมาตรการไว้ในบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญมาตรานี้ เพื่อให้รัฐสามารถ
ปฏิบัติจัดทำแก้ไขปัญหานี้อย่างจริงจังในอนาคต โดยมีข้อเสนอความเห็นรวมทั้ง
กระผมด้วยว่าน่าจะมีค่าเป็นที่ยอมรับของเสนอมาตรการดังกล่าว เพื่อช่วยให้รัฐบาล
สามารถทำได้ เพราะเป็นที่ยอมรับอย่างแน่ชัดปราศจากข้อสงสัยว่าการแสวงหา
ประโยชน์โดยมิชอบที่ได้เป็นมาแล้วก่อให้เกิดผลเสียหายอย่างร้ายแรงแก่ชาติ บ้าน
เมืองของเรา กระผมขอเรียนต่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและข้าราชการเอง เพราะ
เหตุว่าในอดีตนี้ใครก็ตามที่เป็นข้าราชการจะได้รับการยกย่องนับถือ มีเกียรติภูมิ
เกียรติยศแห่งศรัทธาสูง แด่ท่านทั้งหลาย ท่านสมาชิกผู้มีเกียรติส่วนใหญ่
ก็เป็นข้าราชการคงจะใคร่ตระหนักว่าในระยะหลัง โดยเฉพาะภายหลังสงครามโลก
ครั้งที่ ๒ เป็นต้นมาจนกระทั่งในระยะไม่มานานี้เกียรติภูมิ ความรู้สึกนึกคิดของ
ข้าราชการได้เปลี่ยนแปลงไปมากในสายตาของประชาชน ศักดิ์ศรีความรู้สึกยกย่อง
นับถือได้เปลี่ยนแปลงไปในทางที่เสื่อมทรามลงอย่างน่าเป็นห่วง ทั้งนี้เพราะได้มีการ
กระทำของบุคคลส่วนหนึ่งซึ่งกระผมคิดว่าเป็นส่วนน้อยแต่มีความกว้างขวาง และ
จำนวนมีไม่น้อยนักเมื่อเทียบกับจำนวนข้าราชการทั้งหมดซึ่งมีอยู่ถึงประมาณ ๑ ล้าน
คน การประพฤติปฏิบัติมิชอบดังกล่าวนี้ ได้ทำลายความรู้สึกเชิดชูทั้งหลายที่มีอยู่
ต่อวงการให้หมดไปเป็นอันมากจนกระทั่งเกิดความพยายามที่จะมีการเขียน
กฎหมายเพื่อป้องกันการทำอันมิชอบดังกล่าวขึ้นในรัฐบาลที่แล้ว ๆ มา แต่สิ่ง
ทั้งหลายที่ได้กระทำมานี้มิได้ก่อให้เกิดผลอย่างจริงจังในทางปฏิบัติ และคณะ

กรรมการเห็นว่า ถ้าหากมีมาตรการอย่างใดอย่างหนึ่งที่จะเปิดโอกาสให้รัฐบาลสามารถระงับยับยั้งและป้องกันการกระทำดังกล่าวนี้เสียได้ ผลที่เกิดขึ้นคือ ชาวบ้านเมืองนั้นจะเป็นคุณอนันต์ต่ออย่างประมาณมิได้ ขอเสนออันหนึ่งก็คือว่าการกระทำอันไม่ชอบไม่ควรทั้งหลายให้มีมานานคิกคอกกันอย่างกว้างขวาง และมีสายโยงใยต่อเนื่องกันมาก กระผมโดยส่วนตัวได้เสนอดังขนาดว่าจะเป็นการสมควรหรือไม่ที่เราจะกำหนดเป็นมาตรการไว้ในรัฐธรรมนูญ เพื่อให้รัฐบาลสามารถยกโทษหรือนิโทษการกระทำทั้งหลายที่เลวมาตั้งแต่ต้นจนถึงกรมประจักษ์ใช้รัฐธรรมนูญ เป็นอันว่าเราจะไม่คำนึงถึงอีกก็กันอีกต่อไป และเริ่มชีวิตเริ่มสังคมของประเทศกันใหม่ว่าต่อไปทุกคนจะเป็นผู้บริสุทธิ์กระทำตน ด้วยความสุจริตต่อชาติและประชาชนสมควรหรือไม่ที่เราจะยอมรับว่าสิ่งที่ใครกระทำมาแล้วนั้นไม่มีวันที่เราสามารถจะกลับไปแก้ไขกลับไปเปลี่ยนแปลงกลับไปความหาญกระทำผิด และการกระทำผิดได้ครบถ้วน และในทางปฏิบัตินั้นการกระทำผิดทั้งหลายที่มี ๑๐๐ คน ทางราชการและเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบไม่สามารถจะความหาญกระทำผิดขึ้นมาได้ แม้กระทั่ง ๑๐ คน แต่ในการประกอบอาชญากรรมโดยทั่วไปที่มีโทษการแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบของราชการ การกระทำการประกอบอาชญากรรม ๑๐๐ คน เจ้าหน้าที่ตำรวจและในกระบวนการยุติธรรมอื่นก็ไม่สามารถลงโทษผู้กระทำผิดได้เกิน ๒๐ คน หรือ ๓๐ คน ฉะนั้นจะเป็นการผิดด้วยหรือถ้าหากเราจะสิ้นสุดยุติคดีกันเสียที่หนึ่งและนิโทษกรรมส่วนที่เราไม่สามารถหาคนมาลงโทษได้อีก ๘๐ - ๙๐ เปอร์เซ็นต์เสียพร้อมกัน คณะกรรมการจำนวนมีไม่น้อยมีความเห็นด้วยในวิธีการ แต่คณะกรรมการส่วนใหญ่ก็มีความคิดตรงกันในเรื่องที่ว่าหลักการ เป็นสิ่งซึ่งอาจจะทำไม่ได้ เพราะเป็นเรื่องที่อาจจะไม่ชอบด้วยหลักการ ถ้าหากเราจะกำหนดไว้เช่นนั้น ก็จะมีประโยชน์ในเชิงที่จะทำให้รัฐบาลซึ่งเข้ามาดำรงตำแหน่ง หน้าที่ใหม่สามารถที่จะทำการ ค้างที่กระผมได้กราบเรียนแล้ว โดยปราศจากขอล่าวหาหาใจมั่วว่ารัฐบาลนั้นช่วยพวกพ้อง ซึ่งเราปฏิเสธไม่ได้ว่าเราอยู่ในสังคมที่ใกล้ชัคคิกคอกกันมาก

มีพวกพ้องกันมาก แต่ด้วยเหตุดังกล่าวถือว่าเป็นเรื่องอาจจะขัดหลักการและไม่ชอบ
 ด้วยความถูกต้อง ที่จะให้มีบัญญัติดังกล่าวไว้ในรัฐธรรมนูญ คณะกรรมาธิการจึงมา
 ลงมติว่าเราสมควรที่จะต้องเพิ่มถ้อยคำอันมาจะก่อให้เกิดผลอย่างจริงจังขึ้น ในการ
 ปรับปรุงประสิทธิภาพของราชการและก่อให้เกิดการป้องกันและปราบปรามการกระทำ
 อันมิชอบในวงราชการให้โดยผล ถ้อยคำที่ใ้กกำหนดเพิ่มขึ้น ๒ คำนี้ คณะกรรมาธิการ
 ขอเรียนว่า ได้พยายามศึกษาดูถ้อยคำกันอยู่หลายครั้งมีใครครั้งเดียว ในท้ายที่สุดก็ลงมติ
 ว่าเรามาจะเสนอข้อที่ประมุขขอเพิ่มความจากรางเดิมเพียงเท่านั้น และการ
 อภิปรายในสภานิติบัญญัติของคณะกรรมาธิการ น่าจะเป็นส่วนหนึ่งของหลักฐานที่แสดง
 เหตุผลและเจตจำนงของสภาแห่งนี้ว่าในรัฐบาลต่อไปข้างหน้าสิ่งทั้งสองนี้เป็นสิ่งสำคัญ
 ที่พึงได้รับการปฏิบัติจัดทำ กระผมจึงขอเสนอในนามของคณะกรรมาธิการ เพื่อสภา
 ได้ไปพิจารณา

นายสุนทร แก้วเนตร : ทานประธานที่เคารพ กระผมขอสนับสนุนที่
 คณะกรรมาธิการได้เพิ่มเข้าไปทั้ง ๒ คำนี้ ด้วยเหตุผลที่คณะกรรมาธิการได้ชี้แจง
 ไปแล้ว แต่อย่างไรก็ตาม กระผมอยากขอเรียนถามคณะกรรมาธิการโดยผ่าน
 ทานประธานว่า หากจะเป็นการสนองความต้องการของท่านให้ประสบผลสำเร็จ
 อย่างจริงจัง และโดยรวดเร็วแล้ว หากจะเพิ่มคำต่อไปนี้เข้าไปข้างหน้าเพื่อเป็น
 การเน้นจะเป็นไปไ้หรือไม่ นั่นคือ "รัฐพึงถือเป็นการอันคัมแรกในการจัดระบบ"
 แล้วข้อความต่อไป ส่วนในบรรทัดที่ ๒ "และพึงดำเนิน" นั้น ก็ควรจะตัดคำว่า
 "พึง" ออก เพราะมี "พึง" ๒ ตัวอยู่แล้ว หากจะเพิ่มอันนี้เข้าไปแล้วกระผม
 เห็นว่าจะทำให้การปราบปรามการคอร์รัปชันซึ่งเราถือว่าเป็นภัยสำคัญที่สุดของ
 ประเทศชาติ หรือการจัดระบบราชการก็ตามก็จะไปตามเป้าหมายไ้รวดเร็ว
 ยิ่งขึ้นจะทำให้ประชาชนเกิดความอบอุ่น กระผมมีความรู้สึกอย่างนั้น จึงอยากขอ
 กราบเรียนทานประธานผ่านไปยังคณะกรรมาธิการว่า จะเป็นไปไ้หรือไม่ ขอพรสม
 มากครับ

นายสามนต์ สายสว่าง (กรรมกร) : ท่านประธานที่เคารพ
ที่เจตนาที่จะให้เต็มอย่างนี้ กระผมว่าเท่าที่บัญญัติไว้ก็เหมาะสมแล้วครับ "จริงจัง"
และ "เฉียบขาด" เหมาะสมแล้วไปเต็มเข้าขอความก็ไม่สละสลวยและไม่แน่นครับ

นายแสวง พุทธิสถิตย์ : ท่านประธานที่เคารพ กระผมได้ฟังการ
อภิปรายและคำชี้แจงของท่านกรรมกรที่ยกยาว แต่ความเป็นจริงกระผมก็ไม่
อะไรมาก แต่ว่าในเรื่องแนวนโยบายของรัฐนี้ตามมาตรา ๕๕ บัญญัติไว้ว่า "บทบัญญัติ
ในหมวดนี้ไว้เพื่อเป็นแนวทางสำหรับการตรวจหมายและการกำหนดนโยบาย และ
ไม่ก่อให้เกิดสิทธิในทางฟ้องร้องรัฐ" คือเป็นเรื่องของรัฐบาลที่จะเข้ามาบริหาร
ราชการแผ่นดิน ในการที่บริหารราชการแผ่นดินนั้นก็ถือตามนโยบายอันนี้ การ
ที่จะเขียนเนเนชอหนึ่งข้อใดลงไว้ก็หมายความว่าชอนนั้นจะต้องไปเนเนรัฐบาลนั้น ๆ ให้
เขากระทำแล้วในบางสิ่งบางอย่างซึ่งสำคัญ เช่นรัฐจะต้องรักษากฎหมายและความ
สงบเรียบร้อย อันนี้ไม่ต้องจริงจัง หรือทำกันเล่น ๆ ก็ทำได้ ไม่ต้องให้รัฐบาลออกไป
ทำจริงจังก็ได้ ทำไมจะต้องมาบังคับเขาเฉพาะมาตรา ๕๕ จริงอยู่ กระผมเห็นควยใน
ข้อที่ว่า "เพื่อป้องกันและปราบปรามการแสวงหาประโยชน์ในทางมิชอบ" เท่านั้น
ก็พอเป็นเรื่องของรัฐบาลจะมองตัวเองว่าอะไรสำคัญไม่สำคัญ เราก็รู้กันอยู่แล้วว่า
การคอร์รัปชันหรือการฉ้อโกงหรือหาในทางมิชอบนี้เป็นมาตลอดกาล จริงอยู่ท่าน
เขียนลงไปก็เท่านั้น ถ้าเขียนลงไปอย่างนี้ มาตราอื่น ๆ ไม่เขียนก็จะทำให้ลึกลับ
อันอื่นจะไม่จริงจังหรือ อันอื่นจะไม่เฉียบขาดหรือเป็นปัญหาอยู่ตรงนั้น ถ้าหากไม่
เขียนลงไป รัฐบาลเขามาปกครองเขาเห็นว่าราชการหาประโยชน์ในทางมิชอบ
เขาก็จัดการ เค็ดขาดเอง การเขียนลงไปก็เป็นการแบ่งแยกให้เห็นว่าจะกระทำ
อย่างนั้นอย่างนั้นจริงจังอย่างเฉียบขาด และสิ่งอื่น ๆ ละ จะไม่ต้องทำให้จริงจัง
อย่างนั้นหรือ ไม่ต้องเฉียบขาดอย่างเขามาตรา ๕๕ "รัฐต้องรักษาไว้ซึ่งสถาบัน
พระมหากษัตริย์ เอกราช และบูรณภาพแห่งอาณาเขต" อย่างนี้ไม่ต้องจริงจังหรือครับ
ไม่ต้องเฉียบขาดหรือแตกต่างกันไปหมด การมาเต็มอย่างนี้ทำให้ลึกลับกันไปหมด

กระแสวิพากษ์วิจารณ์ว่าจะต้องเริ่มลงไป ความเฉียบขาดหรือจริงจังอยู่ที่ตัวปฏิบัติ จะปฏิบัติอย่างไรก็ได้ ไม่จำเป็นต้องเขียนลงไปหรือลงครีမ် กระแสวิพากษ์วิจารณ์

นายปลั่ง มีจุล : ขอประทานอนุญาต กระแสม นายปลั่ง มีจุล ผู้มีมติในญานอย ขอประทานถามนิตทนาย ที่เขียนว่า "รัฐพึงจะจัดระบบราชการและงานของรัฐอย่างอื่นใหม่ประสิทธิภาพ" หมายความว่าอย่างไร จะหมายความว่าให้ราชการอย่างสมมุติว่าเก็บภาษี เก็บมาให้ได้มากขึ้น แล้วไปบังคับประชาชนที่รักของกระแสมใหม่เสียภาษีอย่างนั้นหรือ หรือจะหมายความว่า ให้ประชาชนของกระแสมมีความสะดวกสบายถือประโยชน์ของประชาชนเป็นหลัก เท้าที่ปรากฏมาเราออกกฎหมายกีดกันบังคับกีดกัน เราบังคับแต่ประชาชนให้ไปทำอย่างนั้นให้ไปทำอย่างนั้น แต่เราไม่ได้บังคับข้าราชการของเราว่าถ้าเขามาแล้วต้องทำอย่างนั้นต้องทำอย่างนั้น โดยปกติเราจะไม่เขียนกัน ทำไม่ถึงเป็นอย่างนั้น และเราประสงค์อย่างนั้นหรือเปล่า ถ้าเราประสงค์จะให้ข้าราชการ เราบริการแก่ประชาชนที่รักของเราแล้ว ถ้าจะเขียนไปว่า "ใหม่ประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงความสะดวกหรือประโยชน์ของประชาชนเป็นสำคัญ" อะไรอย่างนี้จะได้หรือไม่ ถ้อยคำก็สุดแท้แต่ แต่เป็นข้อเสนอของกระแสมครับ

นายอมร จันทรมุข (กรรมาธิการ) : ขอบคุณครับ ท่านประธานที่เคารพ จะเห็นว่าถ้อยคำในมติของสมาชิกผู้เกียรติขอตัด เพราะว่าไม่จำเป็นแล้ว บางท่านก็ขอเพิ่มเพราะว่าต้องการจะเน้นจะเห็นว่าความคิดเห็นแตกต่างกัน ดังนั้น คณะกรรมาธิการจึงยกวางขึ้นมาในลักษณะใช้ถ้อยคำอย่างนี้ ความหมายของมาตรา ๕๒ ที่เขียนไว้มุ่งหมายที่จะชี้ให้เห็นว่า รัฐมีระบบราชการ กิจงานของรัฐเป็นเครื่องมือในการดำเนินการที่เป็นนโยบายของรัฐ ถ้าเครื่องมือของรัฐไม่ดี บริการต่าง ๆ ย่อมไม่ดีไปค้าย ระบบที่เกี่ยวข้องกับภาษีสอากรนั้น ถ้าหากจะพูดไปแล้วคงจะต้องพิจารณาในรายละเอียดว่าไม่ใช่ว่าประชาชนไม่ต้องการเสียภาษี เป็นแต่เพียงว่าเสียภาษีอย่างไร แล้วมีการกระจายรายได้อย่างไร ซึ่งมีอยู่ในความมุ่งหมาย

ของมาตรา ๕๒ ที่กระแสมกราบเรียนแล้วว่ามาตรา ๕๒ นั้น มุ่งหมายให้ปรับปรุงเครื่องมือของรัฐไม่ว่าจะเป็นราชการ หรืองานอย่างอื่นซึ่งหมายความรวมถึงรัฐวิสาหกิจด้วย นั่นคือเจตนาอย่างแท้จริงส่วนถ้อยคำนั้น เนื่องจากท่านผู้มีเกียรติได้เห็นแล้วว่ามีอยู่หลายความเห็น บางท่านก็เห็นดีเพราะว่าไม่ต้องการ เน้น บางท่านก็ต้องการให้เพิ่ม ทั้งนี้ทางคณะกรรมการมาธิการจึงคิดว่าถ้อยคำที่เขียนไว้อย่างนี้คงจะเข้าใจความหมายพอเพียงแล้ว ขอขอบคุณครับ

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : มาตรานี้เป็นมาตราที่คณะกรรมการมาธิการแก้ไข แล้วก็มีท่านสมาชิกขอเปลี่ยนแปลงถ้อยคำ คุณปลั่งจะตัดสินใจที่จะขอมติหรือไม่ครับ

นายปลั่ง มีจุล : กระผมไม่ตัดสินใจหรอกครับ เพียงแต่ให้เป็นข้อสังเกตไว้ในการที่พวกเราจะทำงานกันต่อไปข้างหน้า ก็ควรจะคำนึงถึงความสะดวกและประโยชน์ของประชาชนเป็นหลัก วิธีการนั้นก็ไม่ได้หมายความว่าเราจะขอให้ประชาชนเข้ามาในให้ทำการของเรา แล้วเอาเงินภาษีมาจ่ายให้เราเท่านั้น เราควรจะมีวิธีการให้เขาสะดวกสบาย ฝากเป็นข้อสังเกตไว้สำหรับในการปฏิบัติราชการต่อไปข้างหน้าเท่านั้นครับ

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : คุณปลั่งไม่ตัดสินใจคุณสุนทรละครับ ที่ขอเติมเป็นพียงระงับอะไรนั้น

นายสุนทร แก้วเนตร : ท่านประธานครับ เป็นโอกาสแรกที่กระผมเข้ามาอยู่ในสภาแห่งนี้และก็ได้พบกับผู้ใหญ่หลายท่าน ต่างก็บนแท็บจะเหมือนกันเรื่องการคอร์รัปชันที่เกิดขึ้นในทางราชการนี้ ท่านก็เป็นห่วงเหลือเกิน เพราะฉะนั้นกระผมเห็นว่าหากเติมคำนี้ลงไปแล้วหรือข้อความดังกล่าวนี้จะเป็นการ เน้น เพราะฉะนั้นกระผมจึงอยากจะให้เติมครับ

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ถ้าอย่างนั้นผมจะขอมติจากที่ประชุมนะครับ นติแรกเป็นว่าจะให้คงไว้ตามร่างเดิม หรือจะให้มีการแก้ไข

ต่อไปจะลงมติว่า จะแก้ไขตามคณะกรรมการ หรือแก้ไขตามที่คุณสุนทร เสนอ ผม
จะขอมติแรกต่อที่ประชุมว่า ผู้ใดเห็นควรคงไว้ตามร่างเดิมของรัฐบาล โปรดยกมือขึ้น

(มีสมาชิกยกมือ ๕ คน)

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ท่านผู้ใดเห็นสมควร
ให้มีการแก้ไขตามคณะกรรมการ โปรดยกมือขึ้น

(มีสมาชิกยกมือ ๔๑ คน)

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : เป็นอันว่าที่ประชุม
ลงมติให้มีการแก้ไขตามคณะกรรมการ ต่อไปผมจะขอมติว่า ท่านผู้ใดเห็นสมควร
แก้ไขตามคณะกรรมการ โปรดยกมือขึ้น

(มีสมาชิกยกมือ ๗๖ คน)

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ท่านผู้ใดเห็นควร
แก้ไขตามที่คุณสุนทร เสนอ โปรดยกมือขึ้น

(มีสมาชิกยกมือ ๖ คน)

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : เป็นอันว่าที่ประชุม
ลงมติให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการแก้ไข ขอให้เลขาธิการรัฐสภาดำเนินการต่อไป

พันเอก สงวน คำวงษา (เลขาธิการรัฐสภา) : มาตรา ๕๒ ทวิ

คณะกรรมการเพิ่มขึ้นใหม่

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ขอเชิญท่าน

กรรมการชี้แจงเพิ่มเติมมาตรา ๕๑ ทวิน

นายอมร จันทรมบูรณ์ (กรรมการ) : การที่ได้มีมาตรา ๕๒ ทวิ

นั้น ความจริงก็ได้อาจมาจากรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๑๗ ท่านผู้มั่งเกียรคืออาจจะสงสัยว่า ระบบ
งานของกระบวนการยุติธรรมนั้นหมายความว่าอย่างไร เมื่อเราได้มีบางหมวดกล่าว
ถึงศาลยุติธรรมแล้ว เจตนาที่คณะกรรมการได้เพิ่มขึ้น ก็เพราะความหมายของ
คำว่า "กระบวนการยุติธรรม" นั้นมีความหมายกว้างกว่าศาลยุติธรรมเพราะว่า

"กระบวนการยุติธรรม" มีความหมายรวมถึงระบบการสอบสวน พนักงานอัยการ รวมถึงอัยการประจำศาล การฟ้องร้อง การสอบสวน และการฟ้องร้องคดีด้วย งบประมาณจะกระจายเงินสั้น ๆ ว่า ปัญหาขณะนี้เป็นที่ประจักษ์กันอยู่ทั้งนี้ทางคณะกรรมการจึงได้เน้นถึงเรื่องงานของกระบวนการยุติธรรม เพื่อให้ให้เกิดการประสานงานกันทั้งกระบวนการยุติธรรม ขอขอบคุณครับ

นายแสวง พุทธิสถิตย์ : ท่านประธานครับ ยืนยันอีกทีครับ คือเมื่อก่อนยกอกว่า "อย่างจริงจัง" และ "เฉียบขาด" มาตรา ๕๒ ที่มันคงไม่ต้องจริงจังเท่าไรนะครับ คือหมายความว่า "รัฐพึงจัดระบบงานของกระบวนการยุติธรรมทำให้เกิดความยุติธรรมแก่ประชาชน" เป็นธรรมดา ๆ แล้ว ระบบงานกระทรวงยุติธรรมนั้นรวมหลายอย่าง คำว่าจตุรพักตรพิมานที่เราเห็นกันอยู่ ท่านควรจะต้องจัดการอย่างจริงจังหรือเฉียบขาดเหมือนกัน งบประมาณที่กล่าว พนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการ หรือศาลอะไรพวกนี้เป็นกระบวนการยุติธรรมหรือว่าราชทัณฑ์ที่สำคัญยิ่งเหมือนกันก็น่าจะมีคำว่า "จริงจัง" ลงไปด้วย หรือว่า "แท้จริง" ยุติธรรมอะไรให้แท้จริงลงไป นี่เป็นข้อคิดเห็นนะครับ คือเมื่อก่อนคำว่า "จริงจัง" และ "เฉียบขาด" มีอยู่ในมาตรา ๕๒ แล้ว ก็ควรจะคลุมมาถึงมาตรา ๕๓ ด้วย

นายมีชัย ฤชุพันธุ์ (กรรมาธิการ) : ท่านประธานที่เคารพ งบประมาณนี้ว่าการที่จะเขียนแนวนโยบายแห่งรัฐอย่างไรนั้นจะต้องยอมรับเสียก่อนว่า การที่เราเขียนแนวนโยบายแห่งรัฐนั้น เพื่อเป็นเครื่องสะท้อนความเป็นไปในสังคม ในขณะที่ใดในขณะหนึ่งออกมาให้เห็นว่าสังคมในขณะนั้นต้องการอะไรและยังขาดสิ่งใด เว้นแต่บางเรื่องที่เป็นเรื่องถาวรจำเป็นที่จะต้องเขียนไว้ เช่นในเรื่องการป้องกันประเทศ คงจะเป็นที่ยอมรับกันว่าบ้านเมืองเราในปัจจุบันนี้สภาวะในการบริหารราชการแผ่นดินนี้ระบบงานค่อนข้างจะยุ่งเหยิง มีข้อครหาในเนหาในเรื่องการประพฤติมิชอบในวงราชการอยู่มาก การที่เขียนเอาไว้ในเรื่องจริงจังและเฉียบขาด

เป็นเครื่องสะท้อนให้เห็นอะไรบางอย่าง ในเรื่องมาตรา ๕๒ ทวิ ที่ไม่มี "จริงจัง" และ "เจียมขนาด" นั้นต้องแยกเป็น ๒ กรณี ในกรณีการประพาศติไมชอบของบุคคลที่อยู่ในกระบวนการยุติธรรมนั้นอยู่ในมาตรา ๕๒ แล้ว สำหรับระบบงานของกระบวนการยุติธรรมนั้นคณะกรรมการมีความเห็นว่ายังไม่เลวร้ายถึงขนาดที่จะต้องมาเขียนความเจียมขนาดหรือจริงจังลงไป สิ่งที่สำคัญก็คือความรวดเร็ว จึงสะท้อนออกมาอย่างนี้ ถ้าท่านสมาชิกซึ่งอยู่ในวงการศึกษาเกิดความสงสัยจะเต็มไปด้วยคณะกรรมการก็ไม่ใช่ของ แต่กระผมคิดว่าในชั้นนี้เรายังไว้ใจกระบวนการยุติธรรมได้ ไม่ถึงกับต้องเนิ่นให้เห็นกันถึงขนาดนั้น ขอพระคุณครับ

ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ถ้าไม่มีท่านผู้ใด
คิดใจจะอภิปรายต่อไป ผมจะขอคืนครับ เนื่องจากคณะกรรมการได้มาตรา
๕๒ ทวินี้ไว้ ท่านผู้ใดเห็นว่าควรจะได้ตามคณะกรรมการ โปรดยกมือขึ้น

(มีสมาชิกยกมือ ๘๖ คน)

ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ท่านผู้ใดไม่เห็นด้วย
โปรดยกมือขึ้น

(ไม่มีสมาชิกยกมือ)

ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ไม่มี ก็เป็นอันว่าที่
ประชุมลงมติให้ตามคณะกรรมการ ขอให้เลขาธิการรัฐสภาดำเนินการต่อไป

พันเอก สงวน คำวงษา (เลขาธิการรัฐสภา) : มาตรา ๕๓ มี
การแก้ไข มีผู้แปรญัตติและขอสงวน

ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : มาตรา ๕๓ มี
ผู้แปรญัตติและขอสงวนคือคุณเฉลียว วัชรพุก คุณเฉลียวไม่อยู่ในที่ประชุมนี้และไม่ได้
มอบหมายใครไว้คอย ต่อไป มาตรา ๕๓ ทวิ มีผู้สงวนคำแปรญัตติคือคุณถนง สามเสน
วิล ขอเชิญครับ

นางกนก สามเสน วิไล : ท่านประธานสภาที่เคารพ คิฉินซอสงวน
 คำแปรญัตติของคิฉินไฉมาตรา ๕๓ ทวิ กังค่อไปนี้ ขอให้เพิ่มเป็นมาตรา ๕๓ ทวิ คือ
 ว่า "รัฐพึงให้ความสนับสุนนและส่งเสริมการพัฒนาเยาวชนของชาติ ให้เป็นผู้มี
 ความสมบูรณ์ ทั้งทางร่างกาย จิตใจ และสติปัญญา พร้อมทั้งระบับช่วงหน้าทีในการ
 สร้างสรรสังคม และพัฒนาประเทศชาติใหม่ความมั่นคง และเจริญก้าวหน้าสืบไป" ด้วย
 เหตุผลคังค่อไปนี้ ก่อนนคิฉินซอสงวนค่อของทานกรรมาชิกกรรมาชิกเมอคน ทาน
 บอควาในการร่างรัฐธรรมนูญนั้น คิฉินอาจจะพุกไมถุกคองทุกค่อพุกททานพุก แต่จิบใจ
 ความคิฉา ทานกลาววาในการร่างรัฐธรรมนูญนั้นเราจะคองกำหนดสิ่งใด ซึ่งเป็น
 เครื่องสะท้อนความเป็นไปของสังคมในขณะคิฉินหนึ่งซึ่งเป็นที่ยอมรับกันวา ยังขาด
 คกนคพรอง ใจหรือไมใช่ก็ไมทราบ แต่วาใจความอยางนั้นะคะ คิฉินก็เห็นวาจิบนี้
 ในเรื่องของการพัฒนาเยาวชนนั้นมีความขาดคกนคพรองเป็นอันมาก ทานจะเห็นได้
 วาแม่แทนสมาชิกคนเด็ยว วชิรพุก ซึ่งทานได้ขอสงวนคำแปรญัตติของทานไว้และ
 ไมได้มาที่จะเสนอในวันนี้ ทานก็คิฉินใจว่าประการหนึ่ง คิฉินในเรื่องของการกีฬาซึ่ง
 เยาวชนมีชวคมาก ไม่มีสถานทีที่จะให้เยาวชนได้เล่นกีฬาได้เพียงพอ และไมได้มีการ
 ที่จะจัดความสะดวกต่าง ๆ ตลอดจนกระทั่งแม่เตงประมาณก็มีไม่มาก นอกจากใน
 เรื่องของการกีฬาแล้ว เรื่องอื่น ๆ อีกมากมาย จะยกตัวอย่างเพื่อจะทราบเรียนได้
 ทีประชุมนี้คิฉินช่วยกันพิจารณาทีคิฉินว่า ในเรื่องของการกีฬาเราจำเป็นที่จะต้องมี
 การดูแลกันตั้งแต่ยังอยู่ในครรรมาธา เพื่อที่จะสร้างให้เขาเป็นคนทีออกมาเป็นมนุษย์
 ทีมีร่างกายแข็งแรง มีจิตใจสมบูรณ์และสติปัญญาทีคิฉินสิ่งเหล่านี้ เราก็มิได้มี
 งบประมาณเพียงพอที่จะให้การสนับสุนนในเรื่องของการมารคาทารกสงเคราะห์ ใน
 ร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้เขียนไว้วา เราจะให้ประชาชนเมื่อนานยคิฉิน แต่เรากมิได้
 เน้นหนักในเรื่องของการมารคาทารกสงเคราะห์ ซึ่งทั่วโลกนี้เขาถือกันวา เป็น
 รากฐานของมนุษย์ทีจะเกิดมาในโลกนี้จำเป็นที่จะคองสนใจและให้ความเอาใจใส่ต่อ
 การมารคาทารกสงเคราะห์ของเราแต่ก่อนนเคยมี แต่คิฉินรูสึกวาได้เพิกเฉยไป

ก็เป็นอันว่าเราไม่ให้ความสนใจเพียงพอ นอกจากนั้นเราได้พบว่าในเรื่องอื่น ๆ
 เยาวชนของเราได้กลายเป็นเยาวชนที่ไม่มีคุณภาพ เยาวชนของเราได้ตกไปเป็น
 เครื่องมือ ไปเป็นทาสของยาเสพติด และการประพฤติปฏิบัติที่นอกจากจะไม่เป็น
 ประโยชน์ต่อสังคมแล้วยังเป็นภัยต่อสังคมด้วย ทั้งนี้ก็แสดงให้เห็นถึงว่าเรายังขาด
 ความสนใจและเอาใจใส่ในเยาวชนของเรา จริงอยู่ได้มีมาตรการหลายมาตรการที่ได้
 กล่าวไว้ถึงเรื่องการศึกษาและอบรมอาชีพ แต่ว่าการศึกษาและการอบรมอาชีพนั้น
 ไปอยู่ในสถานการศึกษาต่าง ๆ ซึ่งที่ประชุมนี้ก็ได้ทราบแล้ว จนกระทั่งได้ให้ความ
 ปรุณาแก่เยาวชน โดยการผ่านพระราชบัญญัติการพัฒนาและส่งเสริมเยาวชนไปแล้ว
 เพราะเราเห็นกันว่าเยาวชนที่ไม่มีโอกาสจะได้เข้ามารับการศึกษาในสถานต่าง ๆ
 นั้น มีจำนวนถึง ๑๐ กว่าล้านคน และเป็นเยาวชนที่ก่อนจะเข้าโรงเรียนเสียอีก
 ๗ - ๘ ล้านคน เพราะฉะนั้นปัญหาต่าง ๆ ที่เราประสบกันอยู่ในทุกวันนี้ ถ้าจะไม่
 ปฏิเสธความเป็นจริงกันแล้วเราต้องยอมรับว่า ส่วนหนึ่งนั้นคือการที่เราไม่ได้สร้าง
 เยาวชนของเราให้เติบโตมาเป็นผู้มีร่างกายแข็งแรง ให้เป็นผู้ที่มีจิตใจมีคุณธรรม
 และเป็นผู้ที่รับผิดชอบได้ เพราะฉะนั้นจึงเห็นว่า เมื่อมีความเป็นจริงดังนี้แล้ว
 ที่แสดงให้เห็นว่าหน่วยงานราชการของเรา หรือผู้วางนโยบายหรือผู้บริหารงานของ
 เรานั้นยังไม่ได้ให้ความสนใจอย่างเพียงพอแก่เรื่องของเยาวชน ซึ่งเราต้องยอมรับ
 ว่าถ้าไม่มีเยาวชนที่ดีแล้วชาติของเราจะไปไม่ตลอดรอดฝั่ง จะเป็นชาติที่ไม่ได้รับ
 การพัฒนาหยุดยั้งไป เพราะฉะนั้นคิดนี้ก็คิดว่าจำเป็นจะต้องมีมาตรการอยู่ในรัฐ
 ธรรมนูญเพื่อที่จะเป็นการเตือนใจบรรดาข้าราชการและผู้วางนโยบาย และผู้บริหาร
 บ้านเมืองว่าจำเป็นจะต้องมีกฎหมายอื่น ๆ ออกมาเพื่อที่จะสร้างให้เยาวชน ของเรา
 ได้เป็นเยาวชนที่มีคุณภาพ ฉะนั้นอยากจะกราบเรียนเตือนความนึกคิดของเพื่อนสมาชิก
 ว่า ทั้ง ๆ ที่สถานใดตามพระราชบัญญัติจัดตั้งสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาเยาวชน ไป
 แล้ว แต่ท่านจะเห็นว่าในงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๒๒ นั้น ไม่มีงบประมาณแม้แต่บาท
 เดียวที่ได้กำหนดไว้เพื่อให้สำนักงานนี้ มันได้แสดงอย่างแจ่มชัดหรือยังคะว่า เรามัน

ไม่ได้คำนึงถึงเขวachsenเลย

ประการที่ ๒ เราได้ผ่านพระราชบัญญัติไปเป็นเวลาหลายเดือนแล้ว แต่จนบัดนี้สำนักงานก็ยังไม่ได้มีท้าวว่าจะตั้งขึ้นมาได้ ทั้ง ๆ ที่เรื่องหลายเรื่อง พระราชบัญญัติหลายพระราชบัญญัติที่ได้อ่านสภานี้หลังจากพระราชบัญญัติใหม่ การดำเนินการไปแล้ว เพราะฉะนั้นแสดงให้เห็นอย่างแจ่มชัดว่าจะเป็นเพราะเราไม่สนใจในเขวachsenหรือจะเป็นเพราะเราเห็นว่าเขวachsenเป็นผู้ที่จะทำลายชาติ ก็ไม่ทราบ ก็เลยไม่อยากจะสนับสุนกัน คิดนั้นก็ไม่ทราบว่าเพราะเหตุไร ก็อยากจะฝากกราบเรียนให้ประมุขนี้ไปช่วยพิจารณาด้วย

อีกประการหนึ่ง ที่ฉันอยากจะกราบเรียนว่า ทำไมฉันจึงได้ขอให้ทำเรื่องเขวachsenมาบัญญัติไว้ ความจริงก็ไม่ไรเป็นความคิดของฉันคนเดียว เป็นความคิดของบรรดาผู้ที่ทำงานเขวachsenหลายสิ่งของคนที่ได้มีการประชุมกันแล้วก็ขอให้ฉันในฐานะที่เป็นปากเสียงอยู่ในสภาให้นำมาเสนอให้ประมุขนี้ได้รับทราบ และให้ความสนใจ คือเราคงจะทราบที่ว่าครั้งหนึ่งเรามีสำนักงานเขวachsenแห่งชาติเพื่อที่จะพัฒนาเขวachsenของเรา แล้ววันหนึ่งก็ไม่มีใครขอให้ล้มสำนักงานนี้เสีย จริงอยู่ถึงแม้ว่าเราจะเขียนจดหมายออกมาแล้ว หรือจะเขียนรัฐธรรมนูญแล้วกล่มใครรัฐธรรมนูญสักกี่ฉบับฉันก็นับเห็นว่าฉบับที่ ๓๑ แปลว่า ๓๒ ฉบับนั้นกล่มไป ฉบับนี้อาจจะล้มไปอีกก็ได้ แต่อย่างไรก็ตามเวลาเราจะร่างรัฐธรรมนูญหรือเราจะทำอะไร ที่เกี่ยวกับเรื่องกฎบัตรกฎหมายนั้นเราก็มักจะไปของเก่า ๆ เสมอ เพราะฉะนั้นการที่ฉันอยากจะขอให้มาตราเพิ่มเติมมากเพื่อที่เราจะได้มีเครื่องเตือนใจ ผู้ที่จะเป็นผู้บัญญัติกฎหมายก็ ผู้ที่จะเป็นผู้วางนโยบายเพื่อการพัฒนาชาติก็ หรือผู้ที่จะเป็นผู้บริหารบ้านเมืองก็จะได้คำนึงถึงเรื่องของเขวachsenนี้เสมอ เพราะเหตุว่าเขวachsenมีอยู่ตลอดไป เขวachsenวันหนึ่งรุ่งขึ้นก็เป็นผู้ใหญ่ แต่ก็จะต้องมีเขวachsenขึ้นมา ในบ้านของทานทุกบ้านนั้นฉันแน่ใจเหลือเกินว่าทานกับลูกทานกับหลาน ลูกหลานของท่านไม่ว่าเขวachsenจะเติบโต แต่ว่าลูกหลานของเรา เราเป็นผู้ที่เรียกว่ามีฐานะที่พอสมควร

LIART

มีสติปัญญา เราอยู่ที่เราจะดูแลรักษาลูกของเราอย่างไรที่จะให้เติบโตเป็นคนที่มีคุณภาพ
 แต่ว่าประชาชนจำนวนอีกหลายสิบล้านเปอร์เซ็นต์ของประเทศเขาไม่อยู่ในฐานะเช่นนั้น
 เพราะแม่แต่ตัวของเขาเองเขาก็ยังจะเขาไม่รอกอยู่แล้ว จำเป็นที่รัฐจะต้องให้ความ
 สนใจและเอาใจใส่ ฉะนั้นจึงคิดว่าน่าจะได้อำนาจมาตราไว้ เพราะแม่แต่มาตราอื่น
 "ประชาชนชาวไทยไม่ว่าเพศกำเนิดหรือศาสนาโดยมอยู่ในความคุ้มครอง แห่ง
 รัฐธรรมนูญ" ซึ่งเราก็ได้รับคำอธิบายจากท่านกรรมการแล้วว่าแม่แต่เราซึ่ง
 มีอยู่เป็นจำนวนน้อยก็ยังได้รับการพิจารณา ได้รับการคำนึงถึงจากท่านกรรมการ
 เพราะฉะนั้นเยาวชนของเราจำนวนมากมาย ๒๐ กว่าเปอร์เซ็นต์ ของประเทศชาติ
 ฉะนั้นคิดว่าอยากจะขอร้องให้ท่านกรรมการก็ และเพื่อนสมาชิกก็ได้อำนาจคำนึง
 ถึงเขา และได้ให้กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญเพื่อแสดงให้เห็นว่าเรานั้นสนใจ และ
 ไม่ได้ทอดทิ้งเยาวชนของเรา ขอพระคุณคะ

นายมีชัย ฤชุพันธุ์ (กรรมการ) : ท่านประธานที่เคารพ ท่าน
 สมาชิกผู้เกี่ยวข้อง เจตนาของท่านสมาชิกนั้นเห็นจะไม่ต้องพูดถึง แล้วท่านเป็นบุคคล
 ตัวอย่างบุคคลหนึ่งในบ้านเราซึ่งมีอยู่น้อยนักที่เป็นห่วงเป็นใยในเรื่องเยาวชน และได้
 หุมห่ทุกสิ่งทุกอย่างสติปัญญา เงินทองและเวลาของท่านให้กับกิจกรรมเยาวชน
 เรื่องนี้คงไม่เป็นที่สงสัย แต่การที่คณะกรรมการมิได้เขียนเรื่องนี้ไว้ ใน
 รัฐธรรมนูญนั้น มีใจหมายความว่คณะกรรมการไม่ได้เห็นด้วยกับท่าน ในเรื่องการพัฒนา
 เยาวชน แต่คณะกรรมการเห็นว่ความรับผิดชอบต่าง ๆ ที่เขียนไว้ในแนวนโยบาย
 แห่งรัฐนั้นได้ครอบคลุมถึงกิจกรรมต่าง ๆ ที่เป็นของเยาวชนแล้วหลายประการและ
 นอกจากนั้นการที่เขียนหรือไม่เขียนไว้ซึ่งมีใจหมายความว่ รัฐในปัจจุบันจะไม่ได้
 ทำกิจกรรมเรื่องเยาวชนหรือจะทำไมได้ คราวนี้ถ้าอย่างนั้นก็ยังมีปัญหาว่าทำไมจึงไม่
 เขียนเอาไว้ คณะกรรมการก็เห็นว่าเราได้แบ่งแยกอะไรไว้มากแล้ว ชายก็
 แยกชว่ก็แยก หญิงก็แยกกับชาย สิ่งที่จะสะท้อนในรัฐธรรมนูญนี้จึงไม่ควรจะแยก
 คนแก่กับคนหนุ่มอีกต่อไป คนทุกคนนี้จะต้องมีสมรรถภาพที่จะพัฒนาประเทศด้วยกัน

หลังนี้ ปัญหาที่อยู่ทั่วทุกวันนี้เรามีปัญหาเรื่องเยาวชนมากมายถึงขนาดจะต้องมาเขียนสะท้อนไว้ในรัฐธรรมนูญจริงหรือไม่ กระผมเห็นว่าเยาวชนของเรายังเป็นคนที่คืบเนื่องจากวัฒนธรรมของเราไม่เหมือนกับของชาติอื่น ๆ เรามีความสัมพันธ์ที่เชื่อมกันระหว่างครอบครัว และเยาวชนของครอบครัวนั้น ๆ ถ้าจะมีปัญหาบางครอบครัวที่เกิดการแตกแยกก่อให้เกิดความผิดพลาดขึ้นในเยาวชนของครอบครัวนั้น ก็เป็นเรื่องของชอยกเวิน ถ้าหากว่าคนที่สนใจเกี่ยวข้องกับกิจกรรมของเยาวชนแล้ว จะต้องยอมรับว่าเยาวชนที่มีปัญหาบางคนนั้นเกิดขึ้นจากความไม่เอาใจใส่ดูแล ของบิดามารดา เราอาจจะเถียงกันว่า ก็แน่ละ เขามาจากครอบครัวที่ยากจน บิดามารดาขอมไม่มีเวลาที่จะเอาใจใส่ดูแล แต่หาเป็นเช่นนั้นไม่ คนที่มาจากครอบครัวที่มีฐานะก็เกิดหลายกรณีเกิดเหตุการณ์อย่างนั้น เหตุการณ์อย่างนั้นเกิดขึ้นได้อย่างไร กระผมไม่อยากจะพูดว่าเป็นสาเหตุเดียว แต่อยากกราบเรียนเป็นข้อสังเกตว่า เหตุการณ์อย่างนั้นอาจจะเกิดขึ้นเพราะเราเลียนแบบวัฒนธรรมของชาติอื่นมากเกินไป พอแมสนใจในสังคมส่วนรวมเพื่อประโยชน์บางอย่างโดยบางกรณีอาจจะล้มลุกที่อยู่ไกลไกลตัว ปัญหาจึงเกิดขึ้น ถ้าหากว่ามีความจำเป็นในการที่จะต้องพัฒนาจิตใจ หรือพัฒนาความรับผิดชอบ กระผมคิดว่าจะต้องพัฒนาคนรุ่นเราในแหละให้รู้จักรับผิดชอบในลูกหลาน แล้วคนก็ไกลเคียงกับลูกหลาน ถ้าทุกคนสามารถทำอย่างนี้ได้ การพัฒนาเยาวชนก็เลยจะไม่ต้องทำ ไม่ต้องใช้เงินของรัฐไปทำปัญหาของสังคมก็จะไม่เกิดขึ้น เมื่อข้อเท็จจริงเป็นอย่างนี้ แล้วคณะกรรมการก็เห็นว่า บทบัญญัติต่าง ๆ ในรัฐธรรมนูญได้ครอบคลุมถึงอยู่แล้ว จึงเห็นว่าไม่จำเป็นต้องบัญญัติในเรื่องนี้เพิ่มขึ้นอีก ส่วนเจตนาคือของท่านผู้แปรญัตตินั้นคณะกรรมการได้เห็น ขอบพระคุณครับ

นายประทีป ชูมาฉนะ : กระผมเห็นด้วยกับท่านผู้ชอแปรญัตติที่ ต้องการจะให้บทบัญญัติอย่างนั้นขึ้นเพื่อจะเห็นเท่านั้น เพราะว่าถ้าเรามีบทบัญญัติอย่างนั้นจะเป็นเครื่องเตือนใจของรัฐบาลคอ ๆ ไปด้วยจะต้องเหลียวแลถึงการพัฒนาเยาวชน

แม้ว่าจะมีบทบัญญัติอยู่ที่ไหนก็ตาม แต่ในมาตรา ๕๒ เราก็กัง
 เติมคำว่า "อย่างจริงจัง" และ "โดยเจียมขาด" เพื่อเป็นการเน้น เพราะ
 ฉะนั้นก็จะไม่เป็นการเสียหายอะไรที่เราจะเตือนย้ำเป็นพิเศษ เกี่ยวกับ
 เขาวชนเพื่อเป็นการกำชับให้รัฐบาลคอย ๆ ไปว่าจะต้องเหลียวแลปัญหาพัฒนา เขาวชน
 และถ้าหากว่าเรามีบทบัญญัติอย่างที่ผู้แปรญัตติขอเดิมนักไม่ว่าจะเป็นการแบ่งแยก เกิด
 การแบ่งแยกระหว่าง เขาวชนกับยูใหญ่ แล้วก็เป็นการยอมรับอยู่ในตัวว่าบ้านเรา
 กำลังมีปัญหาเรื่อง เขาวชน ขอให้ท่านผู้มีเกียรติโปรดเทียบกับมาตรา ๕๓ ทวิที่
 คณะกรรมาธิการ เติมแล้ว ท่านจะเห็นได้ว่าข้อเสนอนี้จะเป็นข้อปล้ำกยอกว่าปัญหา
 เขาวชน เราก็กังเติมเข้าไปได้ เพราะฉะนั้นข้อที่ท่านผู้แปรญัตติจะให้เติมเรื่อง
 การพัฒนาเขาวชนเพื่อแสดงความเป็นห่วง เป็นใย แสดงการรับรู้ถึงความสำคัญของ
 เขาวชน น่าจะไม่เสียหายอะไร และถ้าเติมไปแล้ว กระทบกัังส่งสัยอยู่ขอเดียว
 ว่าเมื่อของคณะกรรมาธิการมีมาตรา ๕๓ ทวิ ของท่านผู้แปรญัตติที่มีมาตรา ๕๓ ทวิ
 และถ้าหากว่าท่านผู้แปรญัตติเกิดขึ้นขึ้นมา ของคณะกรรมาธิการก็เลยยังคงอยู่
 เราจะจัดอย่างไร จะเรียกมาตรา ๕๓ ทวิด้วยกัน หรือจะอย่างไร ไม่ทราบ
 ขอขอบคุณครับ

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ครับ ผมเข้าใจว่า
 เขาขอเพิ่มเติมมาตรา ๕๓ ทวิ คงจะเป็นวรรคสองของมาตรา ๕๓ ทวิ คุณถาม
 จะสรุปอะไรหรือไม่ เชิญครับ

นางกนก สามเสน วิล : ท่านประธานที่เคารพ คือคิดนึคความเพื่อน
 สมาชิกที่สนใจจะอภิปรายในเรื่องนี้ คิดนึจะขอสรุปสั้น ๆ ก่อนหลังก่อนที่จะมีการ
 ลงมติเท่านั้นเองคะ

นายอารี วัลยะเสวี : ท่านประธานที่เคารพ ผมขอสนับสนุนท่าน
 สมาชิกผู้ขอแปรญัตติควยเหตุผลทว่าคอกท่านกรรมาธิการ ขอโทษคองขอประธาน
 เอย์ชื่อ คือคุณสมชัยเอย์ถึงนึ ผมเข้าใจว่าท่านสมาชิกขอแปรญัตติคานมีความหมาย

LIART

คนละอย่างครับ เราต้องเข้าใจว่าประชาชนของเราที่มีประมาณเกือบ ๒๐ ล้าน คนที่มีอายุต่ำกว่า ๑๕ ปี แล้วเราต้องเข้าใจว่าประชาชนของเราอยู่ละ ๕๕ อยู่ในชนบท ผมเข้าใจว่าทนายแปร์ญัตติคงจะหมายถึงประชาชนส่วนใหญ่ ซึ่งเป็นเด็ก และอยู่ในชนบท พวกประชาชนเหล่านี้เราต้องเข้าใจว่า เขาคืออนาคตของ ประเทศชาติ เราต้องเข้าใจว่าความมั่นคงของประเทศชาติเราขึ้นอยู่กับคุณภาพของ ประชาชนพวกนี้ เราจะต่อสู้กับอีกสักหนึ่ง ข้อสำคัญที่สุดคือทำอย่างไรที่จะทำให้ คุณภาพประชาชนของเราที่จะเติบโตต่อไปในอีก ๑๐ ปี ๑๕ ปีข้างหน้าเป็นประชาชน ที่มีคุณภาพใครมาตลอดไม่ได้ เพราะฉะนั้นเราจึงจำเป็นต้องเห็นว่ารัฐธรรมนูญจะ สะท้อนถึงปัญหาในปัจจุบัน เราเห็นว่าต้องพูด หรือต้องเขียนไว้ในนี้เพื่อที่จะเป็น แนวนโยบายที่รัฐจะต้องเอาใจใส่ในการจะปรับปรุงสนับสนุน และที่คำแปร์ญัตติ ถ้าอ่านแล้วจะเห็นว่า การพัฒนานโยบายทางด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา เกี่ยว ข้องกับสวัสดิการที่เราจะต้องพึงให้กับเด็กพวกนี้ เพราะเด็กพวกนี้อยู่ตามชนบท พอ แม่ยากจนและมีไม่นอนอยู่ในภาวะที่จะช่วยเหลือลูกไม่ได้ ผมคิดว่าเป็นหน้าที่หนึ่งของรัฐ จะต้องรับเพราะเขาเกิดมาเป็นประชาชนคนไทย ถ้าเราไม่สามารถจะให้เขาเป็น ผู้ใหญ่ที่มีความสมบูรณ์ มีความคิด มีความอ่านเป็นของตัวเอง ช่วยตัวเองได้แล้ว ผมว่าเราจะอยู่ในฐานะลำบากในอีก ๑๐ ปีคือไปข้างหน้า หากเพื่อนบ้านต่าง ๆ เราควรมีวิธีการปกครองแบบนั้นอาจจะทำให้คุณเห็นว่าเขาคือไปดีกว่าเราเพราะ ฉะนั้นเพื่อให้การสนับสนุนเป็นไปอย่างจริงจัง ผมคิดว่าเราควรจะต้องมีไว้ใน รัฐธรรมนูญเพื่อให้เห็นสะท้อนว่าเรื่องนี้เป็นปัญหา รัฐไม่ว่าจะรัฐใดก็ตาม เขามารับภาระหน้าที่แล้ว จะต้องให้การสนับสนุนเรื่องนี้ ผมจึงขอสนับสนุนสมาชิกที่ขอ แปร์ญัตติ ขอพระคุณครับ

นางกนก สามเสน วิส ทานประธานสภาที่เคารพ ที่ฉันต้อง
ขอขอพระคุณเพื่อนสมาชิกที่ท่านได้ให้ความสนับสนุนทั้ง ๒ ท่าน และท่านได้ชี้ให้
เห็นในสิ่งซึ่งฉันน่าจะอธิบายไม่เพียงพอและทำให้เห็นแก่นแท้พอ ที่ฉันใครจะขอ

LIRT

สรุปว่า ภาวะปัญหาของเยาวชนเราไม่ใช่เป็นเรื่องของวัฒนธรรมอะไร มากมาย
 อย่างที่ท่านกรรมาธิการกล่าวหรือคะ ปัญหาใหญ่ของเราคือเรื่องเศรษฐกิจของ
 ครอบครัว เศรษฐกิจของบ้านเมือง ซึ่งก็ยอมรับกันอยู่ทุกวันนี้อยู่แล้ว รัฐบาลก็
 ยอมรับอยู่แล้วว่าเรื่องของเศรษฐกิจนั้นเป็นเรื่องใหญ่ จนกระทั่งกำหนดไว้ใน
 รัฐธรรมนูญว่ารัฐบาลต้อง ๆ ไปจะต้องพยายามแก้ไขปัญหาค่าความเหลื่อมล้ำระหว่าง
 ชนชั้นให้แคบเข้าก็เป็นการยอมรับอยู่แล้ว แล้วปัญหาเศรษฐกิจนี้แหละเป็นเรื่องใหญ่
 ที่ทำให้เยาวชนของเราเป็นเหยื่อตกคุณภาพ ถึงที่ทราบเรียบร้อยแล้ว คิดน้อยอยากจะ
 กราบเรียนนิดหนึ่ง ตัวอย่างง่าย ๆ เมื่อวันที่ ๑๔ วันที่ ๑๕ วันที่ ๒๐ เดือน
 ที่แล้วนี้ เราได้มีนักศึกษามหาวิทยาลัยมหิดล แผนกสาธารณสุขศาสตร์ แผนกเทคนิค
 การแพทย์ มีนายแพทย์และมีอาจารย์จากมหาวิทยาลัยมหิดลรวมทั้งหมด ๓๐ กว่าคน
 ได้เดินทางไปที่บ้านดอนแรก อำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์แล้วได้ ไปตรวจ
 ๑๐๐ กว่าครอบครัว เป็นจำนวนประชากร ๒,๐๐๐ กว่าคน ปรากฏว่าเกือบจะทั้ง
 ๒,๐๐๐ คนเป็นโรคพยาธิ บ่นว่าทุกคนมีโรคซึ่งทำให้ประชากรในถิ่นเป็นโรค
 ทองเค็ม จนกระทั่งพวกนักศึกษาต้องออกไปช่วยกัน เป็นการแสดงให้เห็นแล้วหรือ
 ยิงว่าประชากรของเราทำอะไร โดยเฉพาะเยาวชนเขาเป็นเด็กเขาไม่สามารถ
 จะช่วยตัวเองได้ จำเป็นที่จะต้องมีคนไปช่วยเขา จำเป็นจะต้องมีมาตรการที่
 จะทำให้รัฐ ที่จะทำให้ข้าราชการนั้นสนใจที่จะไปช่วยเขา ประเทศไทยนี้ คิดนัก
 อยากจะกราบเรียนว่า ไม่เฉพาะเยาวชนหรือ ไม่ว่าหญิงไม่ว่าชาย ไม่ว่าเด็ก
 ไม่ว่าผู้ใหญ่ก็ได้รับการพัฒนาทั้งนั้นคนละเล็กคนละน้อย แม้เราจะจำเป็นต้อง
 ได้รับการพัฒนาเหมือนกัน เพราะฉะนั้นคิดนึกถึงความบังเอิญพวกที่อยู่ในชนบทและเป็น
 เยาวชนนั้นเขาไม่สามารถที่จะช่วยตัวเองได้ เขาก็จำเป็นต้องได้รับการ
 บริการจากผู้อื่น และผู้อื่นนั้นจะเป็นใครนอกจากรัฐ ข้าราชการที่ทำงานของรัฐ
 นั้นหากจำเป็นจะต้องมีอะไรที่เป็นเครื่องกระตุ้นเหมือนกัน แม้กระทั่งการทำงาน
 ธรรมดาเราจะต้องเขียนไว้ว่า ในมีประสิทธิภาพอย่างจริงจังไม่ให้มีคอร์รัปชัน

ต้องปรามอย่างเด็ดขาด อะไรอย่างนี้เป็นต้น เพราะฉะนั้นถ้าเรามีมาตรการเช่นนี้ จะทำให้ข้าราชการของเราคำนึงถึงในเรื่องนี้มากขึ้น แล้วก็จะได้ไปทำงานอย่างจริงจังอย่างที่ท่านเขียนไว้ อยากจะให้เขาทำจริงจัง เขาจะได้ไปทำจริงจัง และจริงจังผลออกมาจะเป็นประโยชน์แก่ใคร ก็เป็นประโยชน์แก่เรานะคะ เป็นประโยชน์แก่ผู้ที่อยู่ในบ้านเมืองแล้วก็ประโยชน์แก่ชาติบ้านเมืองต่อไปด้วย คิดนั้นก็คิดว่าอยากจะให้ท่านทั้งหลายได้พิจารณาคุณะคะ เวลานี้เรากำลังพูดถึงประเทศที่เขามีกฎเมืองมาก ๆ และเป็นประเทศที่สังคมนิยมหรือประเทศคอมมิวนิสต์ เช่น ไปดูเมืองจีนกันมากมายก่ายกองนั้น ท่านจะเห็นว่าในประเทศคอมมิวนิสต์ก็คือโซเชี่ยลลิสต์ก็ หรือประเทศประชาธิปไตยก็เช่นเขาให้ความสำคัญแก่เยาวชน และเขาให้ความสำคัญสนับสนุนพัฒนาเยาวชนอย่างจริงจัง เพราะเขารู้ว่าเขาไม่ทำอย่างนั้นแล้ว ไม่ว่าเขาจะไปแก้อะไรเรื่องอะไรก็ตาม แล้วก็ไม่ค่อยอย่างจริงจัง อย่างเวียตนามนี่พอเวลาที่เขาเริ่มหยุดสงคราม สิ่งแรกที่เขาคือ การสร้างสถานเลี้ยงเด็กกำพร้าวัยเรียน ๕,๐๐๐ แห่ง แล้วคิดมันยังอยู่ในยุคกับยุคของเวียตนามที่อยู่ในประเทศไทยเมื่อ ๒ - ๓ วันนั้น ท่านก็ยอมรับเขาเห็นว่าการจะสร้างเยาวชนนั้นเป็นไพรออริตี้ (Priority) เป็นเฟิร์สท์ไพรออริตี้ (First priority) ของเขา เขาสร้างทันที ๕,๐๐๐ แห่ง เพราะอะไร ก็เพราะเขาคิดว่าไม่ช้าเขาก็ตาย ถ้าเรายังคิดว่าเราไม่ตายก็ไม่เป็นไรไม่ต้องพัฒนาเด็กเยาวชน เราก็ไปครองไปเรื่อย ๆ แต่เขาคิดว่าไม่ช้าเขาตายแน่ เพราะฉะนั้นเขาก็ต้องสร้างเยาวชนขึ้นมารับช่วงงานของเขา นี่แสดงให้เห็นว่าเขาเห็นเป็นเรื่องสำคัญ ในประเทศจีนเขาจะพักอยู่แต่เรื่องเยาวชน ๆ อุตลอดเวลา เพราะเขาเห็นว่าเยาวชนเป็นต้นทุนพลัง เป็นผู้ที่กำลังมีอุดมการณ์สูงไม่มีหวังไม่มีโย ไม่มีครอบครัวที่จะต้องหวัง ไม่มีมรดกที่จะต้องหวัง เพราะฉะนั้นเขาเอาเยาวชนมาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาของเขา แต่ว่าเราจะเอาเยาวชนมาเป็นเครื่องมือในงานพัฒนาของเราได้ไหม เราต้องพัฒนาเยาวชนเสียก่อน คิดมันจึงคิดว่าเรา

จำเป็นที่จะต้องมีการกำหนดไว้ในร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ เพื่อให้จะได้มีการเอาใจใส่
สนใจอย่างจริงจังก็ขอสรุปเพียงเท่านี้แหละค่ะ ขอพระคุณ

นายอตุล วิเชียรเจริญ (กรรมาธิการ) : ท่านประธานที่เคารพ
เรื่องความสำคัญของเยาวชนนั้น กระผมคิดว่าไม่มีปัญหา กรรมาธิการทุกท่าน
เห็นที่สำคัญ ปัญหาที่มีอยู่แต่เพียงความambuดูที่ที่มีอยู่แล้ว เป็นการที่จะให้หลักประกัน
แล้วเป็นการที่จะชี้แนวทางให้แก่วัยรุ่นดำเนินการส่งเสริมเยาวชนเพียงพอหรือไม่
แล้วสมควรหรือไม่ที่จะเพิ่มเติมข้อความที่ท่านสมาชิกผู้เกียรติได้ขอสงวนไว้

สำหรับประเด็นในข้อที่ว่าถึงแม้ว่าจะสำคัญ แต่ก็ไม่มีความจำเป็น
ที่จะต้องมาเขียนไว้ต่างหากนั้น คณะกรรมาธิการได้พิจารณาไตร่ตรองดูแล้วก็
เห็นว่าไม่น่าจะจำเป็น เพราะเหตุว่าในของมาตรา ๕๓ ที่มีอยู่นั้น มีอยู่อย่าง
เพียงพอ โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้าไปรื้อถอนเอาความในบรรทัดแรก "รัฐพึง
ส่งเสริมและบำรุงการศึกษาอบรม" คำว่า "การศึกษา" นั้น ในแบบฉบับของ
ไทยเรายังยึดถือกันตลอดมาจนกระทั่งถึงทุกวันนี้ ประกอบด้วยพุทธศักราชวิศึกษา
และพลศึกษาที่คลุมอยู่แล้ว หลักในการเขียนนั้นเราก็พยายามที่จะเขียนให้สั้น
แต่กินความได้มาก ถ้าหากเรามาเขียนละเอียดไปในเรื่องใดนั้น ถ้าไม่เป็
นการที่จะก่อให้เกิดผลในทางที่ต้องการ เมื่อไม่มีความแล้วก็จะทำให้เกิด
ปัญหาในการตีความกันในภายหลัง คณะกรรมาธิการจึงเห็นว่า เรื่องของมาตรา
๕๓ นั้นคลุมอยู่ทั้งหมดในทุกด้าน แต่อย่างไรก็ตามหากทางสภาเห็นประการ
ใดแล้วแต่สภาจะมีมติวินิจฉัยเห็นตามนั้น แต่คณะกรรมาธิการได้พิจารณาแล้ว
เห็นว่าตามร่างที่ปรากฏอยู่น่าจะเป็นการเพียงพอคลุมตามความประสงค์ ของ
ท่านผู้ขอแปรญัตติไว้

ส่วนที่ไ้มีท่านหนึ่งอภิปรายว่าในเรื่องเล็กน้อยอย่าง เป็นคนว่า
มาตรา ๕๓ ทวิ ก็มีอยู่แล้วก็ยังมีบัญญัติเพิ่มเป็นมาตรา ๕๓ ทวิ ซึ่งมีความว่า
"รัฐพึงสนับสนุนการวิจัยในศิลปะและวิทยาการต่าง ๆ และพึงส่งเสริมการใช้

LIRT

วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในการพัฒนาประเทศ" ในข้อนี้คณะกรรมการมาธิการ
ใครจะขอเรียนชี้แจงว่า เป็นคนละเรื่อง นี้เป็นเรื่องของการวิจัยแล้วก็มีอยู่
ในรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๖๓

ในประการที่ ๒ มาตรา ๕๑ ทวิ เป็นคำขอแปรญัตติของท่าน
สมาชิกผู้เกียรติ ท่านหนึ่งที่ได้ขอแปรญัตติเข้ามา คือคุณสง่า สรพรศรี คณะ
กรรมการก็ได้ใคร่ครวญเห็นว่าก็เป็นการสมควรที่จะนำมาบัญญัติไว้ แล้วก็
คนละเรื่อง ไม่มีปัญหาความขัดข้อง คณะกรรมการก็มีประเด็นที่จะชี้แจง
เพิ่มเติมจากที่ไต่ถามการชี้แจงไว้แล้วเพียงเท่านี้ ก็แล้วแต่สภาจะมีมติวินิจฉัยเป็น
ประการใด ก็แล้วแต่สภาจะเห็นสมควรครับ

นายชนะ รุ่งแสง : ท่านประธานที่เคารพ โดยความเป็นจริง
แล้วกระผมไม่ค่อยมีอะไร เห็นด้วยกับสมาชิกขอแปรญัตติ คือคุณกนก สามเสนวิท
นิก และยิ่งไปกว่านั้นกระผมยังมีความรู้สึกว่าคุณท่านผู้เข้ามาสภาแห่งนี้
จะคัดค้านใครเลยวาทะไร ๆ ท่านสมาชิกท่านนั้นก็คงจะพูดถึงเรื่อง เข้าวชน
และในครั้งนั้นท่านก็ได้พูดถึงเรื่อง เข้าวชน อย่างที่เราหวังกันไว้ และในการ
พูดแต่ละครั้งนั้นจะไปแอสซุ่ม (Assume) ทั้งหมดว่าสิ่งนั้นไปประโยชน์
กระผมคิดว่าไม่เป็นธรรมเป็นอย่างยิ่ง กระผมคิดว่าเข้าวชนในปัจจุบันนี้
เมื่อก่อนเราคิดกันว่าเข้าวชน คือผู้สร้างสรรคเดี๋ยวนี้เราต้องยอมรับกันว่า
เข้าวชน คือปัญหาของสังคม พ่อ แม่ ปู่ ย่า ตา ยาย ทั้งหลายเมื่อก่อนนั้น
พมหนากันเป็นหลักใหญ่บูรณยาพกับกับบอกว่า แหม พ่อคุณะไรคิดนะที่ลูกเอา
โคคีย์โคคีย์ แต่เดี๋ยวนี้สภาพสังคมเปลี่ยนแปลงไปภาพหน้ากันคนแทนที่จะ
ทักกันว่าไรคิดนะที่ลูกเอาโคคีย์โคคีย์เป็นเจ้าชู้มุลนาย แต่เขาจะพูดว่า กระผม
ขอใช้ค่าไม่สุภาพหนอยว่าลูกไม่ระยำคำขอม สภาพสังคมเป็นอย่างนี้ และใน
เวลาเดียวกันเราต้องยอมรับว่าจำนวนเข้าวชน ที่มีอยู่ในชาติบ้านเมืองของเรา
นั้นมากมายเหลือเกิน ทั้งเข้าวชนที่อยู่ในโรงเรียน ทั้งเข้าวชนที่อยู่นอก

โรงเรียน เขวาชนที่มั่งงานทำและเขวาชนที่ไม่มั่งงานทำ กระผมอยากจะกราบ
เรียนท่านประธานว่า ใครคือเจ้าภาพผู้รับผิดชอบกับเขวาชนเหล่านั้น กระทรวง
ศึกษาหรือ ทบวงมหาวิทยาลัยหรือ กระทรวงมหาดไทยหรือ กรมแรงงาน หรือ
ใครคือเจ้าภาพหลักที่จะรับผิดชอบกับเขวาชนเหล่านั้นบ้าง เขวาชนไทยจึง เป็น
เขวาชนต่างชาติที่ทาง กระผมอยากจะพูดว่า เคยสงสัยที่เขวาชนสร้างปัญหาขึ้นมา
ถ้าท่านจะเข้าไปกองร้อยสักกองร้อยหนึ่งไม่ว่าจะเป็นกองร้อยของทหาร หรือ
กองร้อยของตำรวจหรือลงไปในเรื่องบัสสักลำหนึ่งจะเห็นว่ามีเด็กหนุ่มของเราที่ผ่าน
การศึกษามาโรงเรียนทหารมาแล้ว เริ่มมียาเสพติดกันเข้าไปในกลุ่มคนพวกนั้น
เขาเหล่านั้นคือกำลังสำคัญของประเทศชาติ เราคิดถึงกับสิ่งเดิม ๆ กันว่า เมื่อ
โตขึ้นมาอายุเท่านี้จะต้องได้รับการศึกษา เมื่อโตขึ้นมาเท่านี้จะได้รับการอบรมที่
เหนือกว่า โตขึ้นมาจะมาทำงาน แต่เขวาชนในไทยปัจจุบันไม่ได้อยู่ในสภาพอย่างที่
เราหลงคิดแล้วแต่เดิม เขาเหล่านั้นมีอะไรที่เราตามไม่ทัน กระผมอยากจะกราบ
เรียนว่า คนที่จะเป็นลูกหรือคนที่เป็นพ่อแม่อยู่ในปัจจุบันนี้ เมื่อตัวเองเป็นลูกนั้น
ต้องยอมรับว่าเราไม่ได้สร้างปัญหาให้กับพ่อแม่เท่าที่ควร หรือเราไม่ได้สร้างปัญหา
ให้กับสังคมเท่าที่ควร แต่ในปัจจุบันนี้เขวาชนคือผู้สร้างปัญหาให้กับพ่อแม่ เขวาชน
คือผู้สร้างปัญหาให้กับสังคม การหยิบยกเอามาใช้ไว้ในรัฐธรรมนูญ อย่างที่ท่าน
สมาชิก คุณกนก สามเสน วิไล ไชยหยิบยกขึ้นมาขึ้น กระผมว่าไม่ใช่เป็นเรื่องของ
การเสียเปล่าหรอก อย่างน้อยก็เป็นภาระกระตุ้นให้ผู้รับผิดชอบผู้บริหารทั้งหลายได้
เห็นว่าเขวาชนคือปัญหาสำคัญที่จะต้องมีการรับผิดชอบแก้ไขกันโดยแท้จริงแล้ว สิ่งที่
ส่วนราชการทั้งหลายประพฤติปฏิบัติกันอยู่ รับผิดชอบกันอยู่ขณะนี้ กระผมว่าเป็น
เรื่องของนักซีโรยหน้า เป็นเรื่องของความฉ้อฉล และเป็นเรื่องของคนที่มีความ
กระตือรือร้นเป็นพิเศษจึงจะทำ แต่ภาวระหลังนี้กระผมมองไม่เห็นว่เป็นส่วนราชการใด
คือผู้รับผิดชอบ ถ้าจะกำหนดไว้ก็คงจะไม่ไรหนักในร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้นัก
กระผมคิดว่าน่าจะเป็นเรื่องที่พอจะอนุมัติไม่ได้ ถ้าคณะกรรมาธิการจะเห็นใจ

ต่อท่านสมาชิกหรือคิดว่าจะเป็นประโยชน์แล้วโดยคำที่ท่านสมาชิกคุณนก สามเสน วิลล์ เขียนมานั้นอาจจะพิมพ์เพียง หูหว่าเกินไปสักหน่อย ถ้าคณะกรรมการจะ พิจารณาพิเคราะห์บางส่วน บางอย่าง และจะเติมไปตรงไหนนั้น กระผมว่าสมาชิกผู้แปร ญัตติคือคุณนก สามเสน วิลล์ คงจะไม่โมเมนต์ (Mind) ในสิ่งนั้น ขอบพระคุณ ครับ

ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ผมคิดว่าพอจะรู้ เรื่องแล้วครับ ที่ปัญหาอยากจะเรียนหรือคณะกรรมการ คือคณะกรรมการ เติมมาตรา ๕๓ หวีขึ้นมา และท่านสมาชิกคือคุณนก สามเสน วิลล์ ขอแปรญัตติ และขอสงวนไว้เนื่อความที่ขอแปรญัตติกับที่เติมขึ้นมาไม่เข้ากัน ผมสมมุติว่า ถ้าสภาจะรับทั้ง ๒ ประเด็นนี้ คณะกรรมการจะจัดช่องหรือไม่ว่าจะเรียงลำดับ เสียใหม่

นายมีชัย ฤชุพันธุ์ (กรรมาธิการ) : ทวนแปรประธานที่เคารพ ถ้าสภา รับหลักการร่างของท่านสมาชิกที่สงวนไว้ ก็คงไม่มีปัญหา ในชั้นนี้ใช้เป็น ๕๓/๑ แล้วก็มี ๕๓ หวีไปก่อน เมื่อเราจบแล้วกลับมาเรียงเลขมาตรากันใหม่ คงไม่มีปัญหาครับ

ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : เอาละครับ เพื่อ ความเข้าใจก็อย่างนั้นผมจะขอมติจากที่ประชุม โดยมาตรา ๕๓ หวีที่คณะกรรมการ ได้เพิ่มเติมขึ้น ผมจะขอมติครั้งแรกก่อน ท่านผู้ใดเห็นควยคามที่คณะกรรมการ เพิ่มเติมมาตรา ๕๓ หวี โปรดยกมือขึ้น

(มีสมาชิกยกมือเป็นส่วนมาก)

ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ท่านผู้ใดไม่เห็นควย โปรดยกมือขึ้น

(ไม่มีสมาชิกยกมือ)

ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ไม่มี เป็นอันว่าที่ ประชุมลงมติให้คงไว้ตามที่คณะกรรมการ เติมมาตรา ๕๓ หวี ที่ผมจะขอมติอีก ครั้งหนึ่งว่าตามคำแปรญัตติของคุณนก สามเสน วิลล์ ที่ท่านผู้ใดเห็นควย โปรด ยกมือขึ้น

(ไม่มีสมาชิกยกมือเป็นส่วนมาก)

ญัตติที่เสนอที่แทนประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ท่านผู้ใดไม่เห็นด้วย
ไปรยกมือขึ้น

(ไม่มีสมาชิกยกมือ)

ญัตติที่เสนอที่แทนประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ไม่มี เป็นอันว่า
ที่ประชุมลงมติเห็นด้วยตามคำแปรญัตติของคุณกนก สามเสน วิไล คณะกรรมาธิการ
ก็ไปเรียงเลขมาตราใหม่ครบ

นายมีชัย ฤชุพันธุ์ (กรรมาธิการ) : ท่านประธานที่เคารพ ท่าน
สมาชิกผู้มีเกียรติ กระผมขอหารือกับท่านสมาชิกที่ขอสงวนไว้ว่าท่านจะขัดข้องใน
เรื่องการแก้ไขโดยคำหรือไม่ครับ

นางกนก สามเสน วิไล : ท่านประธานที่เคารพ คิดน้อยากจะทราบ
ว่าท่านจะแก้วอย่างไรคะ

นายอมร จันทรมุรณ (กรรมาธิการ) : ขณะนี้ถ้อยคำที่แน่นอน
กระผมคิดว่าเราคงจะต้องไปพิจารณาอีก แต่กระผมอยากจะขมปัญหาสักคำหนึ่งว่า
"รับช่วงหน้าที่ในการสร้างสรรค์สังคม" คำว่า "สร้างสรรค์สังคม" นั้น มี
ความหมายไ้หลายทาง แล้วแต่บุคคลใดบุคคลหนึ่งจะยกขึ้นอ้าง ดังนั้นการใช้
ถ้อยคำเช่นนี้ กระผมคิดว่าคงจะต้องพิจารณาในรายละเอียด เพราะคำว่า "สร้าง
สรรค์สังคม" นั้นมีหลายความหมาย ขอผมคุณครับ

นางกนก สามเสน วิไล : ท่านประธานที่เคารพ คิดน้อกขอแก้ไขเอง
ก็แล้วกันคะ คือคิดน้อขอแก้ว่า "พร้อมที่จะพัฒนาประเทศชาติใหม่ความมั่นคงและ
เจริญก้าวหน้าสืบไป" คิดคำว่า "รับช่วงหน้าที่ในการสร้างสรรค์สังคม" เสียทั้งนี้
ไม่ใช่เพราะคิดน้อมีเลศนัยอะไรที่เขียนไว้ คิดน้อมีความเห็นอย่างนั้นจริงๆ คิดน้อ
ไม่ยากให้ตนมาทำลายสังคม คิดน้อยากให้คนสร้างสรรค์สังคม แต่เขียนลงไปแล้ว
ทำให้เกิดความกนแย้งแคลงใจ คิดน้อก็ยินดีที่จะออกไป ความจริงก็อยากจะทำเขียน

ให้สิ้นความแตกไม่มีปัญญาคะ เพราะคิดว่าถ้าสิ้นความแล้วเกี่ยวจะไม่ได้ความ เพราะฉะนั้นถ้าขอแก้ชกนก็ไม่ว่ากันว่าคณะกรรมาธิการจะเห็นอย่างไร

นายมีชัย ฤชุพันธุ์ (กรรมาธิการ) : ท่านประธานครับ ถ้าจะขอเพียงเท่าที่ท่านสมาชิกจะชกนหรือไม่ว่า "รัฐพึงสนับสนุนและส่งเสริมการพัฒนาเยาวชนให้เป็นผู้มีคุณสมบัติทั้งทางร่างกายจิตใจและสติปัญญา"

นางกนก สามเสน วิไล : คือหมายความว่า "หน้าที่" ไม่ต้องมีชื่อหรือไม่คะ คือเยาวชนพวกนี้ไม่ต้องมีหน้าที่ อย่างที่ท่านทั้งหลายก็เขียนมาแล้วชื่อหรือไม่คะ

นายมีชัย ฤชุพันธุ์ (กรรมาธิการ) : เยาวชนก็คือบุคคลเป็นคนไทย หน้าที่ของบุคคลไทยมีอย่างไร เยาวชนต้องมีอย่างน้อยอยู่แล้ว ไม่ใช่มีหน้าที่ที่จะรับชกนเฉพาะแค่นี้ เพราะฉะนั้นความตอนท้ายซึ่งเป็นพรอนั้นกระผมคิดว่าถ้าตัดออก หลักการของท่านสมาชิกก็ยังคงอยู่ คือหลักใหญ่ของเราที่ต้องการที่จะให้รัฐสนับสนุนในการพัฒนาเยาวชน แล้วเราขยายความต่อไปว่า "เป็นคุณสมบัติทั้งทางร่างกายจิตใจและสติปัญญา" หลักการสำคัญก็อยู่ตรงนี้

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : คงจะมานัดกันครับ คุณกนก

นางกนก สามเสน วิไล : ท่านประธานคะ ความจริงคิดนี้ไม่ว่าจะยอมอะไรสักอย่างหนึ่ง เพราะเหตุว่าท่านสมาชิกเป็นคนลงมติให้เรื่องนี้ผ่าน ท่านกรรมาธิการนี้ไม่ว่าจะเป็นอย่างไรก็ช่างมีความกินแหนงแคลงใจเสียจริง ความจริงท่านสมาชิกเป็นคนให้ผ่านไปแล้ว ไม่น่าจะตัดเลย ดิฉันก็ยังอดสงสัยยอมตัดไป สิ่งที่กินแหนงแคลงใจหรือคิดว่าจะไม่เหมาะก็ตัดไปแล้ว จะให้มีหน้าที่ช่วยพัฒนาก็ไม่ยอมชื่อหรือไม่คะ

นายมีชัย ฤชุพันธุ์ (กรรมาธิการ) : ทางคณะกรรมาธิการก็ได้ตั้งกันนะครับ เพียงแต่จะช่วยค้ำคองของท่านให้สละสลวย แล้วเป็นประวัติศาสตร์ต่อไปถ้าไม่แก้แล้ว จะเป็นข้อที่จะถูกครหาขึ้นมาไม่มีที่สิ้นสุด ซึ่งทางคณะกรรมาธิการก็

ไม่อยากจะให้เกิดเหตุการณ์อย่างนั้นกับท่านสมาชิก เพราะท่านก็เป็นผู้หวังดีต่อกิจการ
ของเยาวชนอยู่แล้ว

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ผ่านไปไหนครับ

คุณนก

นางกนก สามเสน วิล : ผ่านไปว่าอย่างไรคะ

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : "รัฐพึงสนับสนุนและ
ส่งเสริมการพัฒนาเยาวชนของชาติให้เป็นผู้มีความสมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย จิตใจ และ
สติปัญญา"

นางกนก สามเสน วิล : คิดนึกว่าคิดนั้นไม่ว่าจะเป็นคนศักดิ์สิทธิ์คนเกี่ยว
เพื่อนสมาชิกควรจะเป็นคนศักดิ์สิทธิ์ว่าท่านจะยอมให้คำอย่างนี้หรือไม่

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : คงไม่มีท่านผู้ใดขัดข้อง
ใจหรือไม่ครับ

นายนิธิพัฒน์ ชาลจิณทร : กระผมเห็นว่าคณะกรรมการไม่มีเหตุผลที่จะ
ไปคัดค้านครับ เพราะในมาตรา ๕๘ คณะกรรมการก็รับมาแล้วก็ไม่ได้แก้ไข เขา
มีว่า "รัฐพึงวางนโยบายประชากรเพื่อให้เหมาะสมกับทรัพยากรของชาติ ภาวะ
ทางเศรษฐกิจและสังคม และความเจริญในทางวิทยาการ เพื่อประโยชน์ในการพัฒนา
เศรษฐกิจและสังคม และเพื่อความมั่นคงของรัฐ" เรื่องนี้ก็เหมือนกันเมื่อผ่านไปแล้ว
ไม่มีเหตุผลที่จะไปคัด

นายมีชัย ฤชุพันธุ์ (กรรมการ) : ท่านประธานครับ คือกรณีต่างกัน
กรณีนั้นเขียนวัตถุประสงค์เพื่อที่จะเป็นอย่างนั้น ๆ หน้าที่ของสมาชิกคือ "สมบูรณ์
ทั้งทางร่างกาย จิตใจ และสติปัญญา พร้อมทั้งรับช่วงหน้าที่ในการสร้างสรรค์สังคม
และพัฒนาประเทศชาติให้มีความมั่นคง" ซอนกัน คำว่า "พร้อมที่จะรับช่วง" นี้
อย่างไรถึงขนาดที่จะเรียกว่าพร้อมที่จะรับช่วงทำไปแล้วถึงขนาดหรือยัง เกี่ยวกับรัฐบาล
จะถูกโจมตีครับ

LIART

๓๑๖

นางกนก สามเสน วิไล : ท่านประธานคะ คิดน้กขอแก้อย่างที่คณบดีพิจารณา
ทานทานเมื่อกี้คะ มาตรา ๕๕ นั้น

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : "เพื่อประโยชน์ในการ
พัฒนาเศรษฐกิจและสังคม และเพื่อความมั่นคงของรัฐ" หลังจาก"สติปัญญา" ใช้หรือ
ไม่ครับ

นางกนก สามเสน วิไล : ไซ้คะ ตอนตรงนั้น "ให้เป็นผู้มีคุณสมบัติทั้ง
ทางร่างกาย จิตใจ และสติปัญญา เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม
และเพื่อความมั่นคงของรัฐ"

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : คณะกรรมาธิการตกลง
นะครับ

พลอากาศเอก บัญชา เมฆวิชัย (กรรมาธิการ) : ตกลงครับ

นางกนก สามเสน วิไล : ขอมพระคุณมากคะ และคิดน้กขอถือโอกาส นี้
ขอมพระคุณเพื่อนสมาชิกด้วยที่ได้ให้ความอบอุ่นใจแก่เยาวชน ๒๗ ล้านคนของเราเพื่อ
เขาจะได้ทำตัวเป็นประชากรที่ดีต่อไป ขอมพระคุณคะ

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ผมคิดว่าถึงเวลาแล้วนะ
ครับ ผมขอยุติการประชุมเพียงเท่านี้ และที่เหลือไปพิจารณาต่อไปในคราวหน้า ขอม
พระคุณมากครับ

เลิกประชุมเวลา ๑๖.๓๐ นาฬิกา

บัญชีรายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ

สมชาย ลาวอุ้ม
 ชาติ เคาพาลี
 เปรมจิต บุญหลอ
 สายสุนีย์ พันชนะ
 กัญญา สว่างศิลป์
 กรองกาญจน์ เมาจินกา
 กรรณิการ์ สิงหะมลิน
 กฤษชงศ เอกบุตร

สมศรี ใจอ่อนนอม
 อารณ พงษ์นาค
 พันธ์ คล้ายสุวรรณ
 รัชณี ชันธิโชติ
 พรธมมมา วิไลวงษ์
 ชลลัดถัน ชรรมผล
 สรรพศิริ อรรถวิวัฒน์

คณะกรรมการการตรวจรายงานการประชุม

- นายสุชาติ เศษะเสน
- พลตรี เวียงฤทธิ์ รุมาคม
- นางอนงค์ อิศรภักดี
- นายสมพงษ์ ศรีสุธี
- นายมนูญ นาวานุกเคราะห์
- พลโท หิรัญ ศิริวัฒน์
- พันตำรวจเอก สุธรรม วรวิเชียรวงษ์
- พลโท วสัน อิศรางกูร ณ อยุธยา
- พลอากาศโท ประยุทธ์ ประจวบเหมาะ

ตรวจแล้ว วันที่ ๑๗ / เม.ย. / ๒๕๖๖

สภารับรองในคราวประชุม

ครั้งที่/...../.....

วันที่.....

.....

ประธานสภาผู้แทนราษฎร

รายงานการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

(คณะกรรมการตรวจแล้ว แต่สภานิติบัญญัติแห่งชาติ ทำหน้าที่รัฐสภายังมิได้รับรอง)

รายงานการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ครังนี้ คณะกรรมการตรวจ
รายงานการประชุมของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ทำหน้าที่รัฐสภา ได้ตรวจแล้ว แต่สภา
นิติบัญญัติแห่งชาติ ทำหน้าที่รัฐสภายังมิได้รับรอง เนื่องจากสภานิติบัญญัติแห่งชาติทำ
หน้าที่รัฐสภาได้สิ้นสุดสภาพไปในวันเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ ๒๒ เมษายน
๒๕๒๒ ตามความในมาตรา ๑๕๕ และมาตรา ๒๐๖ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
พุทธศักราช ๒๕๒๑

จึงขอบันทึกไว้เป็นหลักฐาน และขอรับรองความถูกต้องของรายงานการ
ประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ครังนี้ ตามนัยแห่งข้อมบังคับการประชุมสภานิติบัญญัติ
แห่งชาติ ทำหน้าที่รัฐสภา พ.ศ. ๒๕๒๒ ข้อ ๒๕ วรรคสอง

สงวน คำวงษา

(พันเอก สงวน คำวงษา)

เลขาธิการรัฐสภา